

Mötesbok: För- och grundskolenämnden (2026-10-22)

För- och grundskolenämnden

Datum: 2026-10-22

Plats: Länken, Saluten

Kommentar:

Dagordning

Tid, torsdag 22/10 2026 kl 9.00

Val av justerare

Beslutsärenden

68/26 Fastställande av dagordning och fråga om jävFGN oktober	3
69/26 Yttrande över motion (L) 14/2026 -Inrätta förskolesocionomer i Umeå kommun - KS-2026/00523	5
70/26 Yttrande över motion (C) 12/2026: Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun	12
71/26 Yttrande över remiss gällande Integrationspolicy i Umeå kommun	24
72/26 Revidering av regler för ansökan och skolplacering (SK-2023/00450)	35
73/26 Fullmakt att företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden	77
74/26 Kvalitetsrapport på huvudmannanivå -Förskola - Pedagogisk omsorg - Förskoleklass - Grundskola - Fritidshem - Anpassad grundskola 2025/2026	88
75/26 Delegationsbeslut och anmälningsärenden - FGN oktober 2026	119

Informationsärenden

76/26 Nettokostnadsanalys	122
77/26 Uppföljning personalplanering	123
78/26 Utbildningsdirektören informerar	124
79/26 Kvalitetsdialog förskola/ pedagogisk omsorg/ förskoleklass/ grundskola/ fritids/ anpassad grundskola	125

Tjänsteskrivelse

2026-10-14

För- och grundskolenämnden

Diariennr: SK-2026/00012

Fastställande av dagordning och fråga om jäv – för- och grundskolenämnden oktober 2026

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar:

-att fastställa dagordningen

-att till protokollet notera att ingen person är jävig

Ärendebeskrivning

Föredragningslista till för- och grundskolenämnden finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga: föredragningslista

Beredningsansvariga

Linda Hellquist, nämndsekreterare

Ann-Christine Gradin
utbildningsdirektör

Maria Runarsdotter
kanslichef

Föredragningslista

För- och grundskolenämnden

Tid: Torsdagen den 22 oktober 2026 kl. 09:00

Plats: Länken, Saluten

Val av justerare

Beslutsärenden

- 1 Fastställande av dagordning och fråga om jäv FGN oktober
- 2 Yttrande över motion (L) 14/2026 - Inrätta förskolesocionomer i Umeå kommun - KS-2026/00523
- 3 Yttrande över motion (C) 12/2026: Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun
- 4 Yttrande över remiss gällande Integrationspolicy i Umeå kommun
- 5 Revidering av regler för ansökan och skolplacering (SK-2023/00450)
- 6 Fullmakt att företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden
- 7 Kvalitetsrapport på huvudmannanivå -Förskola - Pedagogisk omsorg - Förskoleklass - Grundskola - Fritidshem - Anpassad grundskola 2025/2026
- 8 Delegationsbeslut och anmälningsärenden - FGN oktober 2026

Informationsärenden

- 9 Nettokostnadsanalys
- 10 Uppföljning personalplanering
- 11 Utbildningsdirektören informerar
- 12 Kvalitetsdialog förskola/ pedagogisk omsorg/ förskoleklass/ grundskola/ fritids/ anpassad grundskola

Tjänsteskrivelse

2026-08-24

För- och
grundskolenämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2026/00358

Yttrande över motion (L) 14/2026 - Inrätta förskolesocionomer i Umeå kommun - KS- 2026/00523

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet nedan och avslå motionen med hänvisning till att intentionen i motionen anses vara tillgodosedd i befintlig verksamhet.

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har fått i uppdrag att besvara Liberalernas motion, "Inrätta förskolesocionomer i Umeå kommun".

Liberalerna föreslår i sin motion att Umeå kommun ska utreda behovet av samt genomföra ett pilotprojekt med förskolesocionomer för att möta komplexa sociala utmaningar och stärka de tidiga insatserna runt barn och familjer.

I motionen lyfts att förskolans personal gör stora insatser men inte alltid har rätt förutsättningar eller specialistkompetens att hantera social problematik och tidiga stödinsatser. Förskolesocionomer kan fungera som ett tidigt stöd för familjer, stärka samverkan mellan förskola, socialtjänst och barnavårdscentral (BVC) samt minska risken för att problematik upptäcks för sent och att barn inte får det stöd de behöver.

Motionens förslag är att

1. Att Umeå kommun utreder behovet av och möjligheten att införa förskolesocionomer i kommunens förskolor
2. Att ett pilotprojekt med förskolesocionomer genomförs i ett antal förskoleområden

Yttrande

Umeå kommun har i dagsläget en väl utbyggd struktur för tidiga, samordnade insatser där förskolan utgör en central del. Det samarbete som efterfrågas i motionen bedrivs redan framgångsrikt inom ramen för

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00358

HLT (Hälsa, Lärande, Trygghet). HLT är en etablerad samverkansstruktur mellan förskola, grundskola, socialtjänst och BVC. Genom detta arbete fångas barn och familjer i behov av stöd upp i ett tidigt skede, vilket möjliggör en effektiv samordning av insatser runt barnet.

Barnavårdscentralen i Umeå erbjuder kostnadsfri förebyggande hälsovård och föräldrastöd för barn mellan noll och sex år. En central del är den regionomfattande Salut-satsningen, som fokuserar på hälsofrämjande samtal och tidigt stöd kring barnets utveckling. Verksamheten samverkar även med familjecentraler för att erbjuda skraddarsytt stöd vid behov.

Den uppmjukade sekretessen i den nya socialtjänstlagen innebär att informationsutbyte och samverkan kring barn som far illa, eller riskerar att fara illa, nu kan ske betydligt smidigare och snabbare än tidigare. De juridiska hindren för ett nära samarbete har därmed i stort sett undanröjts inom ramen för befintliga yrkesroller inom förskola och socialtjänst.

Förskoleverksamheten har även tillgång till specialpedagoger, vars primära uppdrag är att stödja rektorer och personal i att hantera pedagogiska utmaningar. Specialpedagogerna fungerar också som ett stöd i samverkan med vårdnadshavare.

Inom ramen för samverkansarbetet "Umeå växer tryggt och säkert" pågår också en riktad satsning för att höja förskolepersonalens kompetens inom brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Utbildningsinsatserna syftar till att ge personalen konkreta verktyg och ökad kunskap kring hot och våld, hedersrelaterat förtryck samt hantering av orosanmälningar. Detta stärker pedagogernas egen förmåga att agera professionellt och tryggt vid social problematik.

Dessutom befinner sig förskolan i Umeå kommun i en omfattande strukturell omställning till följd av ett minskande barnantal. Denna demografiska utveckling kräver att personal och ekonomiska resurser noggrant anpassas efter det faktiska antalet barn i verksamheten.

Att i detta skede initiera ett pilotprojekt eller utreda införandet av en helt ny personalgrupp, såsom förskolesocionomer, bedöms inte som ekonomiskt eller organisatoriskt ansvarsfullt. Förvaltningens fokus måste

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00358

ligga på att värna kärnverksamheten och vidareutveckla de samverkansformer som redan finns på plats.

Sammanfattande slutsats

De intentioner som lyfts fram i motionen – att avlasta personalen, upptäcka problem i tid och erbjuda tidigt stöd till familjer – är viktiga. Förvaltningen anser dock att Umeå kommun redan möter dessa behov genom det strukturerade HLT-arbetet, specialpedagogiskt stöd samt kompetenshöjningen via ”Umeå växer tryggt och säkert”. Intentionerna i motionen anses därmed redan vara tillgodosedda eller omhändertagna i befintlig verksamhet.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion (L) 14/2026; Inrätta förskolesocionomer i Umeå kommun

Beredningsansvariga

Carola Nilsson, förskolestrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med KS-2026/00523.

Ann-Christine Gradin
utbildningsdirektör

Daniel Nordgren
biträdande
utbildningsdirektör

Inrätta förskolesocionomer i Umeå kommun

Förskolan är en av de viktigaste verksamheterna för barns utveckling, trygghet och framtida möjligheter. Samtidigt möter förskolan i dag allt fler barn och familjer med komplexa sociala utmaningar. Det kan handla om psykisk ohälsa i familjen, ekonomisk utsatthet, språkbarriärer, konflikter i hemmet eller oro kring barnets utveckling och mående.

Förskolans pedagogiska personal gör stora insatser men har inte alltid rätt förutsättningar eller specialistkompetens för att hantera social problematik och tidiga stödinsatser. Detta riskerar att leda till att problem upptäcks för sent och att barn inte får det stöd de behöver i tid.

I flera kommuner har man därför börjat arbeta med förskolesocionomer – socionomer med särskilt uppdrag att arbeta nära förskolan, barnen och deras vårdnadshavare. Förskolesocionomer kan fungera som ett tidigt stöd för familjer, stärka samverkan mellan förskola, socialtjänst och BVC samt avlasta pedagogisk personal i sociala frågor.

Tidiga insatser är inte bara viktiga för barnens trygghet och utveckling utan kan också minska behovet av mer omfattande stödinsatser längre fram.

Med anledning av detta yrkar Liberalerna:

1. att Umeå kommun utreder behovet av och möjligheten att införa förskolesocionomer i kommunens förskolor
2. att ett pilotprojekt med förskolesocionomer genomförs i ett antal förskoleområden

Umeå den 15 maj 2026

Hanna Lundin Jernberg (L)

Umeå kommun[Click here to enter text.](#)**Protokollsutdrag**[Click here to enter text.](#)**§ 55**

Diariennr: SK-2026/00358

**Yttrande över motion (L) 14/2026 - Inrätta
förskolesocionomer i Umeå kommun –
KS-2026/00523****Arbetsutskottets beslut**

För- och grundskolenämnden föreslås besluta att ställa sig bakom yttrandet nedan och avslå motionen med hänvisning till att intentionen i motionen anses vara tillgodosedd i befintlig verksamhet.

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet nedan och avslå motionen med hänvisning till att intentionen i motionen anses vara tillgodosedd i befintlig verksamhet.

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har fått i uppdrag att besvara Liberalernas motion, "Inrätta förskolesocionomer i Umeå kommun".

Liberalerna föreslår i sin motion att Umeå kommun ska utreda behovet av samt genomföra ett pilotprojekt med förskolesocionomer för att möta komplexa sociala utmaningar och stärka de tidiga insatserna runt barn och familjer.

I motionen lyfts att förskolans personal gör stora insatser men inte alltid har rätt förutsättningar eller specialistkompetens att hantera social problematik och tidiga stödinsatser. Förskolesocionomer kan fungera som ett tidigt stöd för familjer, stärka samverkan mellan förskola, socialtjänst och barnavårdscentral (BVC) samt minska risken för att problematik upptäcks för sent och att barn inte får det stöd de behöver.

Motionens förslag är att

1. Att Umeå kommun utreder behovet av och möjligheten att införa förskolesocionomer i kommunens förskolor
2. Att ett pilotprojekt med förskolesocionomer genomförs i ett antal förskoleområden

Yttrande

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun[Click here to enter text.](#)**Protokollsutdrag**[Click here to enter text.](#)

Umeå kommun har i dagsläget en väl utbyggd struktur för tidiga, samordnade insatser där förskolan utgör en central del. Det samarbete som efterfrågas i motionen bedrivs redan framgångsrikt inom ramen för HLT (Hälsa, Lärande, Trygghet). HLT är en etablerad samverkansstruktur mellan förskola, grundskola, socialtjänst och BVC. Genom detta arbete fångas barn och familjer i behov av stöd upp i ett tidigt skede, vilket möjliggör en effektiv samordning av insatser runt barnet. Barnavårdscentralen i Umeå erbjuder kostnadsfri förebyggande hälsovård och föräldrastöd för barn mellan noll och sex år. En central del är den regionomfattande Salut-satsningen, som fokuserar på hälsofrämjande samtal och tidigt stöd kring barnets utveckling. Verksamheten samverkar även med familjecentraler för att erbjuda skräddarsytt stöd vid behov.

Den uppmjukade sekretessen i den nya socialtjänstlagen innebär att informationsutbyte och samverkan kring barn som far illa, eller riskerar att fara illa, nu kan ske betydligt smidigare och snabbare än tidigare. De juridiska hindren för ett nära samarbete har därmed i stort sett undanröjts inom ramen för befintliga yrkesroller inom förskola och socialtjänst.

Förskoleverksamheten har även tillgång till specialpedagoger, vars primära uppdrag är att stödja rektorer och personal i att hantera pedagogiska utmaningar. Specialpedagogerna fungerar också som ett stöd i samverkan med vårdnadshavare.

Inom ramen för samverkansarbetet "Umeå växer tryggt och säkert" pågår också en riktad satsning för att höja förskolepersonalens kompetens inom brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Utbildningsinsatserna syftar till att ge personalen konkreta verktyg och ökad kunskap kring hot och våld, hedersrelaterat förtryck samt hantering av orosanmälningar. Detta stärker pedagogernas egen förmåga att agera professionellt och tryggt vid social problematik.

Dessutom befinner sig förskolan i Umeå kommun i en omfattande strukturell omställning till följd av ett minskande barnantal. Denna demografiska utveckling kräver att personal och ekonomiska resurser noggrant anpassas efter det faktiska antalet barn i verksamheten.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Click here to enter text.****Protokollsutdrag****Click here to enter text.**

Att i detta skede initiera ett pilotprojekt eller utreda införandet av en helt ny personalgrupp, såsom förskolesocionomer, bedöms inte som ekonomiskt eller organisatoriskt ansvarsfullt. Förvaltningens fokus måste ligga på att värna kärnverksamheten och vidareutveckla de samverkansformer som redan finns på plats.

Sammanfattande slutsats

De intentioner som lyfts fram i motionen – att avlasta personalen, upptäcka problem i tid och erbjuda tidigt stöd till familjer – är viktiga. Förvaltningen anser dock att Umeå kommun redan möter dessa behov genom det strukturerade HLT-arbetet, specialpedagogiskt stöd samt kompetenshöjningen via ”Umeå växer tryggt och säkert”. Intentionerna i motionen anses därmed redan vara tillgodosedda eller omhändertagna i befintlig verksamhet.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion (L) 14/2026; Inrätta förskolesocionomer i Umeå kommun

Beredningsansvariga

Carola Nilsson, förskolestrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med KS-2026/00523.

Yrkanden

Maria Lindvall (-)(L), Socialdemokraterna, Moderaterna och Vänsterpartiet för bifall till tjänsteskrivelsen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-08-24

För- och
grundskolenämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2026/00323

Yttrande om motion (C) 12/2026: Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att

- ställa sig bakom yttrandet nedan och avslå motionen med hänvisning till skollagens krav på likvärdig utbildning.
- ärendet direktjusteras

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har tillsammans med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt Individ- och familjenämnden fått i uppdrag att besvara centerkvinnornas motion 12/2026, *Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun*.

I motionen lyfter Centerkvinnorna fram att stödet till elever med NPF (Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning) ofta är fragmenterat samt att eleven och dennes familj ofta tvingas navigera mellan skolan, BUP (Barn- och ungdomspsykiatri), Socialtjänsten och olika vårdgivare. Motionen lyfter fram att samordningen mellan olika aktörer och myndigheter brister och att insatser riskerar att falla mellan stolarna, vilket skapar en ohållbar situation för elever, föräldrar och pedagoger.

I motionen framförs förslag på att införa en koordinatorfunktion i Umeå kommun som ska leda till en effektiv samverkan, stöd till personal och trygghet för vårdnadshavare.

Motionens förslag är att kommunfullmäktige beslutar

1. **Att** Umeå kommun utreder förutsättningarna för att införa NPF-koordinatorer inom för- och grundskolenämndens samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00323

2. **Att** kommunen tar fram en modell för hur dessa koordinators ska samverka med externa aktörer såsom Region Västerbotten (BUP) och socialtjänsten för att skapa en sammanhållen stödkedja för eleven.

3. **Att** effekterna av ett samordnat koordinators stöd följs upp systematiskt med fokus på elevernas måluppfyllelse och välmående.

Yttrande

Enligt skollagen (1 kap. 4 §) ska utbildningen främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.

Utbildningen för respektive skolform ska utformas likvärdigt, enligt skollagen 1 kap. 9 §.

Det framgår av skollagens 1 kap. 10 § att utbildningen ska ges med särskild hänsyn till barnets bästa, vilket innebär att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Enligt skollagens 3 kap. 2 § ska alla barn och elever i samtliga skolformer inklusive fritidshemmet ges den ledning och stimulans i undervisningen som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att tillgodogöra sig de kunskaper som anges, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

För eleverna i grundskolan och anpassade grundskolan ska det finnas en elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00323

och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Av förvaltningslagens 8 § framgår att en myndighet inom sitt verksamhetsområde ska samverka med andra myndigheter.

Av skollagens 29 kap. 13 § *Samverkan och anmälan till socialnämnden* framgår att huvudmannen för förskola och skola och den som är anställd i sådan verksamhet, på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs.

En elev i grundskolan eller i anpassad grundskola som uppvisar behov av extra anpassningar eller särskilt stöd ska enligt skollagen ges det oavsett diagnos eller inte, det är behovet som avgör stödets utformning. I utformningen av stödinsatser ska elev och vårdnadshavare ges möjlighet att delta.

Mot bakgrund av skollagstiftningens bestämmelser har därför rektor på varje skola ett ansvar att följa upp elevens utveckling och identifiera behov av stöd för att eleven ska nå målen med utbildningen. På skolorna inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde samverkar rektor och pedagogisk personal med skolläkare, skolsköterska, kurator, specialpedagog/speciallärare och psykolog i syfte att säkerställa varje elevs rätt till utbildning utifrån elevens förutsättningar och behov.

Professionerna inom elevhälsan har ett särskilt ansvar att vid behov samverka med andra myndigheter såsom barn- och ungdomshabiliteringen, barn- och ungdomspsykiatri samt socialtjänsten för att eleven ska nå utbildningens mål.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00323

I utredning *Förbättrad elevhälsa* (SOU 2025:113), som ännu ej är beslutad, framkommer en rad förslag däribland att elevhälsans syfte ska förtydligas och breddas. Vidare föreslås att tillgången till elevhälsans professioner ska stärkas. Utredningen ger även förslag på en förbättrad samverkan mellan elevhälsan, skolan i övrigt, hälso- och sjukvården och socialtjänsten samt att det på varje skolenhet ska finnas en samordnande funktion som ansvarar för att samordna insatser samt förslag om att skolhuvudmän ska ingå samverkansöverenskommelser med regionen om hälso- och sjukvård.

Inom Umeå kommun finns det redan idag upparbetade rutiner för samverkan mellan myndigheter. Ett exempel på detta är *Samverkan mellan skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård* (SAMSS) vid psykisk ohälsa hos barn och unga. Ett annat exempel är samverkan mellan hälso-och sjukvård, förskola/skola samt socialtjänst genom *HLT* (Hälsa, Lärande och Trygghet). Samverkan inom HLT förutsätter vårdnadshavares samtycke och deltagande.

Såväl SAMSS som HLT utgår från att alla elever oavsett diagnos eller inte ska få stöd utifrån sina behov under sin förskole- och skoltid och då i samverkan mellan skola, hälso- och sjukvård samt socialtjänsten. Av skollagen framgår att stödet ska vara likvärdigt samt att stödet ska ges så tidigt som möjligt.

För- och grundskolenämnden anser att förslaget om att inrätta en särskild koordinatorfunktion med uppföljningsansvar enbart för elever inom NPF inte överensstämmer med det lagstadgade uppdraget om likvärdighet som skollagen anger. För- och grundskolenämnden ser vidare ett behov av att invänta revidering av lagförändring vad gäller elevens rätt till stöd och elevhälsans uppdrag innan kommunen eventuellt tar beslut om att införa ytterligare koordinatorfunktion för NPF stöd; ett beslut som riskerar att behöva förändras på grund av ny lagstiftning.

För- och grundskolenämnden anser därför att ett fortsatt arbete med att utveckla den samverkan som idag är etablerat mellan myndigheter inom Umeå kommun och regionen, kommer att gynna såväl barn och elevers förutsättningar till lärande, hälsa och utveckling som vårdnadshavarnas behov av stöd för att klara sitt föräldrauppdrag enligt föräldrabalkens 6 kap.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00323

Sammanfattande slutsats

För- och grundskolenämnden föreslår att motionen avslås. Ett riktat koordinatörstöd avgränsat till enbart en diagnosgrupp stämmer inte överens med skollagens princip om en likvärdig utbildning baserad på barnets och elevens behov. Vidare bör pågående statliga utredningar avvaktas, samtidigt som det befintliga samarbetet mellan skola, region och socialtjänst bör utvecklas vidare.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Motion – Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun (Centerkvinnorna)

Beredningsansvariga

Marie Karling, utbildningsstrateg

Lina Gullbrand, skolstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med KS-2026/00413

Ann-Christine Gradin

utbildningsdirektör

Motion: Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun

Elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), såsom ADHD och autism, möter ofta betydande utmaningar i skolmiljön. För att dessa elever ska nå sin fulla potential krävs ofta omfattande stöd och anpassningar som sträcker sig utanför klassrummets väggar.

Bakgrund

Idag är stödet för elever med NPF ofta fragmenterat. Eleven och dennes familj tvingas ofta navigera mellan skolan, BUP, socialtjänsten och olika vårdgivare på egen hand. Bristen på samordning gör att insatser riskerar att falla mellan stolarna, vilket skapar en ohållbar situation för både barn, föräldrar och pedagoger.

Enligt rapporter från Skolverket upplever en stor andel elever med NPF att de inte får det stöd de har rätt till. Denna bild bekräftas i samtal med lokala föräldraföreningar här i Umeå; upplevelsen av ett "glapp" i kommunikationen mellan de olika instanserna är samstämmig.

För att Umeå ska vara en kommun där varje elev lyckas, behöver vi bygga broar mellan skolan och de kringliggande stödfunktionerna. En dedikerad koordinatorfunktion skulle kunna fungera som spindeln i nätet och säkerställa att ingen elev lämnas ensam i systemet.

Genom att införa en koordinatorfunktion för NPF-stöd i Umeå kommun kan vi uppnå:

- **Effektiv samverkan:** En tydlig kontaktpunkt mellan skola, socialtjänst och Region Västerbotten (BUP).
- **Stöd till personal:** Avlastning för lärare och rektorer genom professionell samordning.
- **Trygghet för vårdnadshavare:** En expert som vägleder och ser till att individuella handlingsplaner faktiskt följs upp.

Med anledning av ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige besluta:

1. **Att** Umeå kommun utreder förutsättningarna för att införa NPF-koordinatorer inom för- och grundskolenämndens samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden.
2. **Att** kommunen tar fram en modell för hur dessa koordinatorer ska samverka med externa aktörer såsom Region Västerbotten (BUP) och socialtjänsten för att skapa en sammanhållen stödkedja för eleven.
3. **Att** effekterna av ett samordnat koordinatorstöd följs upp systematiskt med fokus på elevernas måluppfyllelse och välmående

Umeå 2026-04-08

Anna-Karin Sjölander

Umeå kommun[Click here to enter text.](#)**Protokollsutdrag**[Click here to enter text.](#)

§ 56

Diariennr: SK-2026/00323

Yttrande över motion (C) 12/2026: Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun

Arbetsutskottets beslut

För- och grundskolenämnden föreslås besluta att

- ställa sig bakom yttrandet nedan och avslå motionen med hänvisning till skollagens krav på likvärdig utbildning.
- ärendet direktjusteras

Elmer Eriksson (M) deltar inte i beslutet

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att

- ställa sig bakom yttrandet nedan och avslå motionen med hänvisning till skollagens krav på likvärdig utbildning.
- ärendet direktjusteras

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har tillsammans med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt Individ- och familjenämnden fått i uppdrag att besvara centerkvinnornas motion 12/2026, *Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun*.

I motionen lyfter Centerkvinnorna fram att stödet till elever med NPF (Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning) ofta är fragmenterat samt att eleven och dennes familj ofta tvingas navigera mellan skolan, BUP (Barn- och ungdomspsykiatri), Socialtjänsten och olika vårdgivare. Motionen lyfter fram att samordningen mellan olika aktörer och myndigheter brister och att insatser riskerar att falla mellan stolarna, vilket skapar en ohållbar situation för elever, föräldrar och pedagoger.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Click here to enter text.****Protokollsutdrag****Click here to enter text.**

I motionen framförs förslag på att införa en koordinatorfunktion i Umeå kommun som ska leda till en effektiv samverkan, stöd till personal och trygghet för vårdnadshavare.

Motionens förslag är att kommunfullmäktige beslutar

1. **Att** Umeå kommun utreder förutsättningarna för att införa NPF-koordinatorer inom för- och grundskolenämndens samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden.
2. **Att** kommunen tar fram en modell för hur dessa koordinatorer ska samverka med externa aktörer såsom Region Västerbotten (BUP) och socialtjänsten för att skapa en sammanhållen stödkedja för eleven.
3. **Att** effekterna av ett samordnat koordinatorstöd följs upp systematiskt med fokus på elevernas måluppfyllelse och välmående.

Yttrande

Enligt skollagen (1 kap. 4 §) ska utbildningen främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Utbildningen för respektive skolform ska utformas likvärdigt, enligt skollagen 1 kap. 9 §.

Det framgår av skollagens 1 kap, 10 § att utbildningen ska ges med särskild hänsyn till barnets bästa, vilket innebär att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Enligt skollagens 3 kap. 2 § ska alla barn och elever i samtliga skolformer inklusive fritidshemmet ges den ledning och stimulans i undervisningen som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att utifrån

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun[Click here to enter text.](#)**Protokollsutdrag**[Click here to enter text.](#)

sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att tillgodogöra sig de kunskaper som anges, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

För eleverna i grundskolan och anpassade grundskolan ska det finnas en elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och special-pedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Av förvaltningslagens 8 § framgår att en myndighet inom sitt verksamhetsområde ska samverka med andra myndigheter.

Av skollagens 29 kap. 13 § *Samverkan och anmälan till socialnämnden* framgår att huvudmannen för förskola och skola och den som är anställd i sådan verksamhet, på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs.

En elev i grundskolan eller i anpassad grundskola som uppvisar behov av extra anpassningar eller särskilt stöd ska enligt skollagen ges det oavsett diagnos eller inte, det är behovet som avgör stödets utformning. I utformningen av stödinsatser ska elev och vårdnadshavare ges möjlighet att delta.

Mot bakgrund av skollagstiftningens bestämmelser har därför rektor på varje skola ett ansvar att följa upp elevens utveckling och identifiera behov av stöd för att eleven ska nå målen med utbildningen. På skolorna

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Click here to enter text.****Protokollsutdrag****Click here to enter text.**

inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde samverkar rektor och pedagogisk personal med skolläkare, skolsköterska, kurator, specialpedagog/speciallärare och psykolog i syfte att säkerställa varje elevs rätt till utbildning utifrån elevens förutsättningar och behov.

Professionerna inom elevhälsan har ett särskilt ansvar att vid behov samverka med andra myndigheter såsom barn- och ungdomshabiliteringen, barn- och ungdomspsykiatrien samt socialtjänsten för att eleven ska nå utbildningens mål.

I utredning *Förbättrad elevhälsa* (SOU 2025:113), som ännu ej är beslutad, framkommer en rad förslag däribland att elevhälsans syfte ska förtydligas och breddas. Vidare föreslås att tillgången till elevhälsans professioner ska stärkas. Utredningen ger även förslag på en förbättrad samverkan mellan elevhälsan, skolan i övrigt, hälso- och sjukvården och socialtjänsten samt att det på varje skolenhet ska finnas en samordnande funktion som ansvarar för att samordna insatser samt förslag om att skolhuvudmän ska ingå samverkansöverenskommelser med regionen om hälso- och sjukvård.

Inom Umeå kommun finns det redan idag upparbetade rutiner för samverkan mellan myndigheter. Ett exempel på detta är *Samverkan mellan skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård* (SAMSS) vid psykisk ohälsa hos barn och unga. Ett annat exempel är samverkan mellan hälso- och sjukvård, förskola/skola samt socialtjänst genom *HLT* (Hälsa, Lärande och Trygghet). Samverkan inom HLT förutsätter vårdnadshavares samtycke och deltagande.

Såväl SAMSS som HLT utgår från att alla elever oavsett diagnos eller inte ska få stöd utifrån sina behov under sin förskole- och skoltid och då i samverkan mellan skola, hälso- och sjukvård samt socialtjänsten. Av skollagen framgår att stödet ska vara likvärdigt samt att stödet ska ges så tidigt som möjligt.

För- och grundskolenämnden anser att förslaget om att inrätta en särskild koordinatorfunktion med uppföljningsansvar enbart för elever inom NPF inte överensstämmer med det lagstadgade uppdraget om likvärdighet som skollagen anger. För- och grundskolenämnden ser vidare ett behov

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Click here to enter text.****Protokollsutdrag****Click here to enter text.**

av att invänta revidering av lagförändring vad gäller elevens rätt till stöd och elevhälsans uppdrag innan kommunen eventuellt tar beslut om att införa ytterligare koordinatorfunktion för NPF stöd; ett beslut som riskerar att behöva förändras på grund av ny lagstiftning.

För- och grundskolenämnden anser därför att ett fortsatt arbete med att utveckla den samverkan som idag är etablerat mellan myndigheter inom Umeå kommun och regionen, kommer att gynna såväl barn och elevers förutsättningar till lärande, hälsa och utveckling som vårdnadshavarnas behov av stöd för att klara sitt föräldrauppdrag enligt föräldrabalkens 6 kap.

Sammanfattande slutsats

För- och grundskolenämnden föreslår att motionen avslås. Ett riktat koordinatörstöd avgränsat till enbart en diagnosgrupp stämmer inte överens med skollagens princip om en likvärdig utbildning baserad på barnets och elevens behov. Vidare bör pågående statliga utredningar avvaktas, samtidigt som det befintliga samarbetet mellan skola, region och socialtjänst bör utvecklas vidare.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Motion – Samordnat stöd för elever med NPF i Umeå kommun (Centerkvinnorna)

Beredningsansvariga

Marie Karling, utbildningsstrateg
Lina Gullbrand, skolstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med KS-2026/00413

Yrkanden

Maria Lindvall (-)(L), Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar bifall till tjänsteskrivelsen

Propositionsordning

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Sida 6 av 6

Umeå kommun

Click here to enter text.

Protokollsutdrag

Click here to enter text.

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen

Elmer Eriksson (M) deltar inte i beslutet

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-09-29

För- och
grundskolenämndens
arbetsutskott

Diariernr: SK-2026/00366

Yttrande över remiss gällande integrationspolicy för Umeå kommun

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag på yttrande, enligt nedan

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade den 20 maj 2026 att överlämna remissutgåva av policy för integrationsarbete i Umeå kommun (se bilaga) till kommunens nämnder och bolag för yttrande.

Mot bakgrund av förändrade förutsättningarna för mottagande, bosättning, arbetsmarknad och samhällsutveckling krävs en uppdaterad och mer strategisk inriktning på styrningen.

Av den anledningen fattade kommunfullmäktige beslut den 24 november 2025, om att tidigare antagen integrationsstrategi och aktivitetsplan från 25 februari 2019 ska revideras.

Syftet med policy för integrationsarbete i Umeå kommun är att ange övergripande förhållningssätt och principer för integrationsarbetet. Policyn ska ge en gemensam inriktning och vara vägledande för nämnder, förvaltningar och verksamheter i planering, beslut och genomförande av insatser som rör integration.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden önskar därmed För- och grundskolenämndens synpunkter kring policyns upplägg och innehåll.

Förslag på yttrande gällande integrationspolicy

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00366

Den del i policyn som främst berör för- och grundskolenämndens verksamhetsområde är barn och ungas uppväxtvillkor på sidan 5.

Där det beskrivs att:

”Barn och unga ska ges likvärdiga förutsättningar att växa upp, utvecklas och nå sin fulla potential. Förskola och skola ska utgöra trygga och inkluderande miljöer som främjar språk, lärande och delaktighet.

Tidiga och samordnade insatser är avgörande för att stärka barns och ungas utveckling och framtida möjligheter till utbildning, arbete och aktivt deltagande i samhället. ”

Beskrivningen i policyn överensstämmer således väl med skollag, skolförordning och barnkonventionen samt det grunduppdrag som för- och grundskolenämnden har att förhålla sig till inom ramen för sitt verksamhetsområde.

I övrigt finns inga ytterligare synpunkter kring policyns upplägg och innehåll att tillägga.

Beslutsunderlag

Bilaga: Policy för integrationsarbete i Umeå kommun – remissversion – daterad 2026-04-27

Beredningsansvariga

Emma Steen, jurist

Maud Karlström, myndighetschef

Beslutet ska skickas till

utbildningskontoret@umea.se senast 29 oktober 2026.

Märk ämnesraden med SK-2026/00220

Ann-Christine Gradin

Utbildningsdirektör

Policy för integrationsarbete i Umeå kommun

Beslutad av: Kommunfullmäktige	Diarienummer: [XXXX]	Datum, paragraf för beslut: [20XX-XX-XX, § XX]	Dokumentet styr: Nämnder och bolag
Dokumenttyp: Policy	Giltighetstid: Tills vidare	Dokumentansvarig: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	

Bakgrund

Integrationsarbetet berörs av flera faktorer, som lagstiftning, migrationsmönster och arbetsmarknadens behov. Umeå kommun har gått från ett initialt mottagandefokus, kopplat till Bosättningslagen (2016:38), till ett mer långsiktigt och strukturerat integrationsarbete med fokus på egenförsörjning, självständighet, social inkludering och aktivt samhällsdeltagande.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett övergripande ansvar för att leda, samordna och utveckla kommunens integrationsarbete. Arbetet sker i nära samverkan med kommunens verksamheter, utbildningsaktörer, näringsliv och civilsamhälle, med målet att skapa hållbara strukturer som stärker individers delaktighet, försörjning och utveckling för att stärka individers möjligheter till etablering i arbetsliv och samhällsliv.

Förutsättningarna för integration har samtidigt blivit mer komplexa. Migrationen präglas idag av flera olika grupper, såsom kvotflyktingar, skyddsbehövande från Ukraina, anhöriginvandring, arbetskraftsinvandring och internationella studenter. Parallellt har förändringar inom etableringsuppdraget, utbildningssystemet och arbetsmarknaden skapat både nya utmaningar och möjligheter. Centrala områden som språk, utbildning, bostad, hälsa och social sammanhållning har därmed fått ökad betydelse.

Mot denna bakgrund har kommunen stärkt samverkan i etableringsprocessen mellan kommun, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle. Genom gemensamma insatser som kombinerar språk, praktik och kompetensutveckling har fler vägar skapats till arbete, utbildning och delaktighet.

Integrationsarbetet är en ömsesidig och samhällsbärande process. Den ska bidra till en gemensam riktning för kommunens fortsatta arbete med att skapa ett inkluderande och hållbart samhälle där alla invånare ges likvärdiga möjligheter att delta, påverka och utvecklas.

Syfte

Syftet med denna policy är att ange övergripande förhållningssätt och principer för integrationsarbetet. Policyn ska ge en gemensam inriktning och vara vägledande för nämnder, förvaltningar och verksamheter i planering, beslut och genomförande av insatser som rör integration.

Policyn ska bidra till ett långsiktigt, samordnat och kunskapsbaserat arbete som stärker förutsättningarna för egenförsörjning, social inkludering och aktivt deltagande i samhällslivet. Den ska även bidra till att människors kompetenser, erfarenheter och drivkrafter är en resurs som ska tas tillvara och bidra till kommunens utveckling, innovation, sociala sammanhållning och hållbara tillväxt.

Lagar och andra krav

Tillämpningen av policyn ska ske i enlighet med gällande lagstiftning, kommunens styrdokument och internationella åtaganden, såsom:

Nationell lagstiftning:

- Socialtjänstlagen (2025:400)
- Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning
- Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
- Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Omfattning och avgränsning

Policyn omfattar Umeå kommunkoncern. Den kommunala koncernen består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse, kommunens nämnder och förvaltningar samt helägda kommunägda bolag. I delägda bolag och andra associationsformer verkar kommunen för att policyn ska tillämpas i tillämpliga delar. Vad som är tillämpliga delar ska avgöras utifrån ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Integrationsarbetet berör flera samhällsområden och ska ses i ett sammanhang med kommunens övriga arbete inom exempelvis utbildning, social hållbarhet, folkhälsa och trygghet.

Förhållningssätt för kommunens integrationsarbete

Umeå kommun ska vara en inkluderande, trygg och hållbar kommun där alla invånare, oavsett bakgrund, ges förutsättningar att delta i, påverka och bidra till samhällsutvecklingen. Integrationsarbetet ska utgå från en helhetssyn där individens resurser, erfarenheter och behov tas tillvara för att främja långsiktig etablering och delaktighet.

Integration är en ömsesidig och samhällsbärande process som förutsätter gemensamt ansvar mellan individ, kommun, myndigheter, arbetsliv och civilsamhälle. Arbetet ska stärka självständighet, egenförsörjning och möjligheten att aktivt delta i arbetsliv, utbildning och samhällsliv.

Integrationsarbetet ska genomsyras av likvärdighet, jämställdhet, barnrättsperspektiv och icke-diskriminering samt vilar på respekt för mänskliga rättigheter. Det ska bidra till att motverka strukturella hinder och skapa jämlika livsvillkor.

Integration är en central del av kommunens arbete för social hållbarhet och långsiktig utveckling. Genom att ta tillvara människors kompetenser och erfarenheter stärks både individens möjligheter och kommunens attraktionskraft, tillväxt och sociala sammanhållning.

Principer

Umeå kommuns integrationsarbete omfattar flera centrala samhällsområden som tillsammans skapar förutsättningar för etablering, delaktighet och långsiktig inkludering. Arbetet ska präglas av helhetssyn, samverkan och långsiktighet, där insatser inom olika områden samspelar och förstärker varandra.

Kommunen ska verka för att undanröja hinder och skapa strukturer som möjliggör att invånare, oavsett bakgrund, kan etablera sig, utvecklas och delta aktivt i samhällslivet. Integrationsarbetet ska utgå från individens förutsättningar och behov, samtidigt som det bidrar till samhällets gemensamma utveckling och sammanhållning.

Arbete, utbildning och språkutveckling

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för att fler invånare når egenförsörjning genom arbete eller studier. Egenförsörjning är en central del av integrationen och en grund för självständighet, delaktighet och långsiktig etablering.

Språkutveckling ska utgöra en integrerad del av etableringsprocessen och kombineras med utbildning, praktik och arbetslivserfarenhet. Individens språkliga och yrkesmässiga kompetenser ska utvecklas parallellt och i samspel.

Utbildning, kompetensutveckling och validering av tidigare erfarenheter ska främjas för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Samverkan med arbetsgivare, näringsliv och utbildningsaktörer är avgörande för att skapa relevanta och hållbara vägar till arbete samt för att möta arbetsmarknadens kompetensbehov.

Boende, hälsa och social hållbarhet

Ett tryggt och stabilt boende är en grundläggande förutsättning för etablering och delaktighet i samhället. Umeå kommun ska verka för hållbara boendelösningar under etableringsperioden som främjar trygghet, stabilitet och goda livsvillkor.

Integrationsarbetet ska bidra till att stärka individers fysiska och psykiska hälsa, då hälsa är en avgörande faktor för möjligheten att delta i arbetsliv, utbildning och samhällsliv. Insatser ska utformas så att de stödjer individens förmåga att leva ett självständigt och aktivt liv.

Arbetet ska även bidra till att motverka segregation och främja inkluderande livsmiljöer där människor möts, bygger relationer och ges möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Trygghet, tillit och social sammanhållning ska vara vägledande i utvecklingen av dessa miljöer.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Barn och unga ska ges likvärdiga förutsättningar att växa upp, utvecklas och nå sin fulla potential. Förskola och skola ska utgöra trygga och inkluderande miljöer som främjar språk, lärande och delaktighet.

Tidiga och samordnade insatser är avgörande för att stärka barns och ungas utveckling och framtida möjligheter till utbildning, arbete och aktivt deltagande i samhället.

Delaktighet i samhälls-, kultur- och fritidsliv

Umeå kommun ska verka för att alla invånare ges möjlighet att delta i samhälls-, kultur- och fritidsliv. Mötesplatser, föreningsliv och kulturella aktiviteter ska främja gemenskap, tillhörighet och inkludering. Ett aktivt deltagande i samhällslivet stärker individens delaktighet och bidrar till social sammanhållning.

Samverkan med näringsliv och civilsamhälle

Ett effektivt och hållbart integrationsarbete förutsätter ett nära och långsiktig samverkan mellan kommunen, arbetsgivare, myndigheter och civilsamhälle. Genom gemensamma insatser och partnerskap ska kommunen bidra till att skapa fler vägar till arbete, utbildning och delaktighet.

Näringslivet är en central aktör för att möjliggöra etablering och egenförsörjning, medan civilsamhället bidrar med viktiga kompletterande insatser, sociala nätverk och mötesplatser. Genom att ta tillvara dessa aktörers kompetens och engagemang stärks integrationsarbetet och fler vägar till delaktighet och inkludering skapas.

Organisation och ansvar

Integrationsarbetet är ett gemensamt ansvar för hela Umeå kommun. Samtliga nämnder och verksamheter ska, inom sina respektive ansvarsområden, beakta denna policy i planering, beslut och genomförande. Integrationsarbetet bör vara en del av verksamhetsplaneringen och följs upp i ordinarie styr- och ledningssystem.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har, i enlighet med sitt reglemente, ett övergripande ansvar för ledning, samordning och utveckling av kommunens arbetsmarknadsinsatser och integrationsarbete. Nämnden ansvarar bland annat för kommunal vuxenutbildning, svenska för invandrare (SFI), arbetsmarknadsåtgärder samt mottagande och etablering av vissa nyanlända invandrare.

Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen, som organisatoriskt tillhör nämnden, har ett särskilt ansvar att operativt leda, samordna och följa upp integrationsarbetet. Avdelningen ska verka för att skapa ett sammanhållet och effektivt arbete i nära samverkan med övriga förvaltningar, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle.

Relaterade styrdokument

- Policy för jämställdhetsarbete i Umeå kommun

Umeå kommun följer löpande förändringar i lagstiftning, statlig styrning och internationell migration. Policyn för integrationsarbete kommer därmed att utvecklas i takt med samhällsförändringar, för att säkerställa ett aktuellt, rättssäkert och verkningsfullt integrationsarbete. På kommunal nivå ska arbetet samspela med andra framtagna styrdokument inom kommunens olika områden.

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)

§ 57

Diariennr: SK-2026/00366

Yttrande över remiss gällande Integrationspolicy i Umeå kommun

Arbetsutskottets beslut

För-och grundskolenämnden föreslår besluta att nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag på yttrande, enligt nedan samt att ge uppdrag till förvaltningen att komplettera yttrandet med internationella juridiska åtaganden, såsom FN:s konventioner om mänskliga rättigheter inför nämndbeslut

Förslag till beslut

För-och grundskolenämnden beslutar att nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag på yttrande, enligt nedan

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade den 20 maj 2026 att överlämna remissutgåva av policy för integrationsarbete i Umeå kommun (se bilaga) till kommunens nämnder och bolag för yttrande.

Mot bakgrund av förändrade förutsättningarna för mottagande, bosättning, arbetsmarknad och samhällsutveckling krävs en uppdaterad och mer strategisk inriktning på styrningen.

Av den anledningen fattade kommunfullmäktige beslut den 24 november 2025, om att tidigare antagen integrationsstrategi och aktivitetsplan från 25 februari 2019 ska revideras.

Syftet med policy för integrationsarbete i Umeå kommun är att ange övergripande förhållningssätt och principer för integrationsarbetet. Policyn ska ge en gemensam inriktning och vara vägledande för nämnder, förvaltningar och verksamheter i planering, beslut och genomförande av insatser som rör integration.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden önskar därmed För- och grundskolenämndens synpunkter kring policyns upplägg och innehåll.

Förslag på yttrande gällande integrationspolicy

Den del i policyn som främst berör för- och grundskolenämndens verksamhetsområde är barn och ungas uppväxtvillkor på sidan 5.

Där det beskrivs att:

”Barn och unga ska ges likvärdiga förutsättningar att växa upp, utvecklas och nå sin fulla potential. Förskola och skola ska utgöra trygga och inkluderande miljöer som främjar språk, lärande och delaktighet.

Tidiga och samordnade insatser är avgörande för att stärka barns och ungas utveckling och framtida möjligheter till utbildning, arbete och aktivt deltagande i samhället. ”

Beskrivningen i policyn överensstämmer således väl med skollag, skolförordning och barnkonventionen samt det grunduppdrag som för- och grundskolenämnden har att förhålla sig till inom ramen för sitt verksamhetsområde.

Avslutningsvis kan tilläggas, gällande internationell lagstiftning avseende konventioner som gäller mänskliga rättigheter bör skrivas fram mer tydligt i policyn, utöver den nationella lagstiftning som gäller för Sverige, under rubriken ”Lagar och krav” på sidan 3.

I övrigt finns inga ytterligare synpunkter kring policyns upplägg och innehåll att tillägga.

Beslutsunderlag

Bilaga: Policy för integrationsarbete i Umeå kommun – remissversion – daterad 2026-04-27

Beredningsansvariga

Emma Steen, jurist

Maud Karlström, myndighetschef

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)

Beslutet ska skickas till

utbildningskontoret@umea.se senast 29 oktober 2026, märk
ämnesraden med SK-2026/00220

Yrkanden

Socialdemokraterna, Maria Lindvall (-)(L) och Vänsterpartiet yrkar bifall till
liggande förslag samt tillägget om förvaltningens uppdrag att komplettera
yttrandet med juridiska aspekter

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag inklusive att ge uppdrag till
förvaltningen att komplettera yttrandet med juridiska aspekter inför
nämndbeslut, bifall mot avslag och finner att arbetsutskottet beslutar att
bifalla förslaget.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-10-01

För- och
grundskolenämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2026/00631

Revidering av regler för ansökan och skolplacering i grundskola (SK-2023/00450)

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att

- godkänna förslag på reviderade regler för ansökan och skolplacering i grundskola, enligt bilaga 2
- att reviderat regelverk ska gälla från och med 1 januari 2027

Ärendebeskrivning

Nu gällande regler för ansökan och skolplacering i förskoleklass och grundskola, beslutades 2023-10-26, och har därefter reviderats 2023-12-14.

Sedan dess har för- och grundskoleförvaltningen i egenskap av hemkommun under senaste åren, fått erfara att flertalet fristående skolhuvudmän avvecklat sin grundskoleverksamhet, varpå elever och vårdnadshavare behövt ansöka om ny skolplacering.

Avvecklingen har skett på den fristående huvudmannens eget initiativ, exempelvis Pops Academy, som succesivt avvecklade alla årskurser under en termin, där enbart eleverna i årskurs 9 fick gå kvar vid skolan i nya lokaler och gå ut grundskolan. Även Språkskolan har på eget initiativ avvecklat högstadiet under vårterminen 2026.

I närtid har också erfarenhet från återkallade tillstånd att bedriva utbildningsverksamhet från Skolinspektionen meddelats, där besluten av skolans huvudman har överklagats till förvaltningsrätt. Därmed inväntar

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00631

för- och grundskoleförvaltningen domstolens avgörande, avseende de fristående grundskolorna Hannaskolan och Mariaskolan.

Samtliga avvecklingar eller återkallade tillstånd innebär att hemkommunen, övertar ansvaret för att se till så att eleverna får en ny skolplacering i kommunal grundskola om så önskas, eller i annan fristående grundskola i kommunen. Samtliga elever som lämnat dessa grundskolor som önskat plats inom kommunal grundskola, har erbjudits plats på ny skola.

Samtidigt har ett växande behov av mer skyndsamma byten och önskemål om nya skolplaceringar utifrån ovan, inkommit till förvaltningen från elever och vårdnadshavare. Det kan finnas flera anledningar till varför en elev vill lämna en skola skyndsamt, för byte till annan skola.

Då de nu gällande reglerna från 2023, saknar bestämmelser om skolbyte från fristående skola till kommunal skola, kan inte för- och grundskoleförvaltningen eller Pedagogiska placeringsenheten (PPE) göra annat än att hänvisa till kommande beslutade bytesperioder, som är likvärdigt för elever fristående skolor och kommunala skolor.

Det finns därför ett stort behov av att revidera reglerna så att det tydligare framgår vad som ska gälla byte från fristående grundskola, både för de fall en succesiv avveckling sker, eller en plötslig nedläggning på grund av återkallat tillstånd från Skolinspektionen som är tillsynsmyndighet. Detta då att ansökan om byte av skola kan ske på lika villkor för eleverna.

Därtill behöver tydliggöras vad som ska gälla vid behov av mer skyndsamma byten, utifrån särskilda skäl. Nya avsnitt har därför lagts in avseende detta i förslag på nya regler, under *3.5 Elever som vill byta från en fristående skola* och *4.7 Skyndsamt skolbyte vid särskilda skäl*.

Med anledning av att förskoleklassen kommer att upphöra som skolform, i samband med att grundskolan blir 10 årig, har också revideringar genomförts för att reglerna framgent utgår från grundskolan som skolform. Rubriken på framsidan och i avsnittet om rättsliga utgångspunkter har därför justerats. Förskoleklass som skolform behöver dock fortsatt finnas kvar i vissa avsnitt, då förskoleklass som skolform inte upphör förrän

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00631

hösten 2028. Därmed finns förskoleklass kvar ytterligare en tid för ansökan om skolplacering samt skolbyten för den tid som återstår för skolformen.

Språkliga förtydliganden har gjorts avseende inledning och syfte för reviderat regelverk, nya avsnitt har lagts till och några äldre har tagits bort, vilket påverkar numreringen i innehållsförteckningen.

Förtydliganden har även gjorts avseende kompletterande frågor som förvaltningen fått från Skolväsendets överklagande nämnd (ÖKN), i de ärenden som överklagats, när elever inte fått önskad skolplacering. Detta gäller främst tydliggörande av begreppet en skola ”nära hemmet” och hur det utfallet visas i dokumentation för aktuell elevs ansökan om skolbyte som skickas in.

I övrigt har redaktionella ändringar och uppdateringar gjorts avseende språk och formuleringar, för att stämma överens med andra beslut som fattas av utbildningsdirektör. Exempelvis gällande beslutade datum per läsår för att söka skola, beslutade bytesomgångar samt beslut om skolskjutsskola. Dessa är viktiga beslut som påverkar detta regelverk, därmed har det behövt tydliggöras, inte enbart utifrån tillägget avseende skolbyte från fristående grundskola.

Avslutningsvis har inga ändringar gjorts avseende de tidigare beslutade urvalskriterierna, då dessa vid överklagan om skolplacering bedömts vara godkända, av Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) och inte föranlett någon kritik i detta avseende.

Mot bakgrund av ovan bedömer förvaltningen att nytt reviderat regelverk bör kunna träda i kraft 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Nu gällande regler för ansökan och skolplacering i förskoleklass och grundskola, läsåret 24/25.

Bilaga 2: Förslag på reviderade regler för ansökan och skolplacering i grundskola i Umeå kommun.

Beredningsansvariga

Emma Steen, jurist

4 av 4

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00631

Malin Larsson, enhetschef pedagogiska placeringsenheten

Beslutet ska skickas till

Pedagogiska placeringsenheten skola (PPE)

Ann-Christine Gradin
utbildningsdirektör

Maud Karlström
myndighetschef

Regler för ansökan och skolplacering i förskoleklass och grundskola

Dokumenttyp: Regler/föreskrifter	
Dokumentansvarig: Utbildningsförvaltningen, Gunnar Olofsson, skolstrateg och Emma Steen, jurist	Beslutsdatum: 2023-10-26, reviderad 2023-12-14
Beslutad av: För- och grundskolenämnden	DNR: SK-2023/00450

Innehåll

Regler för ansökan och skolplacering i förskoleklass och grundskola	1
1. Inledning.....	4
1.1 Syfte.....	4
1.2 Vem omfattas av dessa regler:.....	4
1.3 Kommunal organisation	4
2 Rättsliga utgångspunkter	5
2.1 Skolplikt	5
2.2 Tidigare skolstart och undantag från skyldigheten att fullgöra skolplikt i förskoleklass	5
2.3 Upphörande av skolplikt.....	5
2.4 Placering vid skolenhet.....	6
2.5 Möjligheten att överklaga skolplaceringsbeslut	7
3 Ansökan om skolplacering.....	8
3.1 Barn som saknar giltig ansökan om skolplacering från vårdnadshavare	8
3.2 Elever som ska flytta till Umeå kommun.....	8
3.3 Elever som ska flytta inom Umeå kommun	9
3.4 Elever som vill byta från en fristående skola.....	9
3.5 Elever som är folkbokförda i en annan kommun	9
3.6 Ansöka om skolplacering till förskoleklass och årskurs 7	10
3.7 Börja förskoleklass ett år tidigare.....	10
4 Utgångspunkter för skolplacering	11
4.1 Närhetsprincipen.....	11
4.2 Närhet utifrån avstånd mellan hemmet och skolenheten	11
4.3 Elever som inte har någon skola nära hemmet.....	12
4.4 Skolspår - förskoleklass till årskurs 6	12
4.5 Gå kvar i samma skola vid stadiebyte	12
4.6 Direktplacering	12
4.7 Skolbytesdatum	12
4.8 Skyndsamma placeringar	13
5 Urvalskriterier.....	13
5.1 Syskonförtur - eleven har syskon på aktuell skolenhet upp till årskurs 3.	13
5.2 Relativt avstånd	14
5.3 Kartunderlag för mätning av relativt avstånd	14
5.4 Absolut avstånd.....	15
5.5 Lottning	15

6 Skolor inom Umeå kommun med annan placeringsgrund	15
6.1 Skola med utbildning som kräver att eleverna har särskilda färdigheter	15
6.2 Resursskola	15
6.3 Inkluderade klasser för elever med hörselnedsättning.....	16
7 Elev som vill gå i fristående skola eller skola i annan kommun	16
8 Utflyttning från kommunen	16

1. Inledning

1.1 Syfte

Dessa regler syftar till att tydliggöra vilka regler som gäller för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Umeå kommun. Syftet är att säkerställa en likvärdig och rättvis hantering av skolplaceringar utifrån vårdnadshavares möjlighet att lämna önskemål om skolplacering för sina barn. Konkreta och tydliga regler ska ange hur placeringsförfarandet går till och på vilka grunder en elev placeras vid en specifik skolenhet.

Regelverket kommer däremot inte att bidra till att alla får den skolplacering som de önskar eller att alla elever garanteras plats på en särskild skolenhet.

Handläggning utgår från för- och grundskolenämndens regler. Reglerna gäller tillsvidare men utbildningsförvaltningen kommer årligen att se över och revidera reglernas utformning utifrån tillkommande lagändringar och rättslig praxis.

1.2 Vem omfattas av dessa regler:

Reglerna gäller tillsvidare för elever som:

- Har skolplikt eller rätt till grundskola och önskar plats på skolenhet till förskoleklass samt grundskolans årskurs 1 till årskurs 9
- Går på en kommunal skola och önskar byta till en annan kommunal skolenhet.
- Önskar byta från en fristående till en kommunal skolenhet.
- Flyttar till eller inom Umeå kommun.
- Är folkbokförda i andra kommuner och önskar skolplacering i Umeå kommun, med vissa begränsningar se mer under rubriken 3.5.

Dessa regler ersätter tidigare regler daterade 2022-10-27, SK-2022/00370-1.

För elever i anpassad grundskola gäller ett särskilt ansökningsförfarande.

1.3 Kommunal organisation

Den centrala skolplaceringsenheten "Pedagogiska placeringsenheten", hanterar process och administration för skolplacering i kommunal förskoleklass och grundskola. Beslut om skolplacering tas enligt för- och grundskolenämndens delegationsordning.

Enskilda skolors maxkapacitet gällande elevantal i förskoleklass och i årskurs 1-9 beslutas av områdeschef i samråd med rektor. Begränsningar kring antalet elever kan exempelvis bero på lokalernas utformning och ventilationskapacitet i klassrum.

2 Rättsliga utgångspunkter

2.1 Skolplikt

Enligt 7 kap. 2 § skollagen (2010:800) har alla barn som är bosatta i Sverige skolplikt. Skolplikt gäller dock inte:

- Barn som varaktigt vistas utomlands
- Barn vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Skolplikt gäller heller inte barn som avses i 29 kap. 2 § skollagen, däribland asylsökande, papperslösa och personer som har tidsbegränsat uppehållstillstånd. Dessa barn har dock samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn.

Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Om det finns särskilda skäl får barnet börja fullgöra sin skolplikt höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år. Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran av barnets vårdnadshavare.

2.2 Tidigare skolstart och undantag från skyldigheten att fullgöra skolplikt i förskoleklass

Ett barn kan få börja fullgöra skolplikten i årskurs 1 i grundskolan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år

- om barnet då har gått ut förskoleklassen eller
- om barnets vårdnadshavare begär att barnet ska få börja i grundskolan utan att först ha gått ut förskoleklassen och barnet bedöms ha förutsättningar för det.

Om en vårdnadshavare vill att barnet ska börja i grundskolans årskurs 1 som 6-åring, ska skolplats ändå sökas till förskoleklass. Efter skolplacering bedömer rektorn på den mottagande skolan om barnet har förutsättningar för att börja i årskurs 1 i stället för i förskoleklass. Beslut fattas av rektor på den skola som barnet fått skolplacering på.

2.3 Upphörande av skolplikt

När skolplikten upphör och rätten att slutföra skolgången regleras i 7 kap. 12–16 §§. Om barnet flyttar utomlands permanent, och därmed inte längre är folkbokförd i landet, upphör skolplikten. Skolplikten upphör även i de fall då barnet fortfarande är folkbokfört i landet men där elevens hemkommun bedömer att eleven varaktigt vistas utomlands. Skolplikten inträder då direkt barnet återvänder till Sverige. Önskemål av skola ska då göras i god tid före återkomst till Sverige.

2.4 Placering vid skolenhet

I skollagen (2010:800) beskrivs hur skolplaceringar ska gå till. För elever i förskoleklass gäller 9 kap. 15 § gällande placering och i 15a § beskrivs elevens rätt att gå kvar vid den skolenhet eleven placerats vid.

Placering vid en skolenhet

15 § 1 st. *En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.*

2 st. *Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. /.../*

15 a § *En elev som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 15 § andra stycket.*

För elever i grundskolans årskurser gäller 10kap 30 § gällande placering och i 31 § beskrivs elevens rätt att gå kvar vid den skolenhet eleven placerats vid.

Placering vid en skolenhet

30 § 1 st. *En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.*

2 st. *Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om*

- 1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller*
- 2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.*

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

31 § *Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 30 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som har tagits emot i förskoleklassen och som ska fortsätta sin utbildning i grundskolan vid samma skolenhet. /.../*

Av första stycket framgår att kommunen vid placering av en elev vid en viss skolenhet i första hand ska utgå från vårdnadshavares önskemål. Lagstiftarens tanke med detta är att valfriheten ska bidra till ett mer aktivt deltagande och engagemang från hemmens sida i skolans arbete. Det förtydligas dock att ett önskemål om placering vid en viss skolenhet inte får gå ut över ett annat barns berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet. I detta beaktas därmed närhetsprincipen och bestämmelsen i 10 kap. 29 § att kommunen ska beakta vad som är ändamålsenligt utifrån kommunikationssynpunkt för eleverna.

Beslut om att frångå vårdnadshavarens önskemål på grund av att den önskade placeringen skulle innebära betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen kan därför överklagas. Uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” har inte i detalj preciserats hur dessa svårigheter ska visas för att få beaktas. Det ankommer istället på kommunerna att pröva detta från fall till fall. Det bör dock betonas att svårigheterna ska vara av sådan art att de kan anses som betydande för kommunen. Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) har tidigare funnit att det självklara fallet av betydande ekonomiska och organisatoriska svårigheter är, att alla sökande inte får plats på en skolenhet, eftersom det sannolikt skulle kräva en utbyggnad av skolenheten och eventuellt ytterligare personal.

2.5 Möjligheten att överklaga skolplaceringsbeslut

Av skollagens 28 kapitel framgår bestämmelser om överklaganden av beslut fattat av kommunen.

Beslut om skolplacering kan överklagas av vårdnadshavare. Det är dock skillnad mellan hur besluten kan överklagas, beroende på om kommunen motiverar beslutet enligt första eller andra stycket.

Enligt första stycket i de aktuella paragraferna ska en elev placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.

I andra stycket, framgår att kommunen annars endast får frångå elevens vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Av 28 kap, 12 § punkt 6 framgår att beslut om placering vid annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt andra stycket får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN).

Överklagan gällande beslut enligt första stycket saknar däremot uttryckliga bestämmelser i skollagen gällande överklagan, och kan därmed endast överklagas genom Laglighetsprövning enligt 13 kap. Kommunallagen, så kallat kommunalbesvär. En sådan prövning handlar då om beslutet tillkommit på rätt sätt, eller om kommunen har överskridit sina befogenheter. En sådan prövning kan inte ändra beslutet, utan endast upphäva det eller fastställa beslutet.

I beslut som vårdnadshavare och elev erhåller framgår möjligheterna att överklaga samt kontaktuppgifter till pedagogiska placeringsenheten vid frågor eller funderingar gällande beslutet om skolplacering. En överklagan ska även alltid vara undertecknad av båda vårdnadshavare för det fall det finns två, enligt instruktion från Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN).

Värt att beakta är att överklagan inte är tänkt att användas av vårdnadshavare, för det fall elev eller vårdnadshavare ”ångrat” det skolval som anmälts, då ska istället en ansökan om byte av skola göras till pedagogiska placeringsenheten.

3 Ansökan om skolplacering

Vårdnadshavares önskemål är vägledande och utgångspunkten vid skolplaceringar.

Utbildningsförvaltningen kommer genom pedagogiska placeringsenheten att pröva antalet sökande elever mot sökta skolenheter i enlighet med rangordningen vårdnadshavare uppgett i ansökan.

Huvudregeln är att en ansökan ska signeras av barnets samtliga vårdnadshavare. Det kan uppstå situationer där en vårdnadshavare inte har möjlighet att signera ansökan. Till exempelvis om inte båda vårdnadshavarna är folkbokförda i Sverige. I dessa situationer begärs en fullmakt från den vårdnadshavare som befinner sig utomlands.

En komplett ansökan ska innehålla barnets namn, personnummer, önskad skola, årskurs, önskat startdatum samt barnets samtliga vårdnadshavares underskrifter. En ansökan med senare datum ersätter en tidigare ansökan. Om vårdnadshavare vill ändra i en ansökan om skolplacering skickar man in en ny komplett ansökan som ersätter den gamla.

Alla ansökningar som inkommer till utbildningsförvaltningen granskas och hanteras utifrån olika delprocesser, se mer under rubriken 3 och 4.7 samt 4.8.

Elever med skyddade personuppgifter hanteras i särskild ordning.

3.1 Barn som saknar giltig ansökan om skolplacering från vårdnadshavare

Utbildningsförvaltningen fattar självständigt beslut om skolplacering för folkbokförda barn i skolpliktig ålder i Umeå kommun om:

- vårdnadshavarna inte är överens
- eleven har två vårdnadshavare och endast en har godkänt skolansökan
- vårdnadshavare har lämnat in en ofullständig ansökan
- vårdnadshavare inte har gjort någon ansökan om skolplacering och om det inte klarlagt att skolplikten fullgörs hos en annan huvudman

I dessa fall placeras eleven utifrån folkbokföringsadress i enlighet med för- och grundskolenämndens ”Regler för ansökan och skolplacering i förskoleklass och grundskola”. Kommunen kommer i första hand att pröva eleven mot den närmsta skolenheten från hemmet. I den digitala sökportalen som används vid ansökan om skolplacering för vårdnadshavare framgår avstånd till skolenheter i närheten av folkbokföringsadressen med rangordning på avstånd från hemmet.

Bestämmelserna ovan gäller endast barn som inte har någon skolplacering.

3.2 Elever som ska flytta till Umeå kommun

Elever som är folkbokförda i andra kommuner eller bor utomlands har rätt till en skolplacering i enlighet med de bestämmelser som gäller för bosatta i Umeå kommun. Vårdnadshavare behöver då styrka att eleven kommer att vara folkbokförd i Umeå kommun vid tidpunkt inför skolstart. Detta sker genom att vårdnadshavare bifogar en kopia på ett hyres- eller köpekontrakt eller liknande som

styrker ny folkbokföringsadress, vid önskat datum för skolstart i sökt skola till sin ansökan. Under pågående läsår behandlas inflyttare löpande men tidigast två månader före önskad skolstart.

Om eleven är nyanländ till Sverige krävs en kartläggning av elevens kunskaper. Då kartläggning av elevens kunskaper ligger till grund för beslut om årskursplacering, behöver kartläggningen i regel vara genomförd innan beslut om skolplacering kan fattas.

3.3 Elever som ska flytta inom Umeå kommun

Elever som är folkbokförda i Umeå kommun och ska flytta inom kommunen har rätt att byta skola. Om det inte finns någon ledig skolplats utifrån elevens önskemål om skola har eleven kvar sin nuvarande skolplacering. Vårdnadshavare kan då göra en ny ansökan om skolbyte till annan skola. Alla skolbyten sker i mån av ledig plats på önskad skola, och ingen garanti kan därmed ges utifrån flytt till annat bostadsområde i Umeå kommun.

Vårdnadshavare som önskar byta skola hänvisas i första hand till kommunens ordinarie skolbytesdatum, se mer under rubriken 4.7. Om den önskade skolstarten är under pågående termin kan ett ärende behöva handläggas skyndsamt, se mer under rubriken 4.8. Om flytten medför att elevens kommande folkbokföringsadress inte längre hör till nuvarande skolas närområde eller någon anvisad skola dit skolskjuts anordnas, har eleven rätt till en prövning utanför fastställda bytesdatum, se mer under rubriken 4.

Vårdnadshavare behöver styrka att eleven kommer att vara folkbokförd på sin nya adress. Detta sker genom att vårdnadshavare bifogar ett köpekontrakt på en bostad, ett hyreskontrakt eller liknande som styrker elevens nya folkbokföringsadress, vid önskat datum för skolstart i sökt skola.

Vårdnadshavare måste alltid aktivt ansöka om en ny skolplacering då eleven har rätt att behålla sin nuvarande skolplacering även efter flytten.

Värt att beakta vid flytt till annat bostadsområde inom Umeå kommun är att det även kan påverka elevens rätt till skolskjuts, som utgår från andra bestämmelser i skollagen tillsammans med för- och grundskolenämndens beslutade regler om skolskjuts.

3.4 Elever som vill byta från en fristående skola

Enskild huvudman har ett huvudmannaansvar för de elever som valt att gå på en fristående skola. Om en elev vill byta till en kommunal skola i stället, behöver vårdnadshavare ansöka om byte av skola vid fastställda skolbytesdatum, se mer under rubriken 4.7.

3.5 Elever som är folkbokförda i en annan kommun

Av skollagen 9 kap. 14 § och 10 kap. 28 § framgår begränsningar gällande rätten för elev folkbokförd i annan kommun, att gå kvar vid den skola som eleven är mottagen vid. För förskoleklass gäller att eleven har rätt att gå kvar ett visst läsår, även om även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret. För grundskolan gäller detsamma, och om det för eleven endast återstår en årskurs, har eleven rätt att gå kvar sista årskursen.

Elever från andra kommuner kan efter ansökan av vårdnadshavare erbjudas skolplacering i Umeå kommun i mån av ledig plats. Dessa elever placeras först efter att alla elever i Umeå kommun har fått en skolplacering. Beslut om mottagande av barn från annan kommun gäller för ett läsår i taget. Därefter behöver vårdnadshavare göra en ny ansökan till önskad skola.

En elev kan även enligt skollagen 9 kap. 13 § samt 10 kap. 25 och 27 §§ ha rätt att bli mottagen vid en skolenhet i en annan kommun, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens skolenhet. Bedömningen av om det finns förutsättningar att ta emot en elev på grund av särskilda skäl görs efter en utredning. Det är den mottagande kommunen som genomför den utredningen och det är alltid den mottagande kommunen som beslutar om ett mottagande eller inte. Innan beslut om mottagande ska yttrande inhämtas från hemkommunen.

Om den önskade skolstarten är i samband med terminsstart handläggs ansökan i slutet av föregående termin. Om den önskade skolstarten är under pågående termin kan ärendet behöva handläggas skyndsamt.

3.6 Ansöka om skolplacering till förskoleklass och årskurs 7

Vårdnadshavare har möjlighet att lämna önskemål om skolplacering inför förskoleklass och åk 7 inför kommande läsår. Utbildningsförvaltningen fastställer vilka datum som gäller för ansökningar till kommande läsår. Informationsbrev skickas ut till samtliga vårdnadshavare där framgår aktuella datum för att lämna ansökan om skolplacering. Om missnöje finns med beslutad skolplacering, eller om elev och vårdnadshavare ångrat sig gällande önskad skola finns möjligheten att ansöka om skolbyte. Alla skolbyten sker i mån av ledig plats.

I Umeå kommun bjuds vårdnadshavare till folkbokförda barn i Umeå kommun eller vårdnadshavare till elever som har rätt till grundskola i kommunen in att ansöka om önskad skola inför nytt läsår om man:

- Ska börja förskoleklass (gäller även barn som fyller sex år innevarande läsår och ska flytta till kommunen).
- Ska börja i årskurs 7.

3.7 Börja förskoleklass ett år tidigare

Skollagen ger enligt 7 kap. 11§ en möjlighet för kommuner att erbjuda barn plats i förskoleklass det kalenderår då barnet fyller fem år, det vill säga före skolplikten inträder. Det är dock ingen lagstadgad rättighet, utan baseras på frivillighet hos huvudmannen. Ansökan görs till utbildningsförvaltningen om detta av barnets vårdnadshavare. För- och grundskolenämndens utgångspunkt enligt beslut 2022-10-2, SK 2022/00370 är dock att inte erbjuda barn att börja i förskoleklass tidigare än höstterminen det år de fyller sex år, med anledning av att tillgängliga elevplatser behövs för folkbokförda och inflyttande elever som omfattas av skolplikten som normalt sett inträder vid 6 års ålder.

4 Utgångspunkter för skolplacering

Utbildningsförvaltningen hanterar genom pedagogiska placeringsenheten skolplacering i kommunal förskoleklass och i grundskola utifrån vårdnadshavarnas ansökan om skola. Beslut om skolplacering fattas enligt för- och grundskolenämndens delegationsordning.

Huvudprincipen är att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet. Om antalet sökande är större än det antal platser som finns på skolan, i förskoleklass eller sökt årskurs, görs ett urval utifrån beslutade urvalskriterier.

Som tidigare nämnts kan det finnas situationer där önskemål om vald skola behöver frångås, om det medför organisatoriska och ekonomiska svårigheter för kommunen.

Om det är fler sökande till en skola och årskurs än det finns elevplatser på skolan sker ett urval utifrån närhetsprincipen och gällande urvalskriterier, se mer om dessa nedan under rubriken 4.1 och rubriken 5.

Urvalet sker utifrån elevens folkbokföringsadress. Om eleven inte har någon folkbokföring, men rätt till utbildning i en skola hanteras skolplacering utifrån 29 kapitlet om övriga bestämmelser, där det enligt 2 § gällande bosättning framgår att folkbokföringsadress är utgångspunkt, saknas detta är det boendeadress som är gällande.

4.1 Närhetsprincipen

Närhetsprincipen i förskoleklass och grundskola i Umeå kommun innebär att elev så långt det är möjligt får en skolplacering inom ett avstånd från elevens folkbokföringsadress, till en skolenhet nära hemmet. Begreppet närhet varierar beroende på årskurs.

4.2 Närhet utifrån avstånd mellan hemmet och skolenheten

(Definitionen "en skolenhet nära hemmet" avser avstånd mellan elevens folkbokföringsadress och skolenhet):

- Årskurs F-3, max 3000 meter (tre km)
- Årskurs 4–6, max 4000 meter (fyra km)
- Årskurs 7–9, max 4000 meter (fyra km)

Avståndet avser skolväg mellanelevens folkbokföringsadress och skolenheter inom kommunen, se mer under rubriken 5.3 samt rubriken 5.2.

Vid situationer där vårdnadshavare inte gjort ansökning om skolplacering, görs en bedömning utifrån närhetsprincipen som innebär att barn i samma närområde ändå ska ha rätt till en skola nära hemmet. Detta eftersom det enskilda barnet inte ska drabbas av vårdnadshavare inte kunnat eller förstått innebörden och vikten av att ansökan om skolplacering, utifrån det informationsbrev som skickats ut.

4.3 Elever som inte har någon skola nära hemmet

För de elever som inte har någon skolenhet nära hemmet definieras närhetsprincipen så att anvisad skola är dit skolskjuts anordnas. Vid urval hanteras dessa elever på samma sätt som elever som endast har en skola nära hemmet.

4.4 Skolspår - förskoleklass till årskurs 6

Elever som har en skolplacering på en skola med undervisning som inte omfattar hela låg och mellanstadiet, finns något som kallas för skolspår, gällande förskoleklass till årskurs-6. Skolspår ger förutsättningar för sammanhållen utbildningskvalitet och kontinuitet för elevens utbildning genom låg- och mellanstadiet. Ett skolspår kan omfatta en eller flera skolor. När byte av skola blir nödvändigt på grund av att en skola inte har en påföljande årskurs görs inga önskemål av skola om vårdnadshavare inte önskar byta skola till skola utanför skolspåret.

Ovan gäller dock inte elever folkbokförda i andra kommuner.

4.5 Gå kvar i samma skola vid stadiabyte

En elev som har blivit placerad vid en viss skola har rätt att gå kvar i den skolan, om det inte innebär betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. Det innebär att en elev som går årskurs 6 på en skola där det finns årskurs 7 har rätt att gå kvar på skolan utan att ansöka om plats på skolan på nytt.

Ovan gäller dock inte elever folkbokförda i andra kommuner.

4.6 Direktplacering

Utbildningsförvaltningen genom Pedagogiska placeringsenheten tillämpar direktplacering. Det innebär att ansökan är bindande och att vårdnadshavare inte får ett erbjudande att besvara som man kan tacka nej till. Vid beslut om skolplacering eller byte av skola med skolplacering, upphör elevens plats vid tidigare skola per automatik.

4.7 Skolbytesdatum

I Umeå kommun genomförs skolbyten vid fastställda skolbytesdatum. Utbildningsförvaltningen genom pedagogiska placeringsenheten fastställer vilka datum som gäller och publicerar dessa på kommunens hemsida. Med skolbytesperiod avses de tidsperioder då vårdnadshavare kan ansöka om byte av skola samt eventuella beslut om ny skolplacering. För att delta i skolbyte krävs att eleven är folkbokförd i kommunen eller kommer att vara bosatt i kommunen vid tidpunkt för önskad skolstart. Skolbyten beslutas endast i mån av ledig plats på den sökta skolan.

Direktplacering tillämpas enligt ovan.

4.8 Skyndsamma placeringar

Vissa ansökningar behöver handläggas utanför kommunens ordinarie perioder för att byta eller ansöka om skola. En bedömning görs i det enskilda fallet om en skolansökan kan handläggas utanför kommunens fastställda skolbytesdatum. Lediga platser vid aktuell skola behöver därmed finnas för att detta ska kunna genomföras.

Om behovet av en skolplacering behöver ske skyndsamt kan det tillgodoses och eleven få en ny skolplacering om

- en elev flyttar till Umeå kommun och behöver en ny skolplacering
- en elev flyttar inom Umeå kommun och behöver en ny skolplacering nära hemmet
- rektor och elevhälsoschef bedömer att en elev har särskilda skäl att skyndsamt byta skolenhet

5 Urvalskriterier

Huvudprincipen är som tidigare nämnts att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om antalet sökanden överstiger antalet tillgängliga utbildningsplatser krävs urvalskriterier för att avgöra skolplaceringen.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har fastslagit att ett sådant urval ska ske på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn tagen till vad som sammantaget är bäst för samtliga inblandade elever.

Umeå kommuns beslutade urvalskriterier till skolplacering i förskoleklass samt till årskurs 1-9.

1. Elever med skyddad identitet boende i Umeå kommun placeras genom särskild handläggning.
2. Elev som inte har någon skola nära hemmet har rätt till placering på skola dit skolskjuts anordnas. Det innebär att denna skola definieras som en skola "nära hemmet".
3. Syskonförtur. Eleven har äldre syskon på aktuell skolenhet i årskurs 1-3. Syskonförtur gäller endast sökande till förskoleklass och årskurs 1-3, till skola nära hemmet alternativt till anvisad skola dit skolskjuts anordnas.
4. Relativt avstånd.
5. Absolut avstånd.
6. När två elever har samma relativa och absoluta närhet till en skolenhet ska det lottas mellan dessa elever.

Nedan framgår mer om urvalskriterierna. Elever med skyddad identitet är en förtursgrupp, placering sker genom särskild handläggning enligt punkt 1. Utifrån sekretesshänseende redogörs därför inte mer utförligt i rubrikerna nedan.

5.1 Syskonförtur - eleven har syskon på aktuell skolenhet upp till årskurs 3.

Med syskonförtur avses att en elev kan få förtur till en skola om eleven har ett syskon inskrivet upp till årskurs 3 på den aktuella skolenheten den termin som skolplacering önskas. Detta under förutsättning att vårdnadshavarna önskat skolplacering till syskonets skola. Det finns dock ingen garanti för att ett barn blir placerat på samma skola som sitt syskon.

Syskonförturen gäller:

- när barnet ska börja förskoleklass, årskurs 1–3 på syskonets skola.
- syskonet går i förskoleklass eller årskurs 1–3 sökt läsår.
- barnet bor inom 3 kilometer till den sökta skolan eller anvisad skola dit skolskjuts anordnas.
- barnen är folkbokförda på samma adress (oavsett om barnen är biologiska syskon eller inte).

Syskonförtur gäller samtliga barn som är folkbokförda på samma folkbokföringsadress, oavsett vårdnadshavare. Syskonförtur gäller endast till skola nära hemmet eller till anvisad skola dit skolskjuts anordnas.

Om den önskade placeringen via syskonförtur skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet i en skola nära hemmet åsidosätts kan syskon placeras vid en annan skolenhet. Om det finns fler elever med syskonförtur än platser på en skola, placeras de elever som har högst relativ närhet till skolan först, se mer om det nedan.

5.2 Relativt avstånd

Om en kommunal skola inte har plats för alla som sökt till den, görs ett urval genom relativt avstånd. Relativt avstånd är skillnaden i farbar väg till den sökta skolan jämfört med en alternativ skola. Det innebär inte att en elev är garanterad plats i den skola som ligger närmast folkbokföringsadressen eller att en elev som bor närmast den önskade skolan automatiskt har förtur dit.

Följande grundprinciper gäller för beräkningen av relativt avstånd:

- Endast skolor som tillhandahåller undervisning i den aktuella årskursen används som alternativa skolor vid beräkningen av relativt avstånd.
- Beräkning av relativt avstånd tar inte hänsyn till om den skola som används som alternativ skola vid beräkningen kan bereda plats för eleven om denne inte får plats på den önskade skola som beräkningen avser.

Mätning av relativt avstånd:

1. Avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och sökt skola.
2. Avståndet till den sökta skolan jämförs med avståndet till barnets geografiskt närmaste eller näst närmaste skola (om den närmaste skolan har sökts) för att få fram differensen i avstånd. Det relativa avståndet till önskad skola är differensen mellan avstånden till den alternativa skolan och den önskade skolan.
3. Det relativa avståndet jämförs för alla som sökt samma årskurs på samma skolenhet.
4. Sökande rangordnas utifrån högst relativt värde

5.3 Kartunderlag för mätning av relativt avstånd

Avståndet mellan hemmets och skolans adresspunkter mäts i ett digitalt systemstöd. Umeå kommun använder ett adressregister samt digitalt vägnät som grund för denna beräkning. Kartunderlaget för vägarna hämtas från nationella vägdatan (NVDB) och kommunens egna kartor. Avstånd mäts på samma sätt för samtliga elever vilket säkerställer att alla behandlas lika.

Avståndet, den kortaste farbara vägen, mäts mellan folkbokföringsadressen och skolfastighetens mittpunkt. Vid beräkning av relativt avstånd görs inte någon trafiksäkerhetsbedömning vid avståndsmätning mellan hemmet och skolan.

Kartunderlaget för mätning av relativt avstånd för det aktuella skolvalsåret fastställs inför ansökningsperioden. Fastställt kartunderlag gäller under hela skolplaceringsprocessen för skolplacering för kommande läsår även om förändringar av vägnät uppkommit under planeringsprocessen. Vid bytesansökningar under läsåret kan uppdateringar av vägnätet skett om större förändringar av kommunens vägnät genomförts.

Vid tillfälliga förändringar av skolväg på grund av exempelvis ombyggnation räknas skolvägens avstånd utifrån den ordinarie skolvägen. Utbildningsförvaltningen har dock möjlighet att i vissa situationer frångå denna princip, exempelvis om ombyggnation pågår under mycket lång tid eller liknande.

5.4 Absolut avstånd

Med absolut avstånd avses avståndet från folkbokföringsadressen till den önskade skolenheten. Om flera elever har samma relativa avstånd får eleven med kortast absolut avstånd platsen.

5.5 Lottning

Lottning sker automatiskt i förvaltningens IT-stöd för skolplacering. Detta kan till exempel vara aktuellt när två elever bor i olika lägenheter i samma flerfamiljshus om bara en av dessa elever kommer få en plats vid skolan, om den i övrigt är full.

6 Skolor inom Umeå kommun med annan placeringsgrund

6.1 Skola med utbildning som kräver att eleverna har särskilda färdigheter

Umeå kommun finns några få grundskolor som enligt skolförordningen (2011:185) 9 kap. 25-27§§ har klasser som erbjuder utbildning som kräver att eleverna har särskilda färdigheter. Vid dessa skolor genomför eleverna färdighetsprov för att bli antagna till dessa klasser. Placering av elever till dessa klasser undantas därför från kommunens regler för ansökan och skolplacering. Information om vilka grundskolor som erbjuder profilutbildningar finns på kommunens hemsida. Antagningen till profilutbildningarna ska vara genomförd innan den centrala antagningen till stadens övriga utbildningar.

6.2 Resursskola

I Umeå kommun kan vårdnadshavare ansöka om skolplacering i resursskola för elev som har behov av extraordinära anpassningar i lärmiljön och särskilt stöd. Bestämmelserna om resursskolor framgår av skollagen 10 kap. 31a§ och 31 b§. Information om resursskola samt kriterier för antagning finns på kommunens hemsida. Antalet platser är begränsade. Om det inte finns plats för alla sökande ska ett

urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

Placering av elever till dessa skolenheter undantas från kommunens regler för ansökan och skolplacering. Antagningen till resursskola ska vara genomförd innan den centrala antagningen till kommunens övriga utbildningar. Umeå kommun beslutar om placering av en elev vid en resursskola, efter ansökan av elevens vårdnadshavare. Ansökan får även göras av elevens rektor, om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter och elevens vårdnadshavare medger det.

6.3 Inkluderade klasser för elever med hörselnedsättning

I Umeå kommun finns på Hagaskolan klasser med särskilt anpassad lärmiljö för elever med hörselnedsättning. Antalet platser är begränsade. Information om dessa klasser finns på kommunens hemsida. Om det inte finns plats för alla sökande ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som hörselverksamheten erbjuder prioriteras.

Placering av elever till dessa skolenheter undantas från kommunens regler för ansökan och skolplacering på samma sätt som för antagning till resursskola. Antagningen till inkluderade klasser för elever med hörselnedsättning ska vara genomförd innan den centrala antagningen förskoleklass och grundskolor genomförs. Umeå kommun beslutar om placering av en elev till sådan klass, efter ansökan av elevens vårdnadshavare.

7 Elev som vill gå i fristående skola eller skola i annan kommun

Ansökan om skolplacering i annan kommun eller till en fristående skola görs direkt till den huvudman som ansökan avser. Vid ansökan om byte av skola, avstår vårdnadshavare sitt barns kommunala skolplacering i Umeå kommun, och eleven förlorar platsen och behöver vid önskemål att byta tillbaka skola, ansöka på nytt igen. Eleven kan dock inte garanteras en plats på samma skolenhet som tidigare.

8 Utflyttning från kommunen

Utflyttningsanmälan ska göras av vårdnadshavarna till kommunen. Om vårdnadshavare avstår sitt barns kommunala skolplacering i Umeå kommun förlorar eleven platsen och behöver ansöka på nytt. Eleven kan inte garanteras en plats på samma skola.

Regler för ansökan och skolplacering i grundskolan i Umeå kommun

Beslutad av:
För-och grundskolenämnden

Dokumenttyp:
Regel

Diarienummer:
SK-2026/00631 ersätter
SK-2023/00450

Giltighetstid: Tillsvdare

Beslutsdatum
2026-10-XX

Dokumentansvarig: Enhetschef Pedagogiska
placeringsenheten och jurist
Myndighetsavdelningen, För- och
grundskoleförvaltningen

Innehållsförteckning

Regler för ansökan och skolplacering i grundskolan i Umeå kommun	1
1. Inledning och syfte	3
1.1 Inledning och syfte	3
1.2 Vem omfattas av dessa regler	3
1.3 Kommunens organisation gällande ansökan om skolplacering.....	4
2 Rättsliga utgångspunkter enligt skollagen	4
2.1 Skolplikt	4
2.2 Tidigare skolstart och undantag från skyldigheten att fullgöra skolplikt i förskoleklass	4
2.3 Placering vid en skolenhet.....	5
2.4 Möjligheten att överklaga skolplaceringsbeslut.....	6
3 Ansökan om skolplacering	6
3.1 Beslut om önska skola och ordinarie bytesomgångar samt skolskjutsskolor	7
3.2 Elev som saknar giltig ansökan om skolplacering från vårdnadshavare.....	8
3.3 Elever som ska flytta till eller från Umeå kommun	8
3.4 Elever som ska flytta inom Umeå kommun.....	8
3.5 Elever som vill byta från en fristående skola	9
3.5.1 Om fristående skolhuvudmäns godkännande från Skolinspektionen att bedriva utbildning 9	
3.5.2 Byte från en fristående grundskola till kommunal grundskola.....	10
3.6 Elever som är folkbokförda i en annan kommun	10
3.7 Börja i grundskolan ett år tidigare.....	11
4 Utgångspunkter för skolplacering.....	12
4.1 Närhetsprincipen.....	12
4.2 Närhet utifrån avstånd mellan hemmet och skolenheten	12
4.3 Elever som inte har någon skola nära hemmet.....	12
4.4 Skolspår - förskoleklass till årskurs 6	13
4.5 Direktplacering	13
4.6 Skolbyte vid fastställda bytestillfällen	13
4.7 Skyndsamt skolbyte vid särskilda skäl	13
5 Urvalskriterier	14
5.1 Syskonförtur - eleven har syskon på aktuell skolenhet upp till årskurs 3.....	15
5.2 Relativt avstånd	16
5.3 Kartunderlag för mätning av relativt avstånd	16
5.4 Absolut avstånd	17
5.5 Lottning	17
6 Skolor inom Umeå kommun med annan placeringsgrund	17
6.1 Skola med utbildning som kräver att eleverna har särskilda färdigheter.....	17

6.2 Resursskola.....	17
6.3 Inkluderade klasser för elever med hörselnedsättning.....	17

1.Inledning och syfte

1.1 Inledning och syfte

Ansökan om plats på en skola och beslut om skolplacering är ett viktigt besked till elev såväl som vårdnadshavare. Elever och vårdnadshavare har möjlighet att önska placering vid en kommunal skola eller söka plats vid en fristående skola.

Dessa regler tydliggör vad som gäller för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Umeå kommun. Regelverket kommer däremot inte att bidra till att alla får den skolplacering som de önskar, eller att alla elever garanteras plats på en särskild skolenhet. Detta eftersom varje skola har ett begränsat antal platser för elever utifrån samtliga årskurser och respektive skolas lokalmässiga förutsättningar.

Syftet med regelverket är således att säkerställa en likvärdig och rättvis hantering av skolplaceringar utifrån vårdnadshavares möjlighet att lämna önskemål om skolplacering för sina barn. Reglerna ska vara konkreta och tydliga och ange hur placeringsförfarandet går till och på vilka grunder en elev placeras vid en specifik skolenhet.

Elever och vårdnadshavare som önskar välja en fristående grundskola, tar själv kontakt med den fristående skolan, som i sin tur meddelar för- och grundskoleförvaltningen att elever tagits emot i deras grundskola och därmed har en skolplacering.

Handläggning av ansökan och beslut om skolplacering genomförs av medarbetare inom Pedagogiska placeringsenheten (PPE) och utgår från för- och grundskolenämndens beslutade delegationsordning (SK-2024/00467) med delegat som beslutsfattare.

Regeln gäller tills vidare. För- och grundskoleförvaltningen kan vid behov se över och revidera regelns innehåll med anledning av lagändringar, rättslig praxis eller andra omständigheter som påverkar tillämpningen. Därav finns förskoleklass fortsatt med som begrepp, även om förskoleklassen enligt 9 kap. i skollagen kommer upphöra som skolform hösten 2028, då grundskolan blir 10-årig.

1.2 Vem omfattas av dessa regler

Reglerna gäller för elever som:

- Har skolplikt och/eller rätt till plats i grundskola.

- Går på en kommunal skola och önskar byta till en annan kommunal skolenhet.
- Går på en fristående skola och önskar byta till en kommunal skolenhet.
- Flyttar till eller inom Umeå kommun.
- Är folkbokförda i andra kommuner och har önskemål eller behov av skolplacering i Umeå kommun.

För elever i anpassad grundskola gäller ett särskilt ansökningsförfarande, eftersom plats på anpassad grundskola, enligt skollagen kräver ett beslut från hemkommunen om att eleven är mottagen i skolformen för anpassad grundskola enligt 7 kap. 5 § skollagen.

1.3 Kommunens organisation gällande ansökan om skolplacering

Inom för- och grundskoleförvaltningen finns under Myndighetsavdelningen den Pedagogiska placeringsenheten som administrerar ansökningar om skolplacering och ser till att elev och vårdnadshavare erhåller beslut om plats på en skola utifrån det önskemål om skola, eller skolor som lämnats.

Beslut om skolplacering och skolbyte fattas enligt för- och grundskolenämndens beslutade delegationsordning av behörig delegat. Enskilda skolors maxkapacitet gällande elevantal beslutas av områdeschef i samråd med rektor. Begränsningar kring antalet elever kan exempelvis bero på lokalernas utformning och ventilationskapacitet i klassrum.

2 Rättsliga utgångspunkter enligt skollagen

2.1 Skolplikt

Enligt 7 kap. 2 § skollagen (2010:800) har alla barn som är bosatta i Sverige skolplikt, och därmed rätt till en skolplacering. Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Om det finns särskilda skäl får barnet börja fullgöra sin skolplikt höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år. Frågan om uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § prövas av hemkommunen efter begäran av barnets vårdnadshavare.

2.2 Tidigare skolstart och undantag från skyldigheten att fullgöra skolplikt i förskoleklass

Ett barn kan få börja fullgöra skolplikten i årskurs 1 i grundskolan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år:

- om barnet då har gått ut förskoleklassen eller
- om barnets vårdnadshavare begär att barnet ska få börja i grundskolan utan att först ha gått ut förskoleklassen och barnet bedöms ha förutsättningar för det.

2.3 Placering vid en skolenhet

För elever i grundskolans årskurser gäller skollagen 10 kap. 30 § gällande placering och i 31 § beskrivs elevens rätt att gå kvar vid den skolenhet eleven placerats vid.

Placering vid en skolenhet

30 § 1 st. *En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.*

2 st. *Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om*

- 1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller*
- 2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.*

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

31 § *Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 30 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som har tagits emot i förskoleklassen och som ska fortsätta sin utbildning i grundskolan vid samma skolenhet. /.../*

Av första stycket framgår att kommunen vid placering av en elev vid en viss skolenhet i första hand ska utgå från vårdnadshavares önskemål. Det förtydligas dock att ett önskemål om placering vid en viss skolenhet inte får gå ut över ett annat barns berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet. I detta beaktas därmed närhetsprincipen och bestämmelsen i 10 kap. 29 § att kommunen ska beakta vad som är ändamålsenligt utifrån kommunikationssynpunkt för eleverna, samt utifrån att det i skollagen även går att ansöka om skolskjuts.

Beslut om att frångå vårdnadshavares önskemål på grund av att den önskade placeringen skulle innebära betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen kan därför överklagas.

Uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” har inte i detalj preciserats hur dessa svårigheter ska visas för att få beaktas. Det ankommer i stället på kommunerna att pröva detta från fall till fall. Det bör betonas att svårigheterna ska vara av sådan art att de kan anses som betydande för kommunen.

Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) har tidigare funnit att det självklara fallet av betydande ekonomiska och organisatoriska svårigheter är, att alla sökande inte får plats på en skolenhet, eftersom det sannolikt skulle kräva en utbyggnad av skolenheten och eventuellt ytterligare personal.

2.4 Möjligheten att överklaga skolplaceringsbeslut

Beslut om skolplacering kan överklagas av vårdnadshavare enligt 28 kap. skollagen. Det är dock skillnad mellan hur besluten kan överklagas, beroende på om kommunen motiverar beslutet enligt första eller andra stycket.

Enligt första stycket i de aktuella paragraferna ska en elev placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.

Enligt andra stycket framgår att kommunen annars endast får frångå elevens vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Av 28 kap, 12 § punkt 6 framgår att beslut om placering vid annan skolenhet, än den vårdnadshavaren önskar enligt andra stycket får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN).

Överklagan gällande beslut enligt första stycket saknar däremot uttryckliga bestämmelser i skollagen gällande överklagan, och kan därmed endast överklagas genom Laglighetsprövning enligt 13 kap. Kommunallagen, så kallat kommunalbesvär. En sådan prövning handlar då om beslutet tillkommit på rätt sätt, eller om kommunen har överskridit sina befogenheter. En sådan prövning kan inte ändra beslutet, utan endast upphäva eller fastställa beslutet.

I beslutet om skolplacering som vårdnadshavare och elev erhåller framgår möjligheterna att överklaga samt kontaktuppgifter till Pedagogiska placeringsenheten vid frågor eller funderingar gällande beslutet om skolplacering.

Enligt instruktion från Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN), behöver en överklagan alltid vara undertecknad av båda vårdnadshavare för det fall det finns två. Överklagande av beslut om skolplacering avser en rättslig prövning av beslutets riktighet. I beslutet finns information om hur beslutet kan överklagas. Om vårdnadshavare vill ändra en tidigare ansökan om skolplacering ska en ny ansökan om skolbyte göras till Pedagogiska placeringsenheten.

3 Ansökan om skolplacering

Vårdnadshavares önskemål är vägledande och utgångspunkten vid skolplaceringar. Därför är det viktigt att välja den skola den eller de skolor som en elev önskar gå på. I den digitala sökportalen som används vid ansökan om skolplacering för vårdnadshavare framgår avstånd till skolenheter i

närheten av folkbokföringsadressen med rangordning på avstånd från hemmet. Detta gäller inte för inflyttande elever eller elever som önskar byta skola på grund av flytt inom kommunen.

Pedagogiska placeringsenheten kommer att pröva antalet sökande elever mot sökta skolenheter i enlighet med rangordningen som vårdnadshavare lämnat i ansökan. Huvudregeln är att om barnet har flera vårdnadshavare ska ansökan undertecknas av samtliga vårdnadshavare, men det kan uppstå situationer där en vårdnadshavare inte har möjlighet att signera ansökan. Till exempelvis om inte båda vårdnadshavarna är folkbokförda i Sverige. I dessa situationer behöver en fullmakt från den andra vårdnadshavaren bifogas ansökan.

En komplett ansökan ska innehålla uppgifter om barnets namn, personnummer, önskad skola, årskurs, önskat startdatum samt barnets samtliga vårdnadshavares underskrifter. Om ansökan om skolplacering avser en framtida folkbokföringsadress behöver underlag skickas in som styrker detta. Om en inkommen ansökan inte är komplett tar Pedagogiska placeringsenheten kontakt med vårdnadshavaren. Alla kompletteringar ska vara inkomna senast sista ansökningdag.

Om vårdnadshavare vill ändra sitt önskemål om skolplacering ska en ny, komplett ansökan skickas in. Den nya ansökan ersätter då den tidigare ansökan. Samtliga ansökningar som kommer in till Pedagogiska placeringsenheten hanteras enligt de delprocesser som beskrivs under 3, 4.6 och 4.7.

Elever och vårdnadshavare som önskar välja en fristående grundskola, tar själv kontakten med den fristående skolan, som i sin tur meddelar för- och grundskoleförvaltningen att elever tagits emot i deras grundskola och därmed har en skolplacering. Elever med skyddade personuppgifter hanteras i särskild ordning.

3.1 Beslut om önska skola och ordinarie bytesomgångar samt skolskjutsskolor

För- och grundskoleförvaltningen fastställer genom beslut av utbildningsdirektör, datum för önska skola och ordinarie bytesomgångar inför kommande läsår.

Vårdnadshavare till barn folkbokförda i Umeå kommun som ska börja förskoleklass eller årskurs 7 ges därmed möjlighet att under fastställd ansökningsperiod lämna önskemål om skolplacering inför kommande läsår. Detsamma gäller för ansökan om skolbyte vid ordinarie bytesomgångar till en annan kommunal grundskola samt byte från fristående skola till kommunal skola.

Vidare beslutar utbildningsdirektör om skolspår och skolskjutsskolor läsårsvis enligt för- och grundskolenämndens beslutade delegationsordning, se mer under 4.3.

3.2 Elev som saknar giltig ansökan om skolplacering från vårdnadshavare

Vid situationer där vårdnadshavare inte gjort ansökning om skolplacering, görs en bedömning utifrån närhetsprincipen som innebär att barn i samma närområde ändå ska ha rätt till en skola nära hemmet. Detta eftersom det enskilda barnet inte ska drabbas av vårdnadshavare inte kunnat eller förstått innebörden och vikten av att ansökan om skolplacering.

För- och grundskoleförvaltningen fattar självständigt beslut enligt nämndens beslutade delegationsordning, om skolplacering för folkbokförda barn i skolpliktig ålder i Umeå kommun om:

- vårdnadshavarna inte är överens
- eleven har två vårdnadshavare och endast en har godkänt skolansökan
- vårdnadshavare har lämnat in en ofullständig ansökan
- vårdnadshavare inte har gjort någon ansökan om skolplacering och om det inte klarlagt att skolplikten fullgörs hos en annan huvudman

I de fall ett barn saknar önskemål om skolplacering, placerar Pedagogiska placeringsenheten eleven utifrån folkbokföringsadress och vid urval rangordnas alla elevers avstånd likvärdigt oavsett om det finns önskemål eller inte. Detta gäller endast elever som inte har en skolplacering.

3.3 Elever som ska flytta till eller från Umeå kommun

Vid ansökan om skolplacering i samband med inflyttning till Umeå kommun ska vårdnadshavare styrka att eleven kommer att vara folkbokförd i kommunen inför skolstart genom exempelvis hyreskontrakt, köpekontrakt eller motsvarande dokumentation. För ansökan om skolplacering för nyanlända elever kan ansökan göras innan bedömning av elevens kunskaper är genomförda. Beslut om årskursplacering fattas efter att kunskapsbedömningen har slutförts.

När elever flyttar från Umeå kommun, och får ändrad folkbokföring, upphör elevens rätt till skolplacering i Umeå kommun utifrån ny hemkommuns tillika folkbokföringskommuns ansvar att erbjuda eleven en skolplacering i den nya kommunen. Detta gäller dock inte elever som har en årskurs kvar vid den aktuella skolan, då de har rätt att gå ut den sista årskursen vid samma skola, om så önskas, samt i vissa fall rätt att gå kvar läsåret ut. Se mer under 3.6.

3.4 Elever som ska flytta inom Umeå kommun

Elever som är folkbokförda i Umeå kommun och ska flytta till en annan adress inom kommunen kan ansöka om skolplacering på en skola nära den nya bostaden. Vårdnadshavare måste alltid aktivt ansöka om en ny skolplacering då eleven har rätt att behålla sin nuvarande skolplacering även efter flytten.

Samtliga ansökningar om skolbyte prövas utifrån tillgången till lediga platser vid den önskade skolan. Flytt till ett annat bostadsområde inom kommunen innebär därför inte någon garanti för placering

vid en viss skola. Vid ansökan ska vårdnadshavare kunna styrka den kommande folkbokföringsadressen. Detta kan exempelvis göras genom att bifoga en kopia av hyresavtal, köpekontrakt eller annat dokument som visar att eleven kommer vara folkbokförd på den nya adressen vid önskad tidpunkt för skolstart.

Ansökan om skolbyte ska i första hand göras inför kommunens ordinarie skolbytesdatum, se mer information under 4.6. Om önskat skolbyte behöver genomföras vid en annan tidpunkt under pågående termin kan ansökan behöva handläggas skyndsamt enligt 4.7.

Om elevens nya folkbokföringsadress innebär att nuvarande skola inte kan räknas som en skola nära hemmet, har eleven rätt till en ansökan även utanför fastställda bytesdatum. Värt att beakta vid flytt till annat bostadsområde eller vid växelvist boende inom Umeå kommun är att det även kan påverka elevens rätt till skolskjuts, som utgår från andra bestämmelser i skollagen tillsammans med för- och grundskolenämndens beslutade regler om skolskjuts.

3.5 Elever som vill byta från en fristående skola

3.5.1 Om fristående skolhuvudmäns godkännande från Skolinspektionen att bedriva utbildning

Den enskilda skolhuvudmannen har ett ansvar enligt skollagen och tillhörande läroplaner för utbildningen som ges till de elever som valt att gå på en fristående skola. Skolinspektionen har gett tillståndet till den fristående skolhuvudmannen att bedriva undervisning vid skolan. Det är även Skolinspektionen som genomför regelbunden tillsyn och granskning av de fristående skolornas utbildningsverksamhet, utifrån lagens krav.

Vid brister i skolhuvudmannens utbildningsverksamhet, kan Skolinspektionen som tillsynsmyndighet återkalla en enskild skolhuvudmans godkännande att fortsatt bedriva sin utbildningsverksamhet vid den aktuella skolan. Vid ett sådant ingripande beslut, övergår ansvaret till kommunen för att se till att de elever som är folkbokförda i Umeå kommun erhåller en skolplacering vid en kommunal skola, eller vid en annan fristående grundskola om det inte är klarlagt att eleven har fått plats hos en annan skolhuvudman.

Beslut om återkallat tillstånd att bedriva undervisning föregås vanligtvis av föreläggande att vidta åtgärder efter genomförd tillsyn och förelägganden kan även ha varit förenat med vite, vid återkommande och allvarliga brister i den fristående skolans utbildningsverksamhet.

Ett återkallat tillstånd att bedriva undervisning, är även förenat med att rätten till bidrag (elevpeng) från hemkommunen upphör. Detta kan ske omedelbart eller vid ett specifikt datum, i enlighet med Skolinspektionens beslut för den aktuella skolhuvudmannen och fristående skolan. Ett sådant beslut kan sedermera också överklagas till Förvaltningsrätten.

En fristående skolhuvudman kan också på eget initiativ besluta om att avveckla årskurser eller lägga ned hela skolans verksamhet. Vanligtvis sker då avvecklingen successivt i dialog med hemkommunen. Men det kan också vara så att en fristående skolhuvudman hastigt försätts i konkurs och inte längre kan bedriva utbildningsverksamhet, från en dag till en annan.

3.5.2 Byte från en fristående grundskola till kommunal grundskola

Om en elev önskar byta från en fristående grundskola till en kommunal grundskola behöver vårdnadshavare ansöka om byte av skola. Alla skolbyten hänvisas i första hand till någon av de fastställda bytesomgångarna som utbildningsdirektör vid för- och grundskoleförvaltningen beslutat om per läsår.

De fastställda bytesomgångarna ger lika villkor för önskat skolbyte för elever mellan grundskolor i kommunen, se mer under 4.6. Vid avveckling eller nedläggning av en fristående grundskola finns ingen garanti för att eleven ges en ny skolplacering nära hemmet, även om det alltid är ambitionen från för- och grundskoleförvaltningen i kombination med vårdnadshavare och elevs eget önskemål.

Vid återkallat tillstånd från Skolinspektionen för en fristående grundskola under en pågående termin, kommer för- och grundskoleförvaltningen i egenskap av hemkommun i första hand utgå från att skolbyten sker enligt fastställda datum för bytesomgångar. Om detta inte är möjligt tidsmässigt, kommer ett separat ansökningsförfarande beslutas av utbildningsdirektör för berörda elever vid aktuell skola, så att ny skolplacering kan erbjudas till de som önskar en ny placering i kommunal grundskola så snart det är möjligt. Även i dessa fall kan skolbyte endast beviljas till skolor där det finns lediga platser.

3.6 Elever som är folkbokförda i en annan kommun

Elever från andra kommuner kan efter ansökan av vårdnadshavare erbjudas skolplacering i Umeå kommun i mån av ledig plats. Dessa elever placeras efter att alla elever i Umeå kommun har fått en skolplacering. Beslut om mottagande av barn från annan kommun gäller för ett läsår i taget. Därefter behöver vårdnadshavare göra en ny ansökan till önskad skola nästa läsår.

Av skollagen 10 kap. 25 § framgår att en elev har rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

Bedömningen om det finns förutsättningar att ta emot en elev på grund av särskilda skäl görs efter en utredning. Det är den mottagande kommunen som genomför den utredningen och det är alltid

den mottagande kommunen som beslutar om ett mottagande eller inte. Om mottagande sker, ska elevens hemkommun ersätta mottagande kommun för elevens skolplacering genom interkommunal ersättning.

Vidare framgår att en elev som vistas i hem för vård eller boende (HVB) enligt socialtjänstlagen, eller i skyddat boende har rätt att bli mottagen i en grundskola i den kommun där eleven vistas, trots att en annan kommun är den som ska svara för elevens utbildning. Enligt 10 kap. 27 § får en kommun även i andra fall ta emot en elev från en annan kommun i sin grundskola efter önskemål av elevens vårdnadshavare.

Av skollagen 10 kap. 28 § framgår begränsningar gällande rätten för elev folkbokförd i annan kommun att gå kvar vid den skola som eleven är mottagen vid. För förskoleklass gäller att eleven har rätt att gå kvar ett visst läsår även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret. För grundskolan gäller detsamma, och om det för eleven endast återstår en årskurs, har eleven rätt att gå kvar sista årskursen. Ny ansökan behöver ändå inkomma från vårdnadshavare för att säkerställa att behov av skolplacering fortsatt finns för sista årskursen, för elev folkbokförd i annan kommun.

Ansökan om skolplacering handläggs i första hand utifrån de ansökningsperioderna som fastställs för respektive läsår, se mer under 3.1. samt 4.7.

3.7 Börja i grundskolan ett år tidigare

Om en vårdnadshavare vill att barnet ska börja i grundskolans årskurs 1 som 6-åring, behöver en ansökan till förskoleklass skickas in. Efter skolplacering bedömer rektorn på den mottagande skolan om barnet har förutsättningar för att börja i årskurs 1 i stället för i förskoleklass. Beslut fattas av rektor på den skola som barnet fått skolplacering på.

Enligt 7 kap. 11§ skollagen får kommuner erbjuda ett barn plats i förskoleklass redan det kalenderår då barnet fyller fem år, det vill säga innan skolplikten börjar. Det är dock ingen rättighet enligt lag, utan en möjlighet som kommunen som huvudmannen kan välja att erbjuda.

För- och grundskolenämnden har genom beslut den 20 oktober 2022 (SK 2022/00370) fastställt att barn som huvudregel erbjuds plats i förskoleklass från höstterminen det år de fyller sex år. Skälet är att tillgängliga elevplatser i första hand behöver säkerställas för elever som omfattas av skolplikten som för inflyttande elever som omfattas av skolplikten. Beslut om tidigare start i förskoleklass fattas av behörig delegat i enlighet med för- och grundskolenämndens beslutade delegationsordning,

4 Utgångspunkter för skolplacering

Huvudprincipen är att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.

Som tidigare nämnts kan det finnas situationer där önskemål om vald skola behöver frångås, om det medför organisatoriska och ekonomiska svårigheter för kommunen. Om det är fler sökande till en skola och årskurs än det finns elevplatser på skolan sker ett urval utifrån närhetsprincipen och gällande urvalskriterier, se mer om dessa nedan under 4.1 och 5.

Urvalet sker utifrån elevens folkbokföringsadress. Om eleven inte har någon folkbokföring, men rätt till utbildning i en skola, är det boendeadress som skolplaceringen utgår från eftersom en plats inte kan ges utan en adress.

4.1 Närhetsprincipen

Närhetsprincipen i Umeå kommun innebär att elev så långt det är möjligt får en skolplacering vid en skolenhet nära hemmet. Det innebär dock inte att en elev är garanterad plats i den skola som ligger närmast folkbokföringsadressen eller att en elev som bor närmast den önskade skolan automatiskt har förtur dit. Begreppet ”nära hemmet” varierar beroende på årskurs.

Avståndet mäts mellan elevens folkbokföringsadress och skolenheter inom kommunen.

4.2 Närhet utifrån avstånd mellan hemmet och skolenheten

Begreppet en skolenhet ”nära hemmet” avser avstånd mellan elevens folkbokföringsadress och skolenhet:

- Årskurs F-3, max 3000 meter (3 km)
- Årskurs 4–6, max 4000 meter (4 km)
- Årskurs 7–9, max 4000 meter (4 km)

4.3 Elever som inte har någon skola nära hemmet

För de elever som inte har någon skolenhet nära hemmet definieras närhetsprincipen så att anvisad skola är dit skolskjuts anordnas, se mer under 3.1. Vid urval hanteras dessa elever på samma sätt som elever som endast har en skola nära hemmet.

4.4 Skolspår - förskoleklass till årskurs 6

För elever som går på en skola som inte erbjuder undervisning för hela låg- och mellanstadiet beslutar utbildningsdirektör varje läsår om skolspår, i enlighet med för- och grundskolenämndens delegationsordning.

Syftet med skolspår är att skapa kontinuitet och en sammanhållen utbildning under hela låg- och mellanstadiet för eleverna. Ett skolspår kan omfatta en eller flera skolor. När en elev behöver byta skola eftersom den nuvarande skolan saknar nästa årskurs erbjuds eleven plats enligt det skolspår som gäller. Vårdnadshavare behöver då inte ansöka om ny skolplacering, om de inte önskar en skola utanför skolspåret. Bestämmelserna ovan gäller inte elever som är folkbokförda i annan kommun.

4.5 Direktplacering

För- och grundskoleförvaltningen genom Pedagogiska placeringsenheten tillämpar direktplacering. Det innebär att en beviljad ansökan om skolplacering eller skolbyte som vårdnadshavare gör är bindande och kan därför inte återtogs efter att beslut har fattats. När en ny skolplacering beslutats upphör elevens tidigare skolplacering automatiskt.

4.6 Skolbyte vid fastställda bytestillfällen

I Umeå kommun genomförs skolbyten vid fastställda bytesomgångar. För- och grundskoleförvaltningen genom utbildningsdirektör fastställer antal och datum för bytesomgångarna inför kommande läsår. Fastställda bytesomgångar publiceras på kommunens webbplats.

Med bytesomgångar avses de tidsperioder då vårdnadshavare kan ansöka om byte av skola samt beslutsperiod för bytesomgången. För att delta i skolbyte krävs att eleven är folkbokförd i kommunen eller kommer att vara bosatt i kommunen vid tidpunkt för önskad skolstart. Skolbyten beslutas endast i mån av ledig plats på den sökta skolan.

4.7 Skyndsamt skolbyte vid särskilda skäl

Utöver detta regelverk har hemkommunen och skolhuvudmannen Umeå kommun ett ansvar att följa skollagen avseende barnets bästa enligt skollagen 1 kap. 10 § samt gällande artiklar i barnkonventionen. Alla skolbyten hänvisas i första hand till någon av de fastställda bytesomgångarna, men vid särskilda skäl kan en mer skyndsam hantering göras vid skolbyte utanför fastställda bytesomgångar.

Skolbyte utifrån särskilda skäl ska endast tillämpas när placering vid en annan skolenhet bedöms vara den enda utvägen för att få till stånd en fungerande skolgång för en elev, tillämpning ska därför ske med stor restriktivitet.

Skolbyten för elever utifrån särskilda skäl innebär att en elev i vissa situationer kan vara i behov av skolbyte från sin nuvarande skola. En bedömning görs i det enskilda fallet, om en skolansökan kan handläggas utanför kommunens fastställda skolbytesdatum. Lediga platser vid aktuell skola behöver därmed även alltid finnas för att detta ska kunna genomföras.

Särskilda skäl kan vara, sociala, medicinska eller personliga. Exempelvis att eleven under lång tid upplevt sig utsatt för kränkande behandling eller trakasserier, extraordinärt stort behov av anpassningar, särskilt stöd eller andra insatser/åtgärder på individnivå. Att eleven har långvarig problematik kring sin skolorvaro, att vårdnadshavare har ansökt om skolbyte vid flera av kommunens beslutade skolbytesperioder, men inte kunnat få ett skolbyte beviljat.

Vårdnadshavare till elev vid kommunal skola kan uttrycka önskemål om ny skola till rektor men det innebär inte att eleven får förtur till den önskade skolan. En utredning av elevens skolsituation krävs med rektor och ansvarig områdeschef och i förekommande fall professioner från skolans elevhälsa. Om rektor gör bedömningen att eleven inte kan invänta kommande bytesperiod kan rektorn kontakta områdeschef, som kontaktar enhetschef för Pedagogiska placeringsenheten för en utredning om skyndsamt hantering av ansökan om skolbyte. Vid behov förs dialog med chef på myndighetsavdelningen och jurist.

För vårdnadshavare till elev vid fristående grundskola, gäller samma utredning av ansökan om skolbyte enligt ovan. Beslut om skyndsamt skolbyte utifrån särskilda skäl fattas av ansvarig delegat enligt för- och grundskolenämndens beslutade delegationsordning, Om ett skolbyte utifrån särskilda skäl beviljas placeras eleven direkt på den nya skolan från det överenskomna datumet. Det tidigare placeringsbeslutet upphör då att gälla och den nya skolplaceringen kan inte återtas eller ändras utifrån att vårdnadshavaren ångrar bytet.

5 Urvalskriterier

Huvudprincipen är som tidigare nämnts att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om antalet sökanden överstiger antalet tillgängliga utbildningsplatser krävs urvalskriterier för att avgöra skolplaceringen.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har fastslagit att ett sådant urval ska ske på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn tagen till vad som sammantaget är bäst för samtliga inblandade elever.

Nedan följer för- och grundskolenämnden i Umeå kommuns beslutade urvalskriterier till skolplacering i förskoleklass samt till årskurs 1–9.

1. Elever med skyddad identitet boende i Umeå kommun placeras genom särskild handläggning.
2. Elev som inte har någon skola nära hemmet har rätt till placering på skola dit skolskjuts anordnas. Det innebär att denna skola definieras som en skola "nära hemmet".
3. Syskonförtur. Eleven har äldre syskon på aktuell skolenhet i årskurs 1–3. Syskonförtur gäller endast sökande till förskoleklass och årskurs 1–3, till skola nära hemmet alternativt till anvisad skola dit skolskjuts anordnas.
4. Relativt avstånd.
5. Absolut avstånd.
6. Lottning, när två elever har samma relativa och absoluta närhet till en skolenhet ska det lottas mellan dessa elever.

Nedan framgår mer om urvalskriterierna. Elever med skyddad identitet är en förtursgrupp, enligt punkt 1. Utifrån sekretesshänseende redogörs därför inte mer utförligt om detta nedan.

5.1 Syskonförtur - eleven har syskon på aktuell skolenhet upp till årskurs 3

Med syskonförtur avses att en elev kan få förtur till en skola om eleven har ett syskon inskrivet upp till årskurs 3 på den aktuella skolenheten det datum som skolplacering önskas. Detta under förutsättning att vårdnadshavarna önskat skolplacering till syskonets skola. Det finns dock ingen garanti för att ett barn blir placerat på samma skola som sitt syskon.

Syskonförturen gäller:

- när barnet ska börja förskoleklass, årskurs 1–3 på syskonets skola.
- syskonet går i förskoleklass eller årskurs 1–3 sökt läsår.
- barnet är folkbokförd inom 3 kilometer från den sökta skolan eller har den sökta skolan som anvisad skola dit skolskjuts anordnas.
- barnen är folkbokförda på samma adress (oavsett om barnen är biologiska syskon eller inte).

Syskonförtur gäller samtliga barn som är folkbokförda på samma folkbokföringsadress, oavsett vårdnadshavare. Syskonförtur gäller endast till skola nära hemmet eller till anvisad skola dit skolskjuts anordnas. Önskemål om syskonförtur måste anges när vårdnadshavare lämnar önskemål om skolplacering för att beaktas. Syskonförtur kan inte åberopas vid en överklagan av redan erhållen skolplacering.

Om den önskade placeringen via syskonförtur skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet i en skola nära hemmet åsidosätts kan syskon placeras vid en annan skolenhet. Om det finns fler elever med syskonförtur än platser på en skola, placeras de elever som har högst relativ närhet till skolan först, se mer om det nedan.

5.2 Relativt avstånd

Om en kommunal skola inte har plats för alla som sökt till den, görs ett urval genom relativt avstånd. Det innebär inte att en elev är garanterad plats i den skola som ligger närmast folkbokföringsadressen eller att en elev som bor närmast den önskade skolan automatiskt har förtur dit.

Följande grundprinciper gäller för beräkningen av relativt avstånd:

- Endast skolor som tillhandahåller undervisning i den aktuella årskursen används som alternativa skolor vid beräkningen av relativt avstånd.
- Beräkning av relativt avstånd tar inte hänsyn till om den skola som används som alternativ skola vid beräkningen kan bereda plats för eleven om denne inte får plats på den önskade skola som beräkningen avser.

Mätning av relativt avstånd:

1. Avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och sökt skola.
2. Avståndet till den sökta skolan jämförs med avståndet till barnets geografiskt närmaste eller näst närmaste skola (om den närmaste skolan har sökts) för att få fram differensen i avstånd. Det relativa avståndet till önskad skola är differensen mellan avstånden till den alternativa skolan och den önskade skolan.
3. Det relativa avståndet jämförs för alla som sökt samma årskurs på samma skolenhet.
4. Sökande rangordnas utifrån högst relativt värde.

5.3 Kartunderlag för mätning av relativt avstånd

Avståndet mellan hemmets och skolans adresspunkter mäts i ett digitalt systemstöd. Umeå kommun använder ett adressregister samt digitalt vägnät som grund för denna beräkning. Kartunderlaget för vägarna hämtas från nationella vägdatasen (NVDB) och kommunens egna kartor. Avstånd mäts på samma sätt för samtliga elever vilket säkerställer att alla behandlas lika.

Avståndet mäts mellan folkbokföringsadressen och skolfastighetens mittpunkt. Vid beräkning av relativt avstånd görs inte någon trafiksäkerhetsbedömning vid avståndsmätning mellan hemmet och skolan. Kartunderlaget för mätning av relativt avstånd för det aktuella skolåret fastställs inför ansökningsperioden. Fastställt kartunderlag gäller under hela skolplaceringsprocessen för skolplacering för kommande läsår även om förändringar av vägnät uppkommit under planeringsprocessen.

Vid bytesansökningar under läsåret kan uppdateringar av vägnätet skett om större förändringar av kommunens vägnät genomförts. Vid tillfälliga förändringar av skolväg på grund av exempelvis

ombyggnation räknas skolvägens avstånd utifrån den ordinarie skolvägen. För- och grundskoleförvaltningen har dock möjlighet att i vissa situationer frånga denna princip, exempelvis om ombyggnation pågår under mycket lång tid eller liknande.

5.4 Absolut avstånd

Med absolut avstånd avses avståndet från folkbokföringsadressen till den önskade skolenheten. Om flera elever har samma relativa avstånd prioriteras eleven med kortast absolut avstånd mellan folkbokföringsadress och den aktuella skolfastighetens mittpunkt.

5.5 Lottning

Lottning sker automatiskt i för- och grundskoleförvaltningens IT-stöd för skolplacering. Detta kan vara aktuellt när två elever har samma relativa och absoluta närhet till en skolenhet, då ska lottning ske mellan dessa elever. Det kan till exempel vara om eleverna bor i olika lägenheter i samma flerfamiljshus, om bara en av dessa elever kommer erhålla en skolplacering vid skolan, om den i övrigt är full.

6 Skolor inom Umeå kommun med annan placeringsgrund

6.1 Skola med utbildning som kräver att eleverna har särskilda färdigheter

I Umeå kommun finns några få grundskolor som enligt skolförordningen (2011:185) 9 kap. 25–27 §§ har klasser som erbjuder utbildning som kräver att eleverna har särskilda färdigheter. Vid dessa skolor genomför eleverna färdighetsprov för att bli antagna till dessa klasser.

Placering av elever till dessa klasser undantas därför från kommunens regler för ansökan och skolplacering. Information om vilka grundskolor som erbjuder dessa utbildningar finns på kommunens webbplats.

6.2 Resursskola

Vårdnadshavare kan ansöka om placering i resursskola inför årskurs 7 för elev med behov av extraordinära anpassningar och särskilt stöd. Information om resursskola och urvalskriterier finns på kommuns webbplats. Beslut om placering i resursskola fattas enligt skollagens bestämmelser enligt 10 kap. 31a § och 31 b § och för- och grundskolenämndens beslutad delegationsordning. Placering i resursskola omfattas inte av detta regelverk.

6.3 Inkluderade klasser för elever med hörselnedsättning

I Umeå kommun finns på Hagaskolan klasser med särskilt anpassad lärmiljö för elever med hörselnedsättning. Placering av elever till Hagaskolans klasser med särskilt anpassade lärmiljöer för

elever med hörselnedsättning undantas från detta regelverk. Information om dessa klasser och hur urval görs finns på kommunens webbplats.

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)**§ 58**

Diariennr: SK-2026/00631

**Revidering av regler för ansökan och skolplacering
(SK-2023/00450)****Arbetsutskottets beslut**

För- och grundskolenämnden föreslås besluta att

- godkänna förslag på reviderade regler för ansökan och skolplacering i grundskola, enligt bilaga 2
- att reviderat regelverk ska gälla från och med 1 januari 2027

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att

- godkänna förslag på reviderade regler för ansökan och skolplacering i grundskola, enligt bilaga 2
- att reviderat regelverk ska gälla från och med 1 januari 2027

Ärendebeskrivning

Nu gällande regler för ansökan och skolplacering i förskoleklass och grundskola, beslutades 2023-10-26, och har därefter reviderats 2023-12-14.

Sedan dess har för- och grundskoleförvaltningen i egenskap av hemkommun under senaste åren, fått erfara att flertalet fristående skolhuvudmän avvecklat sin grundskoleverksamhet, varpå elever och vårdnadshavare behövt ansöka om ny skolplacering.

Avvecklingen har skett på den fristående huvudmannens eget initiativ, exempelvis Pops Academy, som succesivt avvecklade alla årskurser under en termin, där enbart eleverna i årskurs 9 fick gå kvar vid skolan i nya lokaler och gå ut grundskolan. Även Språkskolan har på eget initiativ avvecklat högstadiet under vårterminen 2026.

I närtid har också erfarenhet från återkallade tillstånd att bedriva utbildningsverksamhet från Skolinspektionen meddelats, där besluten av

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**[Click here to enter text.](#)****Protokollsutdrag****[Click here to enter text.](#)**

skolans huvudman har överklagats till förvaltningsrätt. Därmed inväntar för- och grundskoleförvaltningen domstolens avgörande, avseende de fristående grundskolorna Hannaskolan och Mariaskolan.

Samtliga avvecklingar eller återkallade tillstånd innebär att hemkommunen, övertar ansvaret för att se till så att eleverna får en ny skolplacering i kommunal grundskola om så önskas, eller i annan fristående grundskola i kommunen. Samtliga elever som lämnat dessa grundskolor som önskat plats inom kommunal grundskola, har erbjudits plats på ny skola.

Samtidigt har ett växande behov av mer skyndsamma byten och önskemål om nya skolplaceringar utifrån ovan, inkommit till förvaltningen från elever och vårdnadshavare. Det kan finnas flera anledningar till varför en elev vill lämna en skola skyndsamt, för byte till annan skola.

Då de nu gällande reglerna från 2023, saknar bestämmelser om skolbyte från fristående skola till kommunal skola, kan inte för- och grundskoleförvaltningen eller Pedagogiska placeringsenheten (PPE) göra annat än att hänvisa till kommande beslutade bytesperioder, som är likvärdigt för elever fristående skolor och kommunala skolor.

Det finns därför ett stort behov av att revidera reglerna så att det tydligare framgår vad som ska gälla byte från fristående grundskola, både för de fall en succesiv avveckling sker, eller en plötslig nedläggning på grund av återkallat tillstånd från Skolinspektionen som är tillsynsmyndighet.

Detta då att ansökan om byte av skola kan ske på lika villkor för eleverna.

Därtill behöver tydliggöras vad som ska gälla vid behov av mer skyndsamma byten, utifrån särskilda skäl. Nya avsnitt har därför lagts in avseende detta i förslag på nya regler, under *3.5 Elever som vill byta från en fristående skola* och *4.7 Skyndsamt skolbyte vid särskilda skäl*.

Med anledning av att förskoleklassen kommer att upphöra som skolform, i samband med att grundskolan blir 10 årig, har också revideringar genomförts för att reglerna framgent utgår från grundskolan som skolform. Rubriken på framsidan och i avsnittet om rättsliga

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun[Click here to enter text.](#)**Protokollsutdrag**[Click here to enter text.](#)

utgångspunkter har därför justerats. Förskoleklass som skolform behöver dock fortsatt finnas kvar i vissa avsnitt, då förskoleklass som skolform inte upphör förrän hösten 2028. Därmed finns förskoleklass kvar ytterligare en tid för ansökan om skolplacering samt skolbyten för den tid som återstår för skolformen.

Språkliga förtydliganden har gjorts avseende inledning och syfte för reviderat regelverk, nya avsnitt har lagts till och några äldre har tagits bort, vilket påverkar numreringen i innehållsförteckningen.

Förtydliganden har även gjorts avseende kompletterande frågor som förvaltningen fått från Skolväsendets överklagande nämnd (ÖKN), i de ärenden som överklagats, när elever inte fått önskad skolplacering. Detta gäller främst tydliggörande av begreppet en skola "nära hemmet" och hur det utfallet visas i dokumentation för aktuell elevs ansökan om skolbyte som skickas in.

I övrigt har redaktionella ändringar och uppdateringar gjorts avseende språk och formuleringar, för att stämma överens med andra beslut som fattas av utbildningsdirektör. Exempelvis gällande beslutade datum per läsår för att söka skola, beslutade bytesomgångar samt beslut om skolskjutsskola. Dessa är viktiga beslut som påverkar detta regelverk, därmed har det behövt tydliggöras, inte enbart utifrån tillägget avseende skolbyte från fristående grundskola.

Avslutningsvis har inga ändringar gjorts avseende de tidigare beslutade urvalskriterierna, då dessa vid överklagan om skolplacering bedömts vara godkända, av Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) och inte föranlett någon kritik i detta avseende.

Mot bakgrund av ovan bedömer förvaltningen att nytt reviderat regelverk bör kunna träda i kraft 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Nu gällande regler för ansökan och skolplacering i förskoleklass och grundskola, läsåret 24/25.

Bilaga 2: Förslag på reviderade regler för ansökan och skolplacering i grundskola i Umeå kommun.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)

Beredningsansvariga

Emma Steen, jurist

Malin Larsson, enhetschef pedagogiska placeringsenheten

Beslutet ska skickas till

Pedagogiska placeringsenheten skola (PPE)

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-09-29

För- och
grundskolenämndens
arbetsutskott

Diariernr: SK-2026/00645

Fullmakt för jurist vid för- och grundskoleförvaltningen att företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden

Förslag till beslut

För-och grundskolenämnden beslutar att:

- fullmakt daterad 2024-01-24, bilaga 1 ska upphävas
- utse jurist Emma Steen, eller den person hon utser i sitt ställe, till ombud för nämnden i mål och ärenden, där nämnden har rätt att föra sin egen talan, enligt bilaga 2

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Tidigare fullmakt avser en vidaredelegering från januari år 2024, från dåvarande kommunjurist som nu gått i pension. Vidaredelegering utgår från ett grundbeslut från år 2015 till kommunjuristerna från nämnden.

Fullmakten avser rätt för Emma Steen att företräda både för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Denna tidigare fullmakt från år 2024 bör därför upphävas, se bilaga 1.

Ändring av ny fullmakt behövs mot bakgrund av kommunfullmäktiges beslut (KS-2024/00468) om att dela Umeå kommuns utbildningsförvaltning i två separata funktionella förvaltningar, en för För- och grundskolenämnden och en för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, med ikraftträdande 1 januari 2026.

Nuläge och behov

I reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder (KS-2014/01024) sidan 3 framgår avseende talerätt att:

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00645

”Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, undantaget personalärenden, inom sitt verksamhetsområde och därvid träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.”

Enligt chefsjurist på stadsledningskontoret har kommunjuristerna från Kommunstyrelsen (KS) fullmakt avseende talerätt för de ärenden som inte åvilar annan nämnd, eller där nämnden uttryckligen bitt KS att företräda nämnden i stället.

Därmed finns behov av att för- och grundskolenämnden själv utser, ett ombud genom fullmakt att föra nämndens talan i mål och ärenden, med utgångspunkt i det grunduppdrag som åvilar nämnden enligt tidigare nämnt reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder.

Därtill finns stöd för detta genom Kommunallagen (2017:725) 6 kap. om styrelsen och andra nämnder, i 15 § där det framgår att:

”Styrelsen får själv eller genom ombud företräda kommunen eller regionen i alla mål och ärenden, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige.

Detta gäller också mål där någon har begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv företräda kommunen eller regionen i målet.”

Om nämnden beslutar om ny fullmakt enligt förslag i bilaga 2, behöver även för- och grundskolenämndens beslutade delegationsordning (SK-2024/000467) revideras språkligt avseende detta, och ändras från formulering sidan 4-5 enligt nedan:

”Utöver delegationsordningen har kommunjuristerna fullmakt att företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden (SK-2015/00329) samt jurist vid för- och grundskoleförvaltningen genom vidaredelegation från kommunjuristerna

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00645

(SK-2024/00053)."

Till ny formulering enligt nedan:

"Utöver delegationsordningen har jurist vid för- och grundskoleförvaltningen fullmakt att företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden (SK-2026/00645)."

Med ansvaret som fullmakten ger, ansvarar jurist vid för- och grundskoleförvaltningen för att dialog förs i ärenden med förvaltningsledning och vid behov presidiet för för- och grundskolenämnden, utifrån digniteten i de mål och ärenden som kan bli aktuella inom nämndens verksamhetsområden.

Avslutningsvis kan tilläggas att vanligt förekommande ärenden där fullmakt används av jurist till Inkassobolag avseende obetalda barnomsorgsavgifter, civilrättsliga ärenden med yrkanden på skadestånd samt försäkringsärenden.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Nuvarande fullmakt

Bilaga 2: Fullmakt daterad 2610xx - förslag

Beredningsansvariga

Maud Karlström, myndighetschef

Emma Steen, jurist

Sändlista

Kopia på beslutet skickas till Maria Törnblom chefsjurist, på stadsledningskontoret för kännedom, samt till Annelie Holmlund nämndsekreterare, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ann-Christine Gradin
utbildningsdirektör

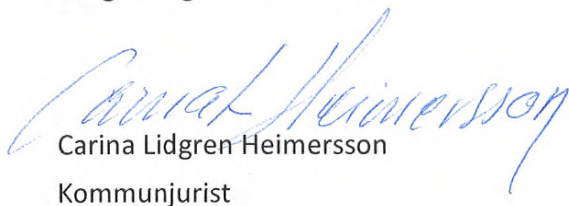

Umeå 2024-01-24

Fullmakt

Undertecknad ger Emma Steen jurist vid utbildningsförvaltningen fullmakt att företräda För- och grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i Umeå kommun.

Enligt bifogade fullmakter

Carina Lidgren Heimersson
Kommunjurist

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

2016-02-24

§ 16

Diariernr: SK-2015/00329

Fullmakt för kommunjuristerna - Företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden

Beslut

Att befullmäktiga kommunjuristerna Carina Lidgren Heimersson och Lennart Nilsson eller den de sätter i sitt ställe att som ombud företräda gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i mål och ärenden i vilka nämnden får föra sin talan.

Beredningsansvarig

Kjell Högström

Beslutet ska skickas till

Carina Lidgren Heimersson, Lennart Nilsson

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
För- och grundskolenämnden

Sammanträdesprotokoll
2015-09-24

§ 77

Diariennr: SK-2015/00329

Fullmakt för kommunjuristerna

Beslut

Att befullmäktiga kommunjuristerna Carina Lidgren Heimersson och Lennart Nilsson eller den de sätter i sitt ställe att som ombud företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden i vilka nämnden får föra sin talan.

AU beslutar

Att befullmäktiga kommunjuristerna Carina Lidgren Heimersson och Lennart Nilsson eller den de sätter i sitt ställe att som ombud företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden i vilka nämnden får föra sin talan.

Beredningsansvarig

Kjell Högström

Beslutet ska skickas till

Carina Lidgren Heimersson, Lennart Nilsson

Justeringsmännens sign:

Utdraget bestyrks:

Bilaga 2

SK-2026/00645

Beslut av för- och grundskolenämnden i Umeå kommun

Fullmakt

För- och grundskolenämnden i Umeå kommun (org.nr 212000-2627) utser jurist,

Emma Steen eller den person hon utser i sitt ställe, till ombud för nämnden

i mål och ärenden, där nämnden har rätt att föra sin egen talan.

För- och grundskolenämndens grunduppdrag framgår av, Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder (KS-2014/01024).

Umeå den 22 oktober 2026, enligt justerat protokollsutdrag §

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)

§ 59

Diariennr: SK-2026/00645

Fullmakt för jurist vid för- och grundskoleförvaltningen - Företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden

Arbetsutskottets beslut

För-och grundskolenämnden föreslås besluta att:

- fullmakt daterad 2024-01-24, bilaga 1 ska upphävas
- utse jurist Emma Steen, eller den person hon utser i sitt ställe, till ombud för nämnden i mål och ärenden, där nämnden har rätt att föra sin egen talan, enligt bilaga 2

Förslag till beslut

För-och grundskolenämnden beslutar att:

- fullmakt daterad 2024-01-24, bilaga 1 ska upphävas
- utse jurist Emma Steen, eller den person hon utser i sitt ställe, till ombud för nämnden i mål och ärenden, där nämnden har rätt att föra sin egen talan, enligt bilaga 2

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Tidigare fullmakt avser en vidaredelegering från januari år 2024, från dåvarande kommunjurist som nu gått i pension. Vidaredelegering utgår från ett grundbeslut från år 2015 till kommunjuristerna från nämnden.

Fullmakten avser rätt för Emma Steen att företräda både för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Denna tidigare fullmakt från år 2024 bör därför upphävas, se bilaga 1.

Ändring av ny fullmakt behövs mot bakgrund av kommunfullmäktiges beslut (KS-2024/00468) om att dela Umeå kommuns utbildningsförvaltning i två separata funktionella förvaltningar, en för För-

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Click here to enter text.****Protokollsutdrag****Click here to enter text.**

och grundskolenämnden och en för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, med ikraftträdande 1 januari 2026.

Nuläge och behov

I reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder (KS-2014/01024) sidan 3 framgår avseende talerätt att:

”Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, undantaget personalärenden, inom sitt verksamhetsområde och därvid träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.”

Enligt chefsjurist på stadsledningskontoret har kommunjuristerna från Kommunstyrelsen (KS) fullmakt avseende talerätt för de ärenden som inte åvilar annan nämnd, eller där nämnden uttryckligen bett KS att företräda nämnden i stället.

Därmed finns behov av att för- och grundskolenämnden själv utser, ett ombud genom fullmakt att föra nämndens talan i mål och ärenden, med utgångspunkt i det grunduppdrag som åvilar nämnden enligt tidigare nämnt reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder.

Därtill finns stöd för detta genom Kommunallagen (2017:725) 6 kap. om styrelsen och andra nämnder, i 15 § där det framgår att:

”Styrelsen får själv eller genom ombud företräda kommunen eller regionen i alla mål och ärenden, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige.

Detta gäller också mål där någon har begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv företräda kommunen eller regionen i målet.”

Om nämnden beslutar om ny fullmakt enligt förslag i bilaga 2, behöver även för- och grundskolenämndens beslutade delegationsordning

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)

(SK-2024/000467) revideras språkligt avseende detta, och ändras från formulering sidan 4-5 enligt nedan:

”Utöver delegationsordningen har kommunjuristerna fullmakt att företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden (SK-2015/00329) samt jurist vid för- och grundskoleförvaltningen genom vidaredelegation från kommunjuristerna (SK-2024/00053).”

Till ny formulering enligt nedan:

”Utöver delegationsordningen har jurist vid för- och grundskoleförvaltningen fullmakt att företräda för- och grundskolenämnden i mål och ärenden (SK-2026/00645).”

Med ansvaret som fullmakten ger, ansvarar jurist vid för- och grundskoleförvaltningen för att dialog förs i ärenden med förvaltningsledning och vid behov presidiet för för- och grundskolenämnden, utifrån digniteten i de mål och ärenden som kan bli aktuella inom nämndens verksamhetsområden.

Avslutningsvis kan tilläggas att vanligt förekommande ärenden där fullmakt används av jurist till Inkassobolag avseende obetalda barnomsorgsavgifter, civilrättsliga ärenden med yrkanden på skadestånd samt försäkringsärenden.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Nuvarande fullmakt

Bilaga 2: Fullmakt daterad 2610xx - förslag

Beredningsansvariga

Maud Karlström, myndighetschef

Emma Steen, jurist

Sändlista

Maria Törnblom chefsjurist, på stadsledningskontoret, samt till Annelie

Holmlund nämndsekreterare, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsen

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-09-18

För- och
grundskolenämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2026/00644

Kvalitetsrapport på huvudmannanivå Förskola - Pedagogisk omsorg - Förskoleklass - Grundskola - Fritidshem - Anpassad grundskola

Förslag till beslut

För-och grundskolenämnden beslutar att nämnden tagit del av huvudmannans kvalitetsrapport läsåret 2025/2026.

Ärendebeskrivning

Huvudmannans kvalitetsrapport är en beskrivning av hur väl de nationella målen nås inom de respektive skolformerna som för- och grundskolenämnden ansvarar för.

Beskrivningen utgår från de tre långsiktiga strategiområden *Kvalitet*, *Likvärdighet* och *Trygghet* som för- och grundskolenämnden fattat beslut om i verksamhetsplanen för 2026. I relation till respektive strategiområden återges en analys av måluppfyllelsen utifrån Skolverkets nationella kvalitetssystem och de sju faktorerna för framgångsrik skolutveckling.

Inom strategiområdet *kvalitet* framgår att barn och elever har god måluppfyllelse och är väl förberedda för fortsatt utbildning. Elever inom grundskolan med behörighet till gymnasieskolans nationella yrkesprogram uppgick till 91 procent läsåret 2025–2026. Eleverna inom anpassad grundskola har fortsatt förbättrat sin måluppfyllelse inom inriktningen ämnen, medan färre elever når fördjupad nivå inom ämnesområden.

Såväl förskola som grundskola, anpassad grundskola och fritidshem bedriver ett systematiskt och långsiktigt språkutvecklande arbete i svenska. Undervisningens kvalitet i svenska och svenska som andraspråk behöver dock fortsatt utvecklas. Detsamma gäller för ämnet matematik där problemlösning i flera steg är ett utvecklingsområde. Elevernas läs- och skrivförmåga har särskilt identifierats som viktigt för såväl måluppfyllelse i matematik som övriga skolämnen.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00644

Måluppfyllelsen skiljer sig mellan könen. Flickorna når generellt sett högre än pojkarna i de lägre åldrarna, medan pojkarna i årskurs 9 i högra grad än flickorna når behörighet till nationellt yrkesprogram på gymnasienivå.

Studiero är en viktig förutsättning för att elever ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Flickor skattar över lag studieron lägre än pojkarna. Bedömningen är att studieron behöver förbättras genom utveckling av undervisningens kvalitet under rektors ledning.

Flickornas försämrade måluppfyllelse kan sättas i relation till flickors upplevelse av studiero och dåligt mående, men vi kan inte med säkerhet fastslå detta. Inom strategiområdet *Likvärdighet* finns det därför fortsatt behov av att fokusera på tidiga kompensatoriska insatser såväl utifrån flickors mående som elevernas måluppfyllelse samt barn och elevers behov av stöd i det sociala samspelet.

Det närvarofrämjande arbetet har gett god effekt med ökad närvaro i samtliga skolformer. Frånvaron är dock fortsatt hög på högstadiet, särskilt för flickor. Insatser utöver de redan inarbetade krävs därför fortsättningsvis.

Utifrån analysen av strategiområdet *trygghet* framkommer att vårdnadshavare till barn i förskolan skattar barnens trygghet högt. Även eleverna i grundskolan, anpassad grundskola och fritidshem skattar tryggheten högt. Det relationsskapande arbetet mellan pedagoger, barn, elever och deras vårdnadshavare ger förutsättningar för trygghet i verksamheterna. Det är därför fortsatt viktigt att samtliga verksamheter främjar en god värdegrund, ett arbete som inkluderar barn och elevers delaktighet. Barn och elevers delaktighet stärker deras motivation; en viktig förutsättning för lärande och utveckling.

Beslutsunderlag

Bilaga: Huvudmannens kvalitetsrapport läsåret 2025/2026

– för och grundskolenämndens ansvarsområde, Umeå kommun

Beredningsansvariga

Marie Karling, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

Kommunikatör

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2026/00644

Ann-Christine Gradin
utbildningsdirektör

Huvudmannens kvalitetsrapport läsåret 2025–2026

- inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde

Dokumentnamn: Huvudmannens kvalitetsrapport 2025–2026, för- och grundskolenämndens ansvarsområde		
Dokumentansvarig: Marie Karling, utbildningsstrateg, För- och grundskoleförvaltningen		Dokumentdatum: 2026-09-28
Godkänd av: Ann-Christine Gradin, utbildningsdirektör, För- och grundskoleförvaltningen	Version: [1.0]	Reviderad: [20XX-XX-XX]

Sammanfattning

Inom strategiområdet *kvalitet* framgår att barn och elever har god måluppfyllelse och är väl förberedda för fortsatt utbildning. Elever inom grundskolan med behörighet till gymnasieskolans nationella yrkesprogram uppgick till 91 procent läsåret 2025–2026. Eleverna inom anpassad grundskola har fortsatt förbättrat sin måluppfyllelse inom inriktningen ämnen, medan färre elever når fördjupad nivå inom ämnesområden.

Såväl förskola som grundskola, anpassad grundskola och fritidshem bedriver ett systematiskt och långsiktigt språkutvecklande arbete i svenska. Undervisningens kvalitet i svenska och svenska som andraspråk behöver dock fortsatt utvecklas. Detsamma gäller för ämnet matematik där problemlösning i flera steg är ett utvecklingsområde. Elevernas läs- och skrivförmåga har särskilt identifierats som viktigt för såväl måluppfyllelse i matematik som övriga skolämnen.

Måluppfyllelsen skiljer sig mellan könen. Flickorna når generellt sett högre än pojkarna i de lägre åldrarna, medan pojkarna i årskurs 9 i högra grad än flickorna når behörighet till nationellt yrkesprogram på gymnasienivå.

Studiero är en viktig förutsättning för att elever ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Flickor skattar över lag studieron lägre än pojkarna. Bedömningen är att studieron behöver förbättras genom utveckling av undervisningens kvalitet under rektors ledning.

Flickornas försämrade måluppfyllelse kan sättas i relation till flickors upplevelse av studiero och dåligt mående, men vi kan inte med säkerhet fastslå detta. Inom strategiområdet *Likvärdighet* finns det därför fortsatt behov av att fokusera på tidiga kompensatoriska insatser såväl utifrån flickors mående som elevernas måluppfyllelse samt barn och elevers behov av stöd i det sociala samspelet.

Det närvarofrämjande arbetet har gett god effekt med ökad närvaro i samtliga skolformer. Frånvaron är dock fortsatt hög på högstadiet, särskilt för flickor. Insatser utöver de redan inarbetade krävs därför fortsättningsvis.

Utifrån analysen av strategiområdet *trygghet* framkommer att vårdnadshavare till barn i förskolan skattar barnens trygghet högt. Även eleverna i grundskolan, anpassad grundskola och fritidshem skattar tryggheten högt. Det relationsskapande arbetet mellan pedagoger, barn, elever och deras vårdnadshavare ger förutsättningar för trygghet i verksamheterna. Det är därför fortsatt viktigt att samtliga verksamheter främjar en god värdegrund, ett arbete som inkluderar barn och elevers delaktighet. Barn och elevers delaktighet stärker deras motivation; en viktig förutsättning för lärande och utveckling.

Innehåll

1. Inledning	4
2. Syfte	5
3. Rapportens struktur, metod och datainsamling.....	5
4. Förskolan	6
4.1 Kvalitet.....	6
4.2 Likvärdighet	8
4.3 Trygghet.....	9
5. Förskoleklass.....	10
5.1 Kvalitet.....	10
5.2 Likvärdighet	11
5.3 Trygghet.....	11
6. Grundskola årskurs 1–9	12
6.1 Kvalitet.....	12
6.2 Likvärdig utbildning	15
6.3 Trygghet.....	17
7. Anpassad grundskola årskurs 1–9	19
7.1 Kvalitet.....	19
7.2 Likvärdighet	20
7.3 Trygghet.....	21
8. Fritidshem grundskola och anpassad grundskola.....	21
8.1 Kvalitet.....	22
8.2 Likvärdighet	23
8.3 Trygghet.....	24
9. Avslutning	25

1. Inledning

Skolhuvudmannens kvalitetsrapport inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde synliggör i vilken omfattning de nationella målen med utbildningen uppnås. I skolhuvudmannens ansvar ingår att säkerställa att utbildningen som bedrivs i de olika skolformerna motsvarar skollagens krav på kvalitet och likvärdighet. Utöver de nationella målen har för- och grundskolenämnden inom ramen för verksamhetsplanen 2026 beslutat om tre långsiktiga strategiområden samt prioriteringar och delmål för respektive strategi.

Långsiktiga strategiområden		
Kvalitet	Likvärdighet	Trygghet
Nämndens prioriteringar		
Utveckla måloppfyllelse i - Svenska - Svenska som andraspråk - Matematik Utveckla meritvärdet för flickor årskurs 9	Tidiga kompensatoriska insatser Närvarofrämjande arbete i förskola och skola Flickors upplevda hälsa ska stärkas	Säkerställa systematiken i att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering. Stärka kunskapen om de sju diskrimineringsgrunderna Säkerställa systematiken i att utreda ordningsstörande beteende Stärka barn och elevers delaktighet i utbildningen

Nämndens prioriteringar utgör tillsammans med delmålen en styrning av skolformerna och effekterna följs upp inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Kravet på att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete framgår av skollagen. Kvalitetsarbetet ska genomföras på såväl huvudmannan- som enhetsnivå. På enhetsnivå ska det systematiska kvalitetsarbetet involvera förskollärare, lärare, övrig personal, barn och elever. Elevehälsan ska vara en del i skolans kvalitetsarbete. Barn, elever och deras vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med att stärka kvaliteten i utbildningen. På enhetsnivå är det rektor som ansvarar för det systematiska kvalitetsarbetet. På huvudmannanivå är det skolchefen, För- och grundskolenämnden Umeå kommun, Utbildningsdirektören.

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), är lag och inkorporerad i svensk lagstiftning, däribland skollagen. I barnkonventionen framgår att alla barn har rätt till lärande och utveckling samt att barn har rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som berör dem. Barn ska uppleva trygghet och en undervisningsmiljö fri från kränkande behandling och diskriminering. Alla barn är lika mycket värda. Genom det systematiska kvalitetsarbetet ska varje barns rätt till utveckling säkerställas, vilket förutsätter en likvärdig utbildning utifrån en demokratisk värdegrund.

2. Syfte

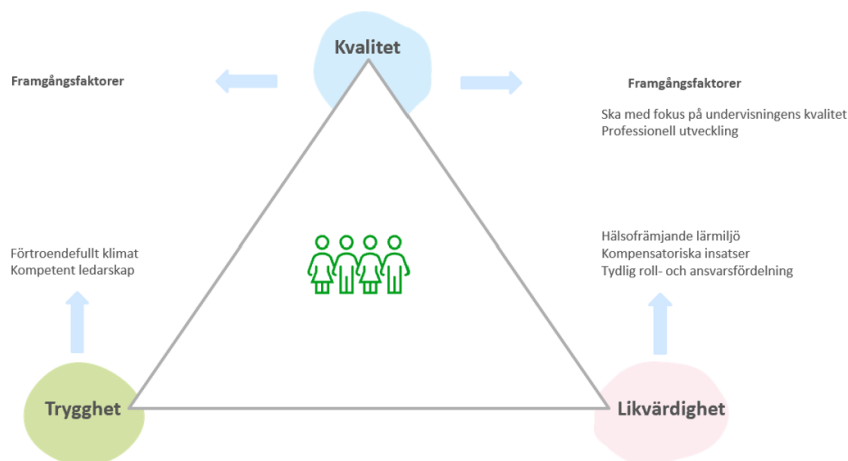
Syftet med skolhuvudmannens kvalitetsrapport är att redogöra för i vilken utsträckning målen för utbildningen nås samt beskriva identifierade framgångsfaktorer och utvecklingsbehov. Det systematiska kvalitetsarbetet i styrkedjan ska fungera som en stödkedja där huvudmannens roll i kedjan är att planera, följa upp och utveckla utbildningen inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde.

Skolhuvudmannen ska stödja enheterna i kvalitetsarbetet genom att säkerställa att det finns förutsättningar för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå. För att kvalitetsarbetet verkligen ska ge effekt och göra skillnad behöver det viktiga analysarbetet ske på alla nivåer i styrkedjan.

3. Rapportens struktur, metod och datainsamling

Skolhuvudmannens kvalitetsrapport bygger på enheternas kvalitetsrapporter, genomförda kvalitetsdialoger samt tillgänglig statistik och analyser över utvecklingsområden som genomförts under läsåret 2025–2026.

Analysen utgår från sju faktorer för framgångsrik skolutveckling¹, vilka ingår i ett nationellt kvalitetssystem framtaget av Skolverket. I skolhuvudmannens kvalitetsrapport redovisas analysen utifrån de tre strategiområdena *Kvalitet*, *Likvärdighet* och *Trygghet*, till vilka framgångsfaktorerna kopplas enligt modellen nedan.

¹ Skolverket (2024): *Faktorer för framgångsrik skolutveckling*: Förtroendefullt klimat, Hälsöfrämjande lärmiljö, Kompensatoriska insatser, Kompetent ledarskap, Professionell utveckling, Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus, Tydlig roll- och ansvarsfördelning.

Analysen av framgångsfaktorer och utvecklingsbehov i relation till faktorerna under respektive strategi presenteras skolformsvis.

Effekterna av insatser för att möta utvecklingsbehoven följs upp under läsåret på de olika nivåerna i styrkedjan och utvärderas i samband med kommande läsårs kvalitetsrapport. Uppföljnings- och utvärderingsarbetet utgår från för- och grundskolenämndens beslutade årshjul.

4. Förskolan

Vårdnadshavare i Umeå kommun väljer i stor utsträckning kommunal förskola eller pedagogisk omsorg för sina barn. Höstterminen 2025 var 5 126² barn placerade i kommunal förskola, antal barn i förskolor med enskild huvudman uppgick till 763. Vid en mätning i juni 2026 uppgick antalet placerade barn till 5 612 i kommunal förskola och 805 barn gick i förskola med enskild huvudman³.

Pedagogisk omsorg erbjuds som ett alternativ till förskola och vänder sig till barn i samma åldrar som förskolan. Det var 57 placerade barn i kommunal pedagogisk omsorg hösten 2025, 58 barn var placerade våren 2026. I fristående pedagogisk omsorg var det 7 placerade barn hösten 2025 och våren 2026 var inga barn placerade inom pedagogisk omsorg.⁴

Nedan redovisas resultat från förskolans verksamhet utifrån de tre långsiktiga strategiområdena samt Skolverkets nationellt framtagna framgångsfaktorer för skolutveckling.

4.1 Kvalitet

Professionell utveckling är en framgångsfaktor för utbildningen och undervisningens kvalitet genom hela styrkedjan. I relation till andra kommunala förskolor i riket har Umeå kommun en högre andel anställda legitimerade förskollärare än riket, 52 procent i relation till rikets 48 procent. Andelen utbildade barnskötare utgjorde 20,6 procent i Umeå kommuns förskolor, i riket 15,6 procent.⁵ Andelen förskollärare har förstärkts med 2 procentenheter i relation till föregående år, vilket anses vara en god förutsättning för fortsatt utveckling av undervisningens kvalitet i enlighet med styrdokumentet och förskolans läroplan.

² Edlevo 25-10-15

³ Edlevo 26-04-15

⁴ Edlevo, 25-10-15 respektive 26-04-15

⁵ Kolada 2025

En god professionell utveckling som gynnar barns utveckling och lärande i förskolan bygger på ett nära samarbete mellan rektor och förskollärare. Utifrån en tydlighet i organisation och struktur där roll och ansvar framgår, skapas förutsättningar för ett kollektivt lärande.

Det kollektiva lärande stöds också av funktioner och verksamheter såsom Idéan som erbjuder pedagogiskt utvecklingsstöd till förskolorna, IT-pedagog, den samlade elevhälsan, Naturskolan och Kompetenscentrum för flerspråkighet. Dessa funktioner och verksamheter erbjuder kompetensutveckling till förskolans personal. För att stärka likvärdigheten i vad förskolan ska erbjudas utifrån behov och tillgängliga resurser, genomförs en kartläggning stödet till förskolan.

Av förskolans läroplan framgår att målet med utbildningen är att barnen ska vara väl förberedda för fortsatt utbildning. Som en del i det övergripande målet ska undervisningen i förskolan bidra till att barn i förskolan utvecklar en god förmåga att kommunicera på svenska i olika situationer. Det har varit ett prioriterat utvecklingsområde för Umeå kommuns förskolor sedan 2023.

Genom ett systematiskt och medvetet språkutvecklande arbetssätt stimulerar pedagogerna i förskolan barnens språkliga utveckling. Undervisningen bygger på vetenskapliga och beprövade metoder såsom tidig fonologisk träning (TIFT), Bornholmsmodellen och dialogisk högläsning. Tydliggörande pedagogik genom bildstöd och tecken som alternativ och kompletterande kommunikation (TAKK) används som ett stöd för alla barn i förskolan, men är särskilt betydelsefullt för barn i behov av särskilt stöd samt för barn med ett annat modersmål. Utifrån stödstrukturerna ges alla barn möjlighet att vara delaktiga i undervisningen utifrån sina förutsättningar.

Undervisningen i förskolan organiseras även i mindre grupper av barn, vilket skapar förutsättningar för alla barn att i tryggt sammanhang träna på att uttrycka sig och föra samtal. Pedagogernas ges i och med detta möjlighet att uppmärksamma varje barns behov av språkliga utveckling och stödja barnet utifrån dennes förutsättningar. Effekter av förskolans språkstärkande arbete visar att barn utvecklar det svenska språket i hög grad när språkarbetet är välplanerat och genomförs kontinuerligt i mindre grupper och leds av förskollärare.

I en samlad analys av undervisningens kvalitet i Umeå kommuns förskolor framgår att det språkutvecklande arbetet i Umeå kommuns förskolor bedrivs systematiskt och med metoder förankrade i forskning, medan andra läroplansområden såsom matematik, naturvetenskap och teknik inte alltid är det. Det finns därför ett behov av att stärka undervisningens kvalitet inom dessa ämnesområden.

Vidare framkommer att undervisningen utomhus skiljer sig från undervisningen inomhus. Undervisningen som bedrivs inomhus är oftast välplanerad, medan undervisningen utomhus ofta bygger på barnens egna initiativ utan pedagogisk ledning eller stöd.

Slutligen identifieras att det systematiska kvalitetsarbetet med fokus på undervisningens kvalitet i förskolan behöver utvecklas med tonvikt på en förbättrad analys av effekten av de metoder som används i undervisningen i relation till barns utveckling och lärande.

4.2 Likvärdighet

Hälsofrämjande lärmiljöer är en viktig förutsättning för att barn i förskolan ska få en likvärdig utbildning. Förskolorna i Umeå kommun utgår från ett helhetsperspektiv där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Genom att fokusera på såväl den fysiska som den sociala och den pedagogiska miljön i utbildningen skapas förutsättningar för hälsofrämjande utbildning.

Lärmiljöerna i Umeå kommuns förskolor utformas utifrån tillgänglighet, tydlighet, tillåtande och tilltalande (de fyra T:na). Innemiljön i förskolan ska vara fri från visuellt buller, buller som riskerar att barn inte kan fokusera på undervisningen. Utemiljön planeras utifrån pedagogiska stationer med ett tydligt pedagogiskt ansvar, vilket stimulerar förskolegården till att vara en arena för undervisning.

Barns närvaro i förskolan är utgångspunkten för att de ska kunna ta del av undervisningen som en förutsättning för lärande och utveckling. Samtliga förskolor har upprättade närvarorutiner. Förskolor som kommunicerar med vårdnadshavarna om varför förskolan är viktig och betydelsen av närvaro, ser också en positiv effekt i form av högre närvaro i förskolan. Varje förskola följer även systematiskt upp barns närvaro i förskolan under de första tre veckorna vid starten av såväl höst- som vårtermin.

Utbildningsdokumentet är en rutin som förtydligar roll- och ansvarsfördelning under barnens hela dag i förskolan. Rutinen bygger bland annat på en modell för förberedelse, introduktion, genomförande samt analys (FIGA). Förskolor som utgår från utbildningsdokumentet upprätthåller den målstyrda undervisningen och barnen möter samma struktur och innehåll oavsett personalförändringar. Förskolorna beskriver också att utbildningsdokumentet bidrar till en tydlig struktur och trygghet för barnen, men också för personalen som vet vad som ska göras och varför. Genom utbildningsdokumentet stärks likvärdigheten i utbildningen.

Utifrån barns behov av kompensatoriska insatser arbetar förskolans specialpedagoger systematiskt med stöd och handledning till förskolorna genom Barn, hälsa- och lärandemöten (BHL). Vidare kan rektor ansöka om stöd då särskilt utmanande situationer

identifierats och det finns ett specifikt behov av riktade insatser i syfte att stärka lärmiljön för enskilda eller grupper av barn.

Analysen av förskolans arbete med en likvärdig utbildning och undervisning visar att det finns ett fortsatt behov av att stärka användningen av utbildningsdokumentet i förskolan. Detsamma gäller processen att utveckla utemiljön till en undervisningsarena. Det närvarofrämjande arbetet måste också fortsätta liksom förskolornas arbete med att följa upp kompensatoriska insatser och dess effekter för barnens lärande och utveckling.

4.3 Trygghet

Majoriteten av vårdnadshavarna som besvarat förskoleenkäten för läsåret 2025–2026 ger uttryck för att de upplever att deras barn är trygga och att de trivs i förskolan motsvarande 9,2 på en tiogradig skala, samma värde som föregående läsår. I analysen framgår att det inte är någon skillnad mellan hur vårdnadshavare till flickor respektive pojkar upplever trygghet och trivsel för sina barn.

Trygghet för barnen i förskolan tillskapas genom en förutsägbar struktur, ett mindre sammanhang och ett aktivt pedagogiskt ledarskap. Barn utvecklar sin förmåga till delaktighet och inflytande genom konkreta metoder såsom valtavlor och val av litteratur.

Genom att pedagogisk personal är nära barnen och aktiva i deras lek, kan personalen agera tidigt, medla i stunden och förebygga att konflikter eskalerar till kränkningar. Pedagogerna arbetar med konflikthantering genom att sätta ord på händelser, förklarar sociala koder och använder ett inkluderande språkbruk för att visa hur man är en bra kompis.

Sociogram är ett beprövat analysverktyg och används för att kartlägga barnens faktiska relationer och hjälper personalen att tidigt identifiera och stötta barn som riskerar utanförskap. För undersöka barnens uppfattning om trygga och otrygga platser i förskolan genomförs trygghetsvandringar, en metod som systematiskt identifierar vad i lärmiljön som behöver trygghetssäkras. Som en del av förskolans främjande värdegrundsarbete har ett årshjul med olika aktiviteter som åskådliggör diskrimineringsgrunderna upprättats och som används i undervisningen med barnen.

Antalet anmälningar om kränkande behandling har ökat de senaste tre läsåren⁶. I analysen av anmälningar framgår att förskolans personal inte uppger kränkningar som kan härledas till trakasserier utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Det i sig visar på ett behov av ytterligare kunskapshöjning om vad de sju diskriminerings-

⁶ Prorenata 2025

grunderna innebär samt hur anmälan och utredning av kränkande behandling dokumenteras. Det har även identifierats behov av förstärkt kompetens i att samtala med vårdnadshavare, då deras barn utsatt ett annat barn för kränkande behandling. Vidare har det framkommit betydelsen av att rektor säkerställer att huvudmannens rutin och förskolans plan mot kränkande behandling implementeras i verksamheten och används som ett verktyg i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet i att uppmärksamma och motverka alla former av kränkande behandling.

5. Förskoleklass

Under läsåret 2025–2025 gick det 1352 elever i någon av Umeå kommuns förskoleklasser, 655 flickor och 696 pojkar. I skola med enskild huvudman gick 125 elever, 57 flickor och 68 pojkar.⁷ Elevantalet i förskoleklass är något högre än föregående läsår i den kommunala grundskolan.

Nedan presenteras resultat, framgångsfaktorer och fortsatta utvecklingsområden, utifrån de tre långsiktiga strategierna.

5.1 Kvalitet

Umeå kommuns förskoleklasser har fortsatt en hög grad av behöriga lärare. Andelen behöriga lärare i förskoleklass har dock minskat från 92,5 procent läsåret 24–25 till 87, 9 procent läsåret 25–26, vilket kan ställas i relation till behörigheten i riket som är 87 procent.⁸ Hög andel behörig personal är fortsatt en viktig förutsättning för undervisningens kvalitet och professionell utveckling som bidrar till att eleverna i förskoleklass är väl förberedda för fortsatt utbildning. Förskoleklass upphör att gälla från och med höstterminen 2028, då 10-årig grundskola införs. Det medför även förändrade behörighetskrav för lärare att undervisa i de lägre årskurserna. Att säkerställa behörigheten för undervisande lärare i de lägre årskurserna vid införandet av 10-årig grundskola blir ett viktigt utvecklingsområde de närmaste 2 åren.

Eleverna anger i elevenkäten för 2026 att de i hög grad anser att deras lärare är bra på att förklara och att lärarna gör skolarbetet intressant. Detsamma gäller elevernas upplevelse av lärarnas återkoppling av hur det går för dem i skolan.

Kartläggning utifrån bedömningsstödet *Hitta matematiken* och *Hitta språket* visade på bättre resultat än föregående läsår. 90 procent av eleverna bedömdes klara matematiken och 88 procent svenskan, jämfört med 84 procent av eleverna som

⁷ Edlevo, 25-10-15

⁸ Skolverkets statistikdatabas, 2026

bedömdes uppnå kravnivån i såväl Hitta språket som Hitta matematiken läsåret 2024–2025.

5.2 Likvärdighet

En fungerande överlämning från förskola till förskoleklass är en viktig förutsättning för att elever i förskoleklass ska möta en tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö.

Informationen i överlämningarna från förskolan till förskoleklass är ett led i att arbeta främjande och förebyggande genom att identifiera elevers behov och förutsättningar att nå utbildningens mål; att vara väl förberedd för fortsatt utbildning.

Elever som i förskolan varit i behov av stöd uppmärksammas genom överlämning till förskoleklass. Få elever i förskoleklass omfattades av särskilt stöd inom ramen för beslut om åtgärdsprogram. I förskoleklass ges förutsättningar till lärande genom en hälsofrämjande lärmiljö med tydlig struktur, ledning och stimulans

Informationen till vårdnadshavare om barns närvaro i förskolan har varit betydelsefullt, särskilt utifrån att skolplikten inträder i och med att eleverna börjar i förskoleklass. Det närvarofrämjande arbetet i förskoleklass har gett god effekt. Den totala skolfrånvaron motsvarande 15 procent eller mer, har sjunkit från 7 procent föregående läsår till 6 procent läsåret 2025–2026. Flickor har precis som föregående års resultat fortsatt lägre frånvaro än pojkarna. Sammanfattningsvis har elevernas skolnärvaro stärkts i relation till läsåret 2023–2024 då skolfrånvaron uppgick till 14,2 procent.⁹

Undervisningen i förskoleklass utgår i stor omfattning från identifierade behov och förutsättningar utifrån överlämningar från förskolan samt resultat av kartläggningar av elevernas kunskaper. Överlämningarna mellan förskola och skola är fortsatt viktigt att säkerställa så att undervisningen i förskoleklass möter upp elevernas behov av en tillgänglig lärmiljö.

5.3 Trygghet

Av elevenkäten 2025–2026 framgår att eleverna i förskoleklass i hög grad upplever sig trygga i skolan, flickorna motsvarande 9,5 och pojkarna 9,3 på en tiogradig skala. Det innebär ingen skillnad mot vad eleverna uppgav läsåret dessförinnan. Sammantaget uppger 94 procent av eleverna att de är trygga i förskoleklass. Resultatet var detsamma föregående läsår och läsåret dessförinnan.

⁹ Skola 24, 25-26

De flesta eleverna uppger att de inte rädde för någon personal, flickor 9,4 och pojkar 9,2. Det är något lägre resultat när det gäller svar på frågan om de är rädde för någon annan elev. Här uppger flickorna 7,7 och pojkarna 7,5 på en tiogradig skala.

Antalet anmälningar om kränkande behandling har minskat i förskoleklass i relation till föregående läsår. Ett främjande värdegrundsarbete genom tydliggörande lärmiljöer i såväl inne- som utemiljön tillsammans med förstärkt pedagogisk vuxennärvaro på raster och i övergångar, är en bidragande orsak till att kränkningarna har minskat.

Förändrad lagstiftning¹⁰ innebär ytterligare skärpning för all personal att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling. Det främjande värdegrundsarbetet är fortsatt viktigt; ett arbete som förutsätter elevernas delaktighet.

6. Grundskola årskurs 1–9

Under läsåret 2025–2026 gick 11 411 elever i kommunal grundskola, 5 548 flickor och 5 863 pojkar. I skolor med enskild huvudman gick 1884 elever, 945 flickor och 939 pojkar.¹¹ Elevantalet har minskat med 182 elever i jämförelse med föregående läsår, då det gick 11 593 elever i Umeå kommuns grundskolor.¹²

Nedan redovisas resultat vad gäller framgångsfaktorer samt identifierade utvecklingsområden utifrån respektive långsiktigt strategiområde för grundskolans årskurs 1–9.

6.1 Kvalitet

I en nationell jämförelse har Umeå kommuns grundskolor en fortsatt hög andel behöriga lärare motsvarande 82,6 procent, nationellt ligger behörigheten på 74,1 procent¹³.

Av Umeå kommuns grundskoleelever var 91 procent behöriga till ett nationellt yrkesprogram på gymnasiet vårterminen 2026. Det är en ökning med en procentenhet i relation till föregående läsår. Pojkarna uppnår, precis som läsåret tidigare, en högre behörighet än flickorna, 93 respektive 90 procent. Flickorna uppnår dock högre meritvärde än pojkarna. Det genomsnittliga meritvärdet uppgick till 226 poäng, flickorna 233 och pojkarna 218 poäng.

Elever med utländsk bakgrund, såväl födda i Sverige som födda utomlands når i lägre grad behörighet till ett nationellt yrkesprogram på gymnasienivå i relation till elever med

¹⁰ Skollagen 2010:800 6 kap. 10 §

¹¹ Edlevo, 25-10-15

¹² Edlevo 25-10-15

¹³ Kolada 2025

svensk bakgrund. 82, 5 procent av eleverna med utländsk bakgrund födda i Sverige respektive 70, 4 procent av eleverna födda utomlands var behöriga läsåret 2024–2025¹⁴.

I en närmare analys av måluppfyllelsen i årskurs 9 framgår att kvaliteten i undervisningen behöver stärkas i matematik, svenska som andraspråk, de naturorienterande ämnen tillsammans med teknik, Idrott och hälsa samt i slöjdamnet. Undervisningen i matematik behöver stärkas genom muntlig interaktion mellan eleverna, begreppsförståelse och gemensam problemlösning. Resultaten på nationella proven visar lägre resultat för dessa områden och särskilt elevernas förmåga att lösa komplexa problem i flera steg. Det framgår även att flickor underpresterar på de nationella proven i ämnet matematik, vilket antas bero på lågt självförtroende och matematikångest.

Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk är fortsatt lågt för eleverna i årskurs 9 och särskilt för pojkarna. Det finns flera orsaker till att måluppfyllelsen är låg. En av dessa är nyanlända elever som kommer sent inte får tillräckligt med tid i ämnet för att utveckla ett skolspråk. Ett outvecklat skolspråk i svenska som andraspråk ger negativa effekter i andra ämnen som på högstadiet innebär omfattande texter som ska läsas och förstås. Undervisningen behöver utvecklas i att stärka elevernas begreppsförståelse i olika ämnen samt förmågan att läsa längre texter. Vidare framgår att högstadieskolor som inte har en organisation och struktur för genomförande av undervisning i svenska i andraspråk behöver tydliggöra denna.

När det gäller de naturorienterande ämnena framgår att pojkarna har lägre betyg i dessa ämnen jämfört med flickorna. Utmaningen för pojkarna är såväl begreppsförståelse som skriftlig produktion i ämnet, vilket i sin tur har att göra med användningen av AI; en användning som motverkar lärandet.

För elever som inte når målen i idrott- och hälsa beror det på att de inte uppnår kriterierna för simkunnighet. I ämnet slöjd är det framför allt pojkarna som får lägre betyg, vilket antas bero på kursplanens krav att arbeta självständigt, skriftlig produktion och analys av sin arbetsprocess.

Flickorna som gick i årskurs 6 våren 2025 uppnådde 14,5 i medelbetyg, pojkarna 13,1. Våren 2026 var flickornas medelbetygspoäng 12,9 när de gick ut årskurs 7, pojkarnas 12,0.

¹⁴ Statistik för läsåret 2025–2026 finns tillgängliga i oktober 2026.

Av eleverna i årskurs 6 var det 79 procent som uppnådde målen i samtliga ämnen läsåret 2025 – 2026, 81 procent av flickorna och 76 procent av pojkarna. Föregående läsår uppnådde 79 procent av flickorna och 78 procent av pojkarna målen i samtliga ämnen.

För eleverna i årskurs 6 framgår att målpuppfyllelsen är lägre i svenska, svenska som andraspråk, matematik, naturorienterande ämnena, teknik, de praktiskeestetiska ämnena samt Idrott- och hälsa.

I ämnet svenska och svenska som andraspråk identifieras svårigheter med läsförståelse och att skriva olika typer av texter. I såväl svenska som svenska som andraspråk uppnår pojkarna lägre resultat än flickorna. För ämnet svenska som andraspråk framkommer att skolorna behöver organisera ämnet så att elever som är i behov av undervisning enligt kursplanen i svenska som andraspråk får det.

I ämnet matematik framgår att eleverna i allt för hög grad har självständigt arbete baserat på lärobok i matematik. Precis som för flickorna i årskurs 9 framgår att flickorna i årskurs 6 upplever matematik- och prestationsångest samt dåligt självförtroende.

Bristande simkunnighet bidrar till att eleverna inte når målen i idrott- och hälsa.

I de praktisk-estetiska ämnena, naturvetenskapsämnena och teknik bidrar lägre målpuppfyllelse av kravet på att förstå komplexa begrepp samt kvar på skriftlig dokumentation.

84 procent av eleverna i årskurs 3 klarade samtliga delar av nationella provet i svenska, 89 procent av flickorna och 80 procent av pojkarna. Resultatet är det högsta på fem år såväl för flickorna som för pojkarna. Trots det goda resultatet finns det behov av att utveckla undervisningen i svenska och särskilt med fokus på pojkarnas utveckling och lärande i ämnet. Områden som behöver stärkas är läsförståelse och avkodning samt grundläggande skrivregler.

Precis som för eleverna i årskurs 9 och 6 är resultaten låga på de nationella proven i svenska som andraspråk låga för eleverna i årskurs 3. Undervisningen i svenska som andraspråk behöver kvalitetssäkras. En förutsättning för detta är att lärare har kompetens i svenska- som andraspråksdidaktik samt att det finns en struktur och organisation för ämnets genomförande på skolan.

Pojkarna i årskurs 3 uppnår bättre resultat på nationella provet i matematik än flickorna. 79 procent av eleverna i årskurs 3 når godkänt på samtliga delar. Av pojkarna når 80 procent godkänt på samtliga delar, flickorna 77 procent. Precis som för nationella proven i svenska är resultaten i matematik det högsta på fem år. Skillnaden mellan pojkars och flickors resultat är tydligare på vissa skolor än andra, där det omvända förhållande råder

att flickor presterar bättre än pojkar. För att förbättra elevernas måluppfyllelse kan undervisningen utvecklas genom att stärka elevernas kunskap i problemlösning och förmågan att lösa problem tillsammans i stället för att enbart utgå från en lärobok. Även för flickorna i årskurs 3 framkommer lågt självförtroende om att kunna lära sig matematik, det i sin tur ger upphov till negativa känslor för ämnet.

Elevernas förutsättningar att koncentrera sig på undervisning är avgörande för hur de tillägnar sig undervisningen. Studiero är tätt förknippat med faktorer som undervisningens kvalitet, lärarens ledarskap och skolans arbete med stöd. För att studiero ska råda krävs att eleverna vet vad de ska ägna sig åt och att de får den ledning och stimulans som de behöver för att genomföra arbetet tillsammans med en strukturerad och varierad undervisning.¹⁵ Av elevenkårsresultaten framgår att flickor i lägre grad än pojkarna upplever studiero. Sammantaget för årskurs 1–9 skattar eleverna studieron motsvarande 6,4 på en tiogradig skala, flickorna 6,2 och pojkarna 6,5.

I analysen av enheternas kvalitetsrapporter och efterföljande dialoger framgår att studieron varierat mellan och inom skolor. Studiero är bland annat beroende av samsyn i kollegiet, vilket kräver en tydlig pedagogisk ledning av rektor. Kontinuitet i det pedagogiska ledarskapet är en framgångsfaktor tillsammans med att skolor har möjlighet att genom centrala pedagogiska resurser från elevhälsan få stöd i att stärka studieron på gruppnivå. Mot bakgrund av detta blir det fortsatt viktigt att stärka kontinuitet av rektorer samt fortsatt ge stöd till enheter som upplever utmaningar med studieron i skolmiljön. Huvudsakligen handlar det om att skapa samsyn i kollegiet om arbetssätt i skolundervisningen, så att eleverna får möjlighet att koncentrera sig på undervisningen.

6.2 Likvärdig utbildning

En viktig förutsättning för att tillskapa hälsofrämjande lärmiljöer är att rektor leder och strukturerar arbetet som en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Det handlar om att det finns tydliga strukturer och rutiner för att kartlägga och följa upp lärmiljön samt identifiera hinder för elevernas lärande.

I arbetet med att säkerställa hälsofrämjande lärmiljö krävs att professioner inom elevhälsan och undervisande personal i skolan samverkar, att de har en samsyn om vad hälsofrämjande lärmiljöer innebär samt att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning.

Ett av skolans uppdrag är att kompensera för skillnader i elevers olika förutsättningar och behov i undervisningen. Det görs genom att såväl ekonomiska som personella resurser fördelas med syfte att kompensera för identifierade skillnader inom och mellan

¹⁵ SOU 2025:8, *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan*, sid. 41.

verksamheter. Mot bakgrund av skolans kompensatoriska uppdrag är det därför viktigt att det finns ett fungerande elevhälsoarbete som systematiskt arbetar med att identifiera elevers behov och förutsättningar att klara målen med utbildningen. Elever i behov av särskilt stöd ska få det. Utformningen av det särskilda stödet ska följas upp och utvärderas för att klargöra om insatserna ger avsedd effekt.

Antalet elever med åtgärdsprogram läsåret 2025–2026¹⁶ har minskat i relation till föregående läsår. Fördelningen av beslut av åtgärdsprogram skiljer sig betydligt åt mellan stadier och kön. Ju högre upp i årskurserna, desto fler elever omfattas av åtgärdsprogram. Fler pojkar har åtgärdsprogram i årskurserna 1–8, medan det i årskurs 9 är fler flickor som omfattas av åtgärdsprogram.

Inom ramen för åtgärdsprogram kan rektor fatta beslut om anpassad studiegång, enskild undervisning och särskild undervisningsgrupp. I uppföljning av hur många elever som omfattas av besluten om särskilt stöd tydliggörs en bild av att det företrädesvis är beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång som fattas samt att beslut i huvudsak fattas för de äldre eleverna. Fler flickor än pojkar omfattas av beslut om särskild undervisningsgrupp och då i årskurs 7–9, medan pojkar i större utsträckning omfattas av enskild undervisning och anpassad studiegång.

Effektiva kompensatoriska insatser bygger på att tidigt identifiera elevers behov av särskilt stöd. En systematisk och kontinuerlig användning av bedömningsstöd, kartläggningar och screeningar skapar förutsättningar för att identifiera elevernas behov, genomföra anpassningar i undervisningen samt utforma insatser inom ramen för beslut om särskilt stöd.

En identifierad framgångsfaktor som ger effekt för elevernas måluppfyllelse är att rektor följer upp ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd genom att efterfråga pedagogernas analys av kartläggningar och bedömningsstöd inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och elevhälsoarbetet.

I en samlad analys av statistik, enheternas kvalitetsrapporter och efterföljande dialoger framkommer att ytterligare insatser krävs för att identifiera elever i behov av stöd tidigt. Utredning av en elev i behov av stöd ska göras skyndsamt. Det har dock framkommit bland annat i beslut från Skolinspektionen att det inte alltid sker, vilket påverkar elevens möjlighet att få rätt stöd i tid.

Elevens rätt till utbildning tillika fullgörande av skolplikten förutsätter elevens skolnärvaro. Skolnärvaron har tydligt förbättrats för samtliga elever oavsett årskurs

¹⁶ Sammanställning utbildningsförvaltningen, Umeå kommun 25-10-15

under läsåret 2025–2026 i relation till föregående läsår. Trots minskningen är såväl flickornas som pojkarnas frånvaro hög på högstadiet, särskilt för flickorna. Flickornas frånvaro antas bero på dåligt mående. Tecken på flickors dåliga mående har även identifierats på mellanstadiet.

Orsakerna bakom pojkarnas frånvaro antas ha koppling till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), dyslexi eller svårigheter med affektreglering och det sociala samspelet i skolmiljön. Andra orsaker som framkommer är att pojkars frånvaro samvarierar med deras intresse för gaming, vilket leder till sena ankomster och svårigheter för skolan att motivera pojkarna till undervisningen och skolarbete.

För att stärka flickors skolnärvaro har flera skolor vidtagit hälsofrämjande insatser på såväl individ som gruppnivå i årskurs 7–9. I arbetet med insatserna framträder en bild av att flickors skolfrånvaro ofta bottnar i djupare komplexa orsaker såsom skolrelaterad stress, prestationskrav och psykisk ohälsa. I ett första steg har insatserna fokuserat på förtroendeskapande arbete som leder till att flickorna söker och tar emot stöd och hjälp.

Elevers skolfrånvaro har ett nära samband med upplevelsen av sin egen hälsa. En upplevd god hälsa är en viktig förutsättning föra att kunna ta till sig undervisning, lära och utvecklas i samspel med andra. Resultaten från hälsoenkäten över tid visar att pojkar generellt skattar sitt mående som bättre än vad flickor gör. Detsamma gäller för resultaten av hälsoenkäten 2025–2026. Flickor skattar dock sin upplevda hälsa något högre än föregående år såväl i årskurs 4 som i årskurs 7. Pojkar i årskurs 4 skattar sin hälsa lägre än pojkarna föregående år, men högre i årskurs 7 jämfört med resultaten på förra årets hälsoenkät.

6.3 Trygghet

Eleverna i Umeå kommuns kommunala grundskolor uppger i elevenkäten för läsåret 2025–2026 en hög grad av trygghet; ett resultat som hållit i sig över tid. Generellt sett skattar flickor tryggheten lägre än pojkarna oavsett årskurs. För elever i årskurs 4–6 framgår att 94 procent av eleverna upplever en trygghet i skolan. I årskurs 7–9 uppger 92 procent av eleverna att de är trygga. Däremot har tryggheten i årskurs 1–3 sjunkit i jämförelse med föregående läsår från 91 procent till 88 procent av eleverna som upplever sig trygga i skolan.¹⁷

En identifierad framgångsfaktor är personalens medvetna och systematiska trygghetsskapande arbete såväl i som utanför undervisningssituationerna.

Utvecklingsarbete som lett till positiva effekter för elevernas trygghet är skolornas arbete

¹⁷ Grundskolans elevenkät 2026

med årliga trygghetsrundor, faddergrupper, trygghetsteam och planerade rastaktiviteter. Skolenheterna har genom att bygga positiva och starka relationer mellan vuxna och elever tillskapat möjlighet för relationsbyggande mellan eleverna på skolan. Särskilt lyfts samverkan mellan fritids och skola som en betydelsefull trygghetsfaktor i att följa elevens hela skoldag såväl på raster, i undervisningssituationer som i övergångar.

Nära sammankopplat med elevernas upplevelse av trygghet är förekomsten av kränkningar i samband med skolverksamheten. I relation till de två tidigare läsåren framkommer att anmälan om upplevd kränkande behandling i årskurs 1–9 har minskat¹⁸. I de yngre årskurserna är förekomsten av fysiskt våld mer förekommande än i de högre, medan det råder det omvända förhållande vid verbala kränkningar. Sammanfattningsvis framgår av anmälningarna om upplevd kränkande behandling att det är fler pojkar som såväl utsätter som blir utsatta än flickor.

Antalet anmälningar om trakasserier som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder) har precis som anmälningar om kränkande behandling sjunkit i jämförelse med föregående år. Etnisk tillhörighet är fortsatt den vanligaste diskrimineringsgrunden, särskilt gäller detta trakasserier på grund av hudfärg. Även när det gäller anmälan utifrån diskrimineringsgrunderna är pojkarna i högre grad utsatta i jämförelse med flickorna. Särskilt har kränkningar i skolans utemiljö minskat. Det antas bero på ett medvetet och systematiskt arbetssätt med att organisera lärmiljön utifrån vuxennärvaro och strukturerade aktiviteter på rasterna.

Systematiken för information, anmälan, utredning och åtgärder av kränkande behandling har förändrats som ett led i att leva upp till reviderad skollagstiftning. Särskilt har utredningsdelen utvecklats i syfte att säkerställa elevens röst utifrån skollagens krav. Att möjliggöra för elever att delta i utredning av kränkande behandling är i att efterleva barnkonventionen och skollagen.

Eleverna i årskurs 1–9 upplever enligt elevenkäten olika grad av delaktighet i utbildningen och undervisningen. Generellt minskar elevernas upplevelse av delaktighet i de högre årskurserna, en trend som varit tydlig under flera läsår. Över lag framför eleverna att de uppskattar klassråd och elevråd. Eleverna i årskurs 7–9 önskar mer delaktighet i undervisningen, de efterfrågar variation i såväl arbetsmetoder som prov- och redovisningsformer.

¹⁸ Prorenata 2026

7. Anpassad grundskola årskurs 1–9

Under läsåret 2025–2026 gick 171 elever i anpassad grundskola, 32 procent flickor och 68 procent pojkar.¹⁹ Andelen elever har ökat i anpassad grundskola i jämförelse med föregående år och året dessförinnan.²⁰

Nedan återges resultat för elever inom anpassad grundskola utifrån respektive övergripande strategiområde inom vilka såväl framgångsfaktorer som utvecklingsbehov synliggörs.

7.1 Kvalitet

Inom anpassad grundskola är andelen lärare med specialpedagogisk examen högre än nationellt. Lärare med specialpedagogisk högskoleexamen i anpassad grundskola uppgick till 58,8 procent i relation till rikets genomsnitt på 26,1 procent.²¹

Det har varit en medveten strategi att under flera års tid prioritera och systematiskt utbilda lärare och förskollärare till speciallärare med inriktning intellektuell funktionsnedsättning. Utbildningen genomförs fortsättningsvis med stöd av medfinansiering genom Skolverkets statsbidrag.

Inom anpassad grundskola finns två inriktningar, *ämnena* och *ämnedområden*. Ämnedområden²² bedöms i två nivåer enligt Skolverkets omdömesmall med *Grundläggande och Fördjupande kunskaper*. Inom inriktningen *ämnena*²³ ges omdömen utifrån tre nivåer; *insats krävs, godtagbara kunskaper* samt *mer än godtagbara kunskaper* i årskurs 1–9.

I analysen av elevernas måluppfyllelse framgår att pojkarna inom inriktningen *ämnena* betydligt förbättrat sina resultat. Pojkarna når i högre grad godtagbara kunskaper i samtliga ämnen jämfört med flickorna förutom i engelska där flickorna når bättre måluppfyllelse. Fler pojkar än flickor når mer än godtagbara kunskaper i samtliga ämnen.

Inom ämnedområden framgår att flickor i högre utsträckning än pojkar når fördjupade kunskaper.

¹⁹ Ytterligare elever tillhörande skolformen går i omvänd integrering. Några elever går i skola med enskild huvudman.

²⁰ Edlevo, 25-10-15

²¹ Kolada 2025

²² De fem ämnedområden är: Vardagsaktiviteter, Motorik, Kommunikation, Verklighetsuppfattning, Estetisk verksamhet.

²³ Ämnena som bedöms är: Svenska, Matematik, Engelska, Idrott och hälsa, Hem och konsumentkunskap.

Undervisningens kvalitet i anpassad grundskola behöver utvecklas så att fler elever når fördjupade kunskaper inom ämnesområden. Fokus behöver ligga på att stärka elevernas motivation och uthållighet. Som en del i motivationsarbetet har det systematiska kvalitetsarbetet visat på ett behov att stärka elevernas tilltro till sin egen förmåga. Analysen av elevernas måloppfyllelse visar också att undervisningen behöver stärka elevernas skrivförmåga samt synliggöra elevernas texter i syfte att stärka såväl motivation som uthålligheten i skrivprocessen. Vidare finns det ett behov av att ökad grad synliggöra syftet med lärandet och erbjuda olika perspektiv på varför kunskaperna är betydelsefulla.

Studieron för elever som läser ämnen har minskat något jämfört med föregående läsår. Det antas beror på att elevgrupperna har blivit större, vilket innebär att fler elever behöver samspela och förhålla sig till varandra i undervisningssituationen. Under läsåret har verksamheten även tagit emot flera nya elever, vilket har förändrat gruppammansättningen och medfört ett behov av att återuppta och förstärka det gruppstärkande arbetet för att skapa trygghet, gemenskap och stabila lärmiljöer.

Sammanfattningsvis bedöms den minskade studieron främst vara kopplad till större elevgrupper, förändrade gruppkonstellationer, ett ökat inflöde av nya elever samt behovet av tid för att bygga hållbara relationer mellan elever och personal.

7.2 Likvärdighet

Anpassad grundskolas uppdrag är att uppväga skillnader sett till elevernas förutsättningar att lära. Speciallärare inom anpassad grundskola identifierar vad eleven klarar självständigt och med stöd, undervisningen planeras därefter med syfte att möta elevernas behov.

Inom Anpassad grundskola bedrivs ett systematiskt och förebyggande arbete för att tidigt identifiera elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Undervisningen anpassas kontinuerligt utifrån elevernas individuella förutsättningar, behov och måloppfyllelse. Inom såväl ämnen som ämnesområden arbetar personalen med tillgängliga lärmiljöer, differentierade undervisningsstrategier och individuellt anpassade stödinsatser för att skapa goda förutsättningar för lärande och utveckling.

Elevärenden följs regelbundet upp i arbetslag och elevhälsoteam, vilket möjliggör tidig upptäckt av behov samt skyndsamma insatser. Verksamheten har även tillgång till handledning från övergripande specialpedagog, och samverkan med vårdnadshavare sker kontinuerligt för att säkerställa ett samlat stöd kring elev vilket en.

God hälsa och välbefinnande är ett prioriterat mål för anpassad grundskola. För elevgruppen är det viktigt att stimulera rörelserikedomen genom varierade lärmiljöer. Elevhälsoarbetet bedrivs med fokus på riktade insatser för att stärka skolenheten; ett led är att bidra till ett hälsosamt liv. Den samlade skolenheten visar en positiv utveckling. Genomförda närvarofrämjande insatser har bidragit till sjunkande skolfrånvaro. Jämfört med föregående läsår har skolenheten ökat, vilket stärker bedömningen att det systematiska arbetet med att främja närvaro ger resultat.

7.3 Trygghet

Läsårets elevenkät visar att elevernas upplevelse av trygghet och studiero är fortsatt hög i årskurs 1–3, 4–6 och i årskurs 7–9. Flickorna skattar tryggheten högre än pojkarna i såväl årskurs 4–6 som i årskurs 7–9.

Såväl elevenkäten som fokusintervjuer visar att eleverna känner sig trygga med skolans personal och vet vart de kan vända sig vid behov av stöd. Skolan upplevs som en trygg miljö med hög vuxennärvaro, tydliga strukturer och goda relationer.

En förklaring till att flickorna skattar tryggheten högre än pojkarna är att de i större utsträckning är i klassrummen under raster och oftare söker stöd hos vuxna, medan flera pojkar tillbringar mer tid i skolans gemensamma utrymmen där fler sociala interaktioner sker. Det bör även beaktas att en stor andel av pojkarna har påbörjat sin skolgång i anpassad grundskola först under högstadiet.

Anmälningarna om kränkande behandling är få inom anpassad grundskola. Av anmälningarna framgår att det är pojkar som såväl är utsättare som utsatta i högre grad än flickorna. Vidare framgår att få anmälningar anger någon av diskrimineringsgrunderna som anledning till kränkningen.

Elevernas delaktighet är en central del av anpassad grundskolas pedagogiska arbete. Genom individuellt anpassade arbetssätt ges eleverna dagligen möjlighet att påverka sin lärsituation, göra val och uttrycka sina åsikter utifrån sina förutsättningar. Arbetet med tillgängliga lärmiljöer och språkutvecklande arbetssätt bidrar också till att öka elevernas möjligheter till inflytande och delaktighet.

8. Fritidshem grundskola och anpassad grundskola

Lsåret 2025–2026 var 7017 elever inskrivna i fritidshem, 3 338 flickor och 3679 pojkar. Antalet elever som deltog i fritidshemmets undervisning var en ökning i relation till läsåret innan. För enskild huvudman deltog 769 elever i fritidshemmets undervisning, 383 flickor och 386 pojkar.

Undervisningen i fritidshemmet ska enligt läroplanen utgå från elevernas behov, intressen och erfarenhet, stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid samt vila och rekreation. Nedan redogörs såväl framgångsfaktorer som utvecklingsbehov i fritidshemmets undervisning.

8.1 Kvalitet

I relation till riken har Umeå kommuns fritidshem en högre andel med pedagogisk högskoleexamen. 61 procent av personalen har en pedagogisk högskoleexamen att jämföra med riket där behörigheten i genomsnitt uppgår till 37,1 procent. Andelen behörig personal i fritidshem har dock sjunkit med 3 procentenheter i jämförelse med läsåret innan då behörigheten uppgick till 64 procent.²⁴

Vid en genomgång av fördelningen av pedagoger med behörighet att undervisa i fritidshemmen har stora skillnader identifierats mellan fritidshemmen i Umeå kommun.

Precis som för alla skolformer krävs det även behörig personal på fritidshemmet för att alla elever ska få en likvärdig undervisning av god kvalitet. Det är fortsatt en utmaning att rekrytera behörig personal till fritidshemmet i Umeå kommun och nationellt.

Eleverna i förskoleklass uppger i elevenkäten för 2025–2026 att de lär sig mycket i fritidshemmet och att vuxna leder aktiviteterna. Eleverna i årskurserna 1–3 samt 4–6 svarar mindre positivt på att de lär sig något i fritidshemmets. För eleverna i 4–6 är det en försämring i relation till föregående läsår. Eleverna i årskurserna 1–6 uppger också i lägre grad att vuxna leder aktiviteterna på fritids än eleverna i förskoleklass. Det framgår dock inte någon större skillnad i relation till hur eleverna svarade läsåret innan. Samtliga elever oavsett årskurs svarar att det i hög grad finns aktiviteter som de tycker om att göra på fritids. Flickorna anger oavsett årskurs i högre grad än pojkarna att de lär sig saker på fritids och att vuxna leder aktiviteter på fritids.

Utifrån skolenheternas kvalitetsrapporter och uppföljande kvalitetsdialoger framkommer att flera av Umeå kommuns fritidshem bedriver en medveten och målstyrd undervisning utifrån läroplanen. Hög kvalitet innebär också att pedagogerna kliver in som aktiva medforskare i elevernas lek och utmanar deras tänkande vidare, snarare än att bara fungera som passiva övervakare.

Skolenheterna bedriver ett systematiskt språkutvecklande arbete integrerat i fritidshemsverksamheten. Fritidshemmen kompletterar skolans undervisning genom att på ett lustfyllt sätt stärka elevernas språk- och begreppsförståelse inom exempelvis

²⁴ Kolada 2025, pedagoger med högskoleexamen, kommunala fritidshem

svenska som andraspråk, svenska, samhällsorienterade ämnen, naturorienterade ämnen samt matematik. För elever inom anpassad grundskola har övergripande specialpedagog handlett personalen i språkutvecklande arbetssätt på fritids, vilket har stärkt samordningen om elevgrupperna.

Fritidshemmen bedriver över lag en verksamhet av hög kvalitet. Det framgår dock ett behov av fortsatt professionell utveckling i relation till undervisningens kvalitet. Det handlar om att skapa samsyn om vad undervisning av hög kvalitet inom fritidshemmet innebär, inte bara för personal på fritidshemmet utan även för andra funktioner som samverkar utifrån elevens hela dag i skolan.

Det finns även ett fortsatt behov av insatser för att stärka undervisningens kvalitet och koppling till läroplanens innehåll den professionella utvecklingen inom fritidshemmen. Såväl tidigare kvalitetsrapporter som analysen för läsåret 2025–2026 bekräftar att tillgången till behöriga lärare är avgörande för samsyn och undervisning av hög kvalitet.

Fördelningen av behörig personal varierar inom kommunens fritidshemsverksamhet. Medan vissa skolor enbart har legitimerade lärare och förskollärare, har mindre skolor och skolor på landsbygden²⁵ svårigheter med att både rekrytera och behålla behörig personal. Detta är ett kvarstående utvecklingsområde som påverkar utbildningens likvärdighet och kvalitet.

8.2 Likvärdighet

Undervisningen i fritidshem är en viktig del utifrån ett hela-dagen-perspektiv för eleverna som deltar utifrån att fritidshemmet inte är obligatoriskt för eleverna.

Utifrån ett hela-dagen-perspektiv har skolorna stärkt upp samverkan mellan pedagogisk personal i skolan och fritidshem i syfte att tillskapa en hälsofrämjande lärmiljö för eleverna. Majoriteten av skolorna har former och rutiner för en strukturerad samverkan mellan fritidshem och skola; en samverkan som tar sin utgångspunkt i elevers behov och förutsättningar. En systematisk planering av samverkan möjliggör tillvaratagande av professionernas unika kompetenser. Resultatet av arbetet har visat att en ömsesidig förståelse av professionernas kompetens och uppdrag i att stärka den hälsofrämjande lärmiljön för eleverna som deltar i fritidshemmets undervisning.

Det pedagogiska arbetet genomsyras av förutsägbarhet, tydliga rutiner och visuellt stöd, vilket skapar trygghet vid övergångar och stöd för alla elever, men särskilt för elever i

²⁵ Källa: Svenska FN-förbundet: De globala målen är 17 mål som antogs av FN och världens ledare 2015. Målen ska bidra till socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling och vara uppnådda till år 2030 i världens alla länder.

behov av stöd samt elever i språklig sårbarhet. För elever inom anpassad grundskola anpassas lärmiljö och kravbild utifrån elevernas dagsform.

För att ge eleverna utrymme och bli sedda organiseras elevgruppen i mindre sammanhang, inte minst under rutinsituationer som frukost och mellanmål. Lärmiljöerna och aktivitetsutbudet utformas medvetet för att bryta mönster, motverka traditionella könsroller och erbjuda alla elever lika möjligheter att upptäcka nya intressen.

Arbetet med miljö, natur och hållbarhetsfrågor ingår i fritidshemmets undervisning genom bland annat utomhuspedagogik i skog och närmiljö. Tillsammans med läroplanen utgår undervisningen från de globala målen. På flera enheter finns det specifika elevråd med fokus på hållbar utveckling, där eleverna får vara aktivt medskapande och driva hållbarhetsarbetet framåt.

Rörelse och strukturerad lek är centrala för att främja elevers hälsa, trygghet och trivsel. Här har fritidshemmets personal många gånger en nyckelroll under rasterna, där vuxenledda rastaktiviteter och strukturerade lekgrupper skapar en inkluderande miljö, förebygger konflikter och stimulerar relationer över åldersgränserna. Genom att utveckla utemiljön och tillämpa tydliga regler kring spel och sporter skapas ett lugnare klimat som påverkar hela skoldagen positivt.

Tillskapandet av hälsofrämjande lärmiljöer är ett viktigt arbete som fortsatt behöver utvecklas för att ge alla barn likvärdiga förutsättningar oberoende av skola och fritidshem.

8.3 Trygghet

Övervägande delen av eleverna som deltar i fritidshemmets undervisning uppger en hög grad av trygghet oavsett årskurs. Flickorna upplever sig något mindre trygga än pojkarna i årskurserna 1–6.²⁶ Eleverna i förskoleklass och årskurserna 1–6 uppger att vuxna lyssnar till dem och att vuxna bryr sig om hur eleverna har det på fritids. Resultatet har legat relativt stabilt över de tre senaste läsåren.

Ett utvecklingsområde inom fritidshemmets undervisning har varit att stärka elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande. Eleverna i förskoleklass uppger att de i hög grad får möjlighet att påverka aktiviteterna på fritids, medan eleverna i årskurs 1–3 och 4–6 anger att de i lägre grad har den möjligheten.

²⁶ Elevenkät läsåret 2025–2026

Att skapa förutsättningar för elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande i fritidshemmets undervisning är fortsatt ett utvecklingsområde. För detta krävs rektors ledning och en tydlighet i roll- och ansvarsfördelning inom personalgruppen.

9. Avslutning

Skolhuvudmannens kvalitetsrapport visar att samtliga skolformer bedriver en undervisning av god kvalitet där barn och elever i hög grad når målen med utbildningen. Framgångsfaktorerna till de goda resultaten är dels en hög lärarbehörighet i en nationell jämförelse, dels ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet genom styrkedjan tillsammans med förtroendefulla relationer som skapar trygghet för barn och elever.

Inom strategiområdet *kvalitet* framgår att undervisningen i förskolan behöver stärkas i relation till matematik och det naturvetenskapliga området. I grundskolan behöver undervisningen stärkas med fokus på läs- och skrivutveckling; att kunna läsa och skriva är en förutsättning för kunskapsinhämtning även i övriga ämnen. Undervisningen för eleverna i anpassad grundskola fortsätter att utvecklas i relation till svenska och kommunikation. Rektor behöver leda den professionella utvecklingen tillsammans med behovet av att utveckla en samsyn för vad studiero innebär. Studiero är en förutsättning för att eleverna ska kunna koncentrera sig på undervisningen.

Tätt sammankopplat med studiero är att uppmärksamma barn och elevers behov av stöd, såväl kunskapsmässigt som i det sociala samspelet. Tidiga insatser är identifierat som en nyckel till framgång i relation till lärande och utveckling. Inom strategiområdet *likvärdighet* handlar det om tidiga kompensatoriska insatser i syfte att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Det närvarofrämjande arbetet är fortsatt ett gemensamt prioriterat utvecklingsområde. Detsamma gäller arbetet med att inom strategiområdet *trygghet* främja en god värdegrund samt förebygga och åtgärda kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering. Barn och elevers delaktighet är avgörande för att utveckla en god demokratisk värdegrund.

Sammanfattningsvis krävs ett fortsatt systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet och professionell utveckling genom styrkedjan i syfte att säkerställa alla barns rätt till utbildning och därmed skapa förutsättningar till en förbättrad måloppfyllelse. Detta inbegriper fortsatt utveckling av det kompetenta ledarskapet, tydlighet i roller och ansvar samt fokus på tydliga visioner, mål och långsiktighet i styrkedjan.

Umeå kommun

[Click here to enter text.](#)

Protokollsutdrag

[Click here to enter text.](#)

§ 60

Diariennr: SK-2026/00644

Kvalitetsrapport på huvudmannanivå -Förskola - Pedagogisk omsorg - Förskoleklass - Grundskola - Fritidshem - Anpassad grundskola 2025/2026

Arbetsutskottets beslut

För-och grundskolenämnden föreslås besluta att nämnden tagit del av huvudmannens kvalitetsrapport läsåret 2025/2026.

Förslag till beslut

För-och grundskolenämnden beslutar att nämnden tagit del av huvudmannens kvalitetsrapport läsåret 2025/2026.

Ärendebeskrivning

Huvudmannens kvalitetsrapport är en beskrivning av hur väl de nationella målen nås inom de respektive skolformerna som för- och grundskolenämnden ansvarar för.

Beskrivningen utgår från de tre långsiktiga strategiområden *Kvalitet*, *Likvärdighet* och *Trygghet* som för- och grundskolenämnden fattat beslut om i verksamhetsplanen för 2026. I relation till respektive strategiområden återges en analys av måluppfyllelsen utifrån Skolverkets nationella kvalitetssystem och de sju faktorerna för framgångsrik skolutveckling.

Inom strategiområdet *kvalitet* framgår att barn och elever har god måluppfyllelse och är väl förberedda för fortsatt utbildning. Elever inom grundskolan med behörighet till gymnasieskolans nationella yrkesprogram uppgick till 91 procent läsåret 2025–2026. Eleverna inom anpassad grundskola har fortsatt förbättrat sin måluppfyllelse inom inriktningen ämnen, medan färre elever når fördjupad nivå inom ämnesområden.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun[Click here to enter text.](#)**Protokollsutdrag**[Click here to enter text.](#)

Såväl förskola som grundskola, anpassad grundskola och fritidshem bedriver ett systematiskt och långsiktigt språkutvecklande arbete i svenska. Undervisningens kvalitet i svenska och svenska som andraspråk behöver dock fortsatt utvecklas. Detsamma gäller för ämnet matematik där problemlösning i flera steg är ett utvecklingsområde. Elevernas läs- och skrivförmåga har särskilt identifierats som viktigt för såväl måluppfyllelse i matematik som övriga skolämnen.

Måluppfyllelsen skiljer sig mellan könen. Flickorna når generellt sett högre än pojkarna i de lägre åldrarna, medan pojkarna i årskurs 9 i högra grad än flickorna når behörighet till nationellt yrkesprogram på gymnasienivå.

Studiero är en viktig förutsättning för att elever ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Flickor skattar över lag studieron lägre än pojkarna. Bedömningen är att studieron behöver förbättras genom utveckling av undervisningens kvalitet under rektors ledning.

Flickornas försämrade måluppfyllelse kan sättas i relation till flickors upplevelse av studiero och dåligt mående, men vi kan inte med säkerhet fastslå detta. Inom strategiområdet *Likvärdighet* finns det därför fortsatt behov av att fokusera på tidiga kompensatoriska insatser såväl utifrån flickors mående som elevernas måluppfyllelse samt barn och elevers behov av stöd i det sociala samspelet.

Det närvarofrämjande arbetet har gett god effekt med ökad närvaro i samtliga skolformer. Frånvaron är dock fortsatt hög på högstadiet, särskilt för flickor. Insatser utöver de redan inarbetade krävs därför fortsättningsvis.

Utifrån analysen av strategiområdet *trygghet* framkommer att vårdnadshavare till barn i förskolan skattar barnens trygghet högt. Även eleverna i grundskolan, anpassad grundskola och fritidshem skattar tryggheten högt. Det relationsskapande arbetet mellan pedagoger, barn, elever och deras vårdnadshavare ger förutsättningar för trygghet i verksamheterna. Det är därför fortsatt viktigt att samtliga verksamheter främjar en god värdegrund, ett arbete som inkluderar barn och elevers delaktighet. Barn och elevers delaktighet stärker deras motivation; en viktig förutsättning för lärande och utveckling.

Beslutsunderlag

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Click here to enter text.

Protokollsutdrag

Click here to enter text.

Bilaga: Huvudmannens kvalitetsrapport läsåret 2025/2026
– för och grundskolenämndens ansvarsområde, Umeå kommun

Beredningsansvariga

Marie Karling, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

Kommunikatör

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att
arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-10-14

För- och grundskolenämnden

Diariennr: SK-2026/00013

Delegationsbeslut och anmälningsärenden – För- och grundskolenämnden 2026-10-22

Förslag till beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning

Inför för- och grundskolenämndens sammanträde 2026-10-22 redovisas anmälda delegationsbeslut och anmälningsärenden som ska delges nämnden.

Beslutsunderlag

Bilaga: Sammanställning, upprättad vid tidpunkt för kallelsens utskick

Beredningsansvariga

Linda Hellquist, nämndsekreterare

Ann-Christine Gradin
utbildningsdirektör

Maria Runarsdotter
kanslichef

UMEÅ KOMMUN
Sammanträdesdatum 2026-10-22

För- och grundskolenämnden
Delegationsbeslut och anmälningsärenden

Nr	Datum	Delegat	Ärendets art	Diarienummer
207	2026-09-18	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, två barn - Förskolan Mariedal - Beviljas	SK-2026/00430-23, 24
208	2026-09-18	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Bergatrollet - Beviljas	SK-2026/00430-26
209	2026-09-18	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Beviljas	SK-2026/00430-25
210	2026-09-21	Daniel Nordgren	Beslut efter tillsyn av enskild huvudman som bedriver förskoleverksamhet - Tegspedagogernas ekonomisk förening - Ärendet avslutas	SK-2026/00151-16
211	2026-09-21	Daniel Nordgren	Beslut efter tillsyn av enskild huvudman som bedriver förskoleverksamhet - Tegspedagogernas ekonomisk förening - Tillsyn enhet	SK-2026/00152-5
212	2026-09-21	Daniel Nordgren	Förskolan Karlavagnen Haga - Ärendet avslutas Beslut efter tillsyn av enskild huvudman som bedriver förskoleverksamhet - Tegspedagogernas ekonomisk förening - Tillsyn enhet	SK-2026/00153-6
			Förskolan Karlavagnen Teg - Ärendet avslutas	
213	2026-09-22	Oskar Fredriksson	Beslut: Vårdnadshavare - Plats i fritidshem - Bibehållen plats - Särskilda skäl - Östermalmsskolan - Beviljas	SK-2026/00464-8
214	2026-09-24	Maria Runarsdotter	Beslut: Begäran av allmänna handlingar, riskbedömning arbetsmiljö - Avslås	SK-2026/00643-5
215	2026-09-21	Moa Brydsten	Yttrande: Socialstyrelsens remiss om förslag till ändring i Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:43) om behörighet för sjuksköterskor att förskriva och ordinera läkemedel	SK-2026/00628-3
216	2026-09-21	Moa Brydsten	Beslut: Socialdepartementets remiss av Ds 2026:18 Slutredovisning av tilläggsuppdraget om stärkt samverkan mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri i brottsförebyggande syfte - Avstår från yttrande	SK-2026/00616-3
217	2026-09-25	Presidiet	Beslut: Anmälan om skolpliktens upphörande - enskild elev - Beviljas	SK-2026/00621-2
218	2026-09-25	Presidiet	Beslut: Anmälan om skolpliktens upphörande - tre elever - Beviljas	SK-2026/00549-11
219	2026-09-30	Ann-Christine Gradin	Yttrande: Barn- och elevombudet (BEO) - Kränkande behandling - Backens skola	SK-2026/00314-8
220	2026-09-29	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut - Förskoleplats - Placering på grund av särskilda skäl - Beviljas	SK-2026/00655-2
221	2026-09-23	Christopher Granberg	Beslut: Ansökan om mottagande av elev från annan kommun - Nordmaling - Beviljad	SK-2026/00034-30
222	2026-10-01	Marielle Häggström	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Uven - Beviljas	SK-2026/00435-11
223	2026-10-01	Marielle Häggström	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Kungsgården - Beviljas	SK-2026/00435-9
224	2026-10-01	Marielle Häggström	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Sanda - Beviljas	SK-2026/00435-10
225	2026-09-30	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Berghem - Beviljas	SK-2026/00430-31
226	2026-09-30	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Grönstenen - Beviljas	SK-2026/00430-32
227	2026-09-30	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Glaciären - Beviljas	SK-2026/00430-33
228	2026-09-30	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Tandén - Beviljas	SK-2026/00430-34
229	2026-09-30	Katharina Stillesjö Vilhelmsson	Beslut: Ansökan om utökad vistelsetid, enskilt barn - Förskolan Kompassen - Beviljas	SK-2026/00430-35
230	2026-09-29	Oskar Fredriksson	Beslut: Vårdnadshavare - Plats i fritidshem - Särskilda skäl - Stöcke skola - Beviljas	SK-2026/00464-9
231	2026-09-22	Christopher Granberg	Beslut: Ansökan om tilläggsbelopp, 4 elever - Umeå Montessoriskola - Avslag	SK-2026/00292-4,5,10,12
232	2026-09-22	Christopher Granberg	Beslut: Ansökan om tilläggsbelopp, 5 elever - Umeå Montessoriskola - Beviljas	SK-2026/00292-6-9, 11
233	2026-10-05	Christopher Granberg	Beslut: Vårdnadshavare - Plats i fritidshem - Särskilda skäl - Carlshöjdsskolan - Beviljas	SK-2026/00684-1
234	2026-10-09	Ann-Christine Gradin	Beslut: Skolspår - läsåret 2027/2028	SK-2026/00634-1
235	2026-10-09	Ann-Christine Gradin	Beslut: Anvisade skolskjutsskolor - läsåret 2027/2028	SK-2026/00678-1
236	2026-10-09	Presidiet	Beslut: Anmälan om skolpliktens upphörande - enskild elev - Beviljas	SK-2026/00675-2
237	2026-10-09	Presidiet	Beslut: Anmälan om skolpliktens upphörande - enskild elev - Beviljas	SK-2026/00624-6
238	2026-10-09	Presidiet	Beslut: Anmälan om skolpliktens upphörande - enskild elev - Beviljas	SK-2026/00556-14

UMEÅ KOMMUN
Sammanträdesdatum 2026-10-22

För- och grundskolenämnden
Delegationsbeslut och anmälningsärenden

Datum	Anmälningsärenden (inkomna beslut och domar): Datum-Beslutsinstans/Beslutshavare-Ärende/Mål/Beslut	Diarienummer
2026-09-15	Förvaltningsrätten: Dom - Överklagan skolskjuts, Laglighetsprövning - Överklagandet avslås	SK-2026/00582-4
2026-09-11	Förvaltningsrätten: Beslut - Överklagan skolskjuts, Laglighetsprövning - val av annan skola - Målet avskrivs	SK-2026/00597-7
2026-09-15	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Överklagan Skolplacering - Ärendet avskrivs	SK-2026/00188-7, 8
2026-09-02	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Överklagan Skolplacering - Elev folkbokförd i annan kommun - Avvisas	SK-2026/00381-3
2026-08-27	Migrationsverket: Beslut - Statlig ersättning för utbildningskostnader, asylsökande barn och elever, Grundskolan - (Kvartal 2: 20260526-20260622)	SK-2026/00343-4
2026-09-16	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Överklagan skolplacering - Södra Älidhemsskolan - Åk 7 - Önskad skola - Bräntbergsskolan - Avslås	SK-2026/00251
2026-09-16	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Överklagan Skolplacering - Önskad placering - Östra Ersbodaskolan - Avslås	SK-2026/00438-3
2026-09-16	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Överklagan Skolplacering - Hedlundaskolan - önskad skola Böleäng - Avslås	SK-2026/00187-3
2026-09-23	Kammarrätten: Beslut - Överklagan, fullgörande av skolplikt på annat sätt - Meddelar inte prövningstillstånd.	SK-2026/00393-8
2026-09-22	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Överklagan skolplacering - Röbäcks skola - F-klass- Önskad skola Böleäng - Avslås	SK-2026/00190-4
2026-09-21	Förvaltningsrätten: Dom - Överklagan skolskjuts, Laglighetsprövning - Överklagandet avslås	SK-2026/00584-11
2026-09-22	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Överklagan skolplacering - Södra Älidhemsskolan F-klass - Önskad skola Sofiehemsskol - Avslås	SK-2026/00193-4
2026-09-15	Kommunstyrelsen: Beslut - Nämndinitiativ: Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå kommun	SK-2026/00330-3
2026-09-22	Socialstyrelsen: Beslut - Erhållet statsbidrag - Personalkostnaden för Skolsociala team, bidragsår 2025 - Återkrav	SK-2025/00341-4
2026-09-25	Barn och elevombudet: Uppföljning av beslut: Kränkande behandling, Hagaskolan - Ärendet avslutas	SK-2025/00427-16
2026-09-23	Diskrimineringsombudsmannen: Beslut : Anmälan om Diskriminering, Sandalidens skola - Ärendet avslutas	SK-2025/00608-4
2026-09-25	Förvaltningsrätten: Beslut - Överklagan skolskjuts, Laglighetsprövning - val av annan skola - Målet avskrivs	SK-2026/00649-5
2026-09-29	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Avslår överklagandet - OKN 2026:2672	SK-2026/00539-3
2026-09-29	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Avslår överklagandet - OKN 2026:2674	SK-2026/00539-4
2026-09-21	Skolväsendets överklagandenämnd: Beslut - Avslår överklagandet - OKN 2026:1537	SK-2026/00282-3
2026-09-29	Beslut: Kammarrätten - Fråga om prövningstillstånd - Överklagan avslag skolskjuts - avslag prövningstillstånd - 2276-26	SK-2026/00509-5
2026-09-29	Länsstyrelsen Västerbotten: Beslut - Statsbidrag - Arbete mot mäns våld mot kvinnor, Starkare tillsammans - Storsjöskolan - Delvis bifall	SK-2026/00685-2
2026-10-02	Miljö- och hälsoskydd: Beslut: Avgift för livsmedelskontroll, Förskolan Sanda	SK-2026/00696-1
2026-10-06	Förvaltningsrätten: Dom - Överklagan skolskjuts, Laglighetsprövning -Val av annan skola - Överklagandet avslås	SK-2026/00580-12
2026-10-06	Förvaltningsrätten: Dom - Överklagan skolskjuts, Laglighetsprövning - Överklagandet avslås	SK-2026/00583-8
2026-10-02	Förvaltningsrätten: Dom - Överklagan skolskjuts, Överklagandet avslås	SK-2026/00573-7
2026-09-28	Kommunfullmäktige: Beslut - Avsägelse; ersättare i för- och grundskolenämnden; Pranav Nair (L).	SK-2022/00319-89
2026-10-09	Miljö- och hälsoskydd: Beslut: Avgift för livsmedelskontroll, Förskolan Östermalm	SK-2026/00711-1
2026-10-09	Förvaltningsrätten: Dom - Laglighetsprövning skolskjuts - val av annan skola - Överklagandet avslås	SK-2026/00620-4
Datum	Skriftlig information till för- och grundskolenämnden	Diarienummer
2026-10-08	Kammarrätten: Dom - Rätt att ta del av allmän handling - Överklagandet avslås	SK-2026/00489-13
2026-10-07	Förvaltningsrätten: Dom - Laglighetsprövning skolskjuts - Överklagandet avslås	SK-2026/00523-9

Denna behandling '76/26 Nettokostnadsanalys' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '77/26 Uppföljning personalplanering' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '78/26 Utbildningsdirektören informerar' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '79/26 Kvalitetsdialog förskola/ pedagogisk omsorg/ förskoleklass/ grundskola/ fritids/ anpassad grundskola' har inget tjänsteutlåtande.